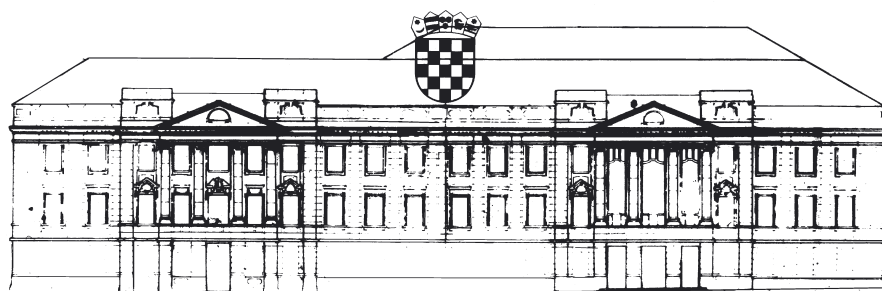

izvješća HRVATSKOGA SABORA

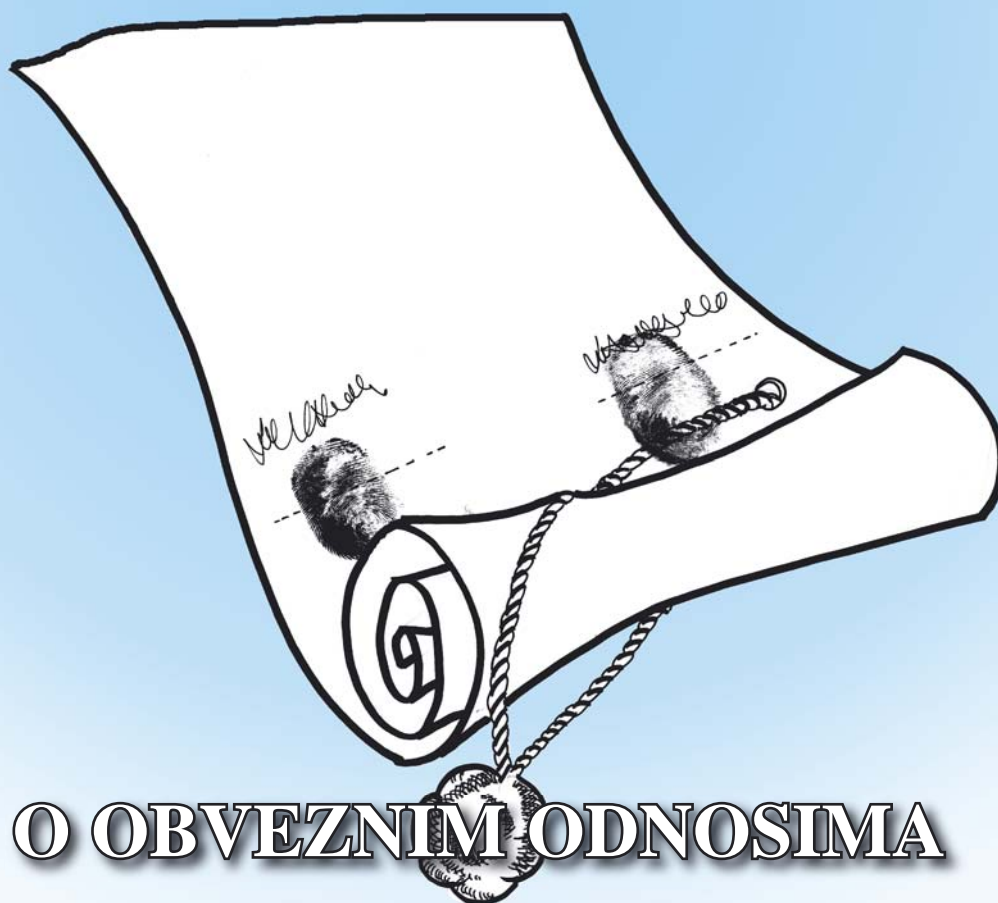

GODINA XVI.

BROJ 418

ZAGREB, 7. VII. 2005.

12. SJEDNICA HRVATSKOGA SABORA

O OBVEZNIH ODNOSIMA

I reforme su uvjet pregovora

Pitanje početka pristupnih pregovora Hrvatske za članstvo u Europskoj uniji se sve više zamršuje. Dok se donedavno govorilo kako je jedini uvjet uhićenje generala Ante Gotovine, sada se spominje i nužnost bržeg tempa reformi. Olli Rehn, povjerenik za proširenje EU, izjavio je za Hrvatsku: "Zemlji je potrebno još vremena dok se ne provedu demokratske strukture."

Odbacivanje euroustava može zakomplicirati daljnje proširenje EU. Ugovor iz Nice predviđa proširenje od deset zemalja i još dvije zemlje, a to su Bugarska i Rumunjska. Bez ustava, svaku daljnju članicu trebala bi pojedinačno odobriti svaka od članica, što je vrlo kompliciran i neizvjestan postupak.

Ulazak Bugarske i Rumunjske može se očekivati u 2007. godini, kako je to planirano, potom najveće šanse za članstvo ima Hrvatska za koju se predviđa 2010. kao godina u članjenja.

Olli Rehn je rekao kako će se proširivanje nastaviti, ali i usporiti jer će se dosljedno ustrajati na ispunjenju svih kriterija pristupanja.

Hrvatska je, dakle, upozorena da za početak pregovora nije samo odlučno pitanje suradnje s Međunarodnim sudom u Haagu, već i provođenje reformi čije će se ispunjenje strože nadzirati.

Ž.S.

	strana
- Uvodnik urednika	2
- Konačni prijedlog zakona o obveznim odnosima	3
- Prijedlog zakona o pravobranitelju za hrvatske iseljenike i povratnike	9
- Prijedlog rezolucije o načelima međudržavnih pregovora Republike Hrvatske s Republikom Slovenijom	18
- Prijedlog odluke o utvrđivanju naknade za rad članovima Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa koji nisu iz reda zastupnika	25
- Prijedlog odluke o razrješenju predsjednika Vijeća za nadzor sigurnosnih službi	25
- Godišnje izvješće o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja iz područja tržišnog natjecanja za 2003.	26
- Prijedlog za iskazivanje povjerenja pojedinim članovima Vlade Republike Hrvatske	31
- Izvješće Mandatno-imunitetnog povjerenstva o prestanku mirovanja zastupničkog mandata zastupnika Andrije Hebranga i prestanku zastupničkog mandata zamjenice zastupnika Katarine Fuček	35
- Izvješće Mandatno-imunitetnog povjerenstva o prestanku mirovanja zastupničkog mandata zastupnika Miomira Žužula i prestanku zastupničkog mandata zamjenice zastupnika Danire Bilić	35
- Prijedlog odluke o razrješenju i imenovanju novog člana Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje	36
- Izbori-imenovanja-razrješenja	37
- Odgovori na zastupnička pitanja	37

PRIKAZ RADA:

- 12. SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA ODRŽANE 19, 20. I 21. SIJEČNJA TE 2, 3, 4, 9, 10, 11, 16, 17, 18, 23, 24. I 25. VELJAČE 2005.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA

Fleksibilnije određivanje kamata

Većinom glasova, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, zastupnici Hrvatskog sabora donijeli su Zakon o obveznim odnosima. Ovaj zakonski akt kompletira sve vrste ugovornih i izvanugovornih obveznih odnosa, a istovremeno se hrvatsko zakonodavstvo i u ovom segmentu približava europskim standardima. U raspravi je sugerirano da se kompletiraju i obrade ugovori o leasingu, te da se dodatno zaštite stranke potpisnice u slučaju ugovora o doživotnom uzdržavanju.

O PRIJEDLOGU

Ovaj zakonski prijedlog podnijela je Vlada Republike Hrvatske. Njime se zakonodavstvo Republike Hrvatske usklađuje sa zakonodavstvom Europske unije pa je u prilogu dostavljena i Izjava o njegovoj usklađenosti s pravnom stečevinom Europske unije i pravnim aktima Vijeća Europe. Izradi novog Zakona o obveznim odnosima (ZOO) prišlo se iz nekoliko razloga. Prvo, iako je važeći ZOO donesen 1978. godine, praksa dobro prihvatila, vremenom se ukazalo na neke nedostatke koje je bilo potrebno ispraviti. Nadalje, velikim brojem izmjena i dopuna koje su učinjene tijekom godine (Zakon je mijenjan i dopunjavao jedanaest puta), tekst Zakona postao je nepregledan. Također, započinjanjem postupka pridruživanja Europskoj uniji, Republika Hrvatska obvezala se postupno u svoj pravni poredak ugraditi čitavu

pravnu stečevinu Unije. To podrazumijeva i usklađivanje ZOO-a s odredbama direktiva Europske unije. I naposljetku, postojala je potreba terminološkog usklađivanja teksta Zakona sa standardom hrvatskog pravnog nazivlja. Predloženim tekstom izvršene su promjene u sistematizaciji sadržaja, izvršena je renumeracija članaka, te su izvršene određene sadržajne izmjene teksta važećeg Zakona o obveznim odnosima.

Struktura važećeg ZOO-a posljedica je zakonodavne nadležnosti u bivšoj SFRJ. Zakonodavno tijelo bivše SFRJ bilo je, po Ustavu te države nadležno samo za uređenje općeg dijela građanskog prava. Uređenje posebnog dijela građanskog prava bilo je u nadležnosti zakonodavnih tijela federativnih jedinica.

Podjela zakona u tri dijela zbog preglednosti

Budući da se tada smatralo kako je potrebno predvidjeti jedinstveno uređenje odgovornosti za štetu na području cijele države, zakonodavno tijelo bivše SFRJ uredilo je izvanugovorne odnose u okviru općeg dijela važećeg ZOO-a, iako je ta materija tradicionalno dio posebno obveznog pravnog uređenja. Predloženim Zakonom, izvanugovorne obveze premješteno su u posebni dio Zakona. Tako se predlaže da Zakon bude podijeljen u tri dijela. U prvom dijelu uređivali bi se opći dijelovi, u drugom dijelu posebni dijelovi, a u trećem – prijelazne

i završne odredbe. Na početku bi se predvidjela opća pravila koja se primjenjuju na sve obveznoppravne odnose, a u drugom posebna pravila i to za ugovorne i za izvanugovorne odnose.

Prilikom izrade predloženog teksta ZOO-a, odlučeno je prići renumeraciji važećeg teksta. Nekoliko je razloga za takvu odluku. Prvo, izmjenama i dopunama važećeg Zakona, a i drugim zakonima, određene su odredbe Zakona o obveznim odnosima stavljene izvan snage. Tako je Zakonom o preuzimanju Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br. 53/91.), stavljen izvan snage dio načela i veći broj odredaba koje su se odnosile na kategorije socijalističkog pravnog sustava. Na temelju članka 646. točke 5. Zakona o trgovačkim društvima ("Narodne novine", br. 111/93.) prestale su važiti odredbe članaka 95. do 98. ZOO-a. Zakonom o izmjeni Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br. 7/96.) brisan je članak 180. ZOO-a. Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br. 91/96.) stavljene su izvan snage odredbe članaka 966. do 996. S druge strane, pojedinim je zakonima o izmjenama i dopunama ZOO-a, tekst toga Zakona dopunjavao novim odredbama. Tako je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br. 3/94.) između ostaloga, tekst ZOO-a dopunjen odredbama članaka 647. do 647 ž., kojima je uređen institut ortakluka. Zakonom o dopunama Zakona o obveznim odno-

sima ("Narodne novine", br. 112/99.) tekst ZOO-a dopunjen je novim člancima 184a. i 184b. Potreba renumeracije predloženoga Zakona u odnosu na tekst važećeg ZOO-a podcrtana je činjenicom da se predloženim Zakonom uređuju neki instituti koji u važećem Zakonu nisu uređeni. To se primjerice odnosi na; Ugovor o doživotnom uzdržavanju, Ugovor o dosmrtnom uzdržavanju, Ugovor o posudbi, Ugovor o darovanju, Ugovor o najmu, te institut nameta. Nadalje, usklađivanje ZOO-a s direktivama Europske unije zahtijevalo je da se dopune određeni instituti, odnosno da se predvide neki novi sadržaji što je rezultiralo novim odredbama koje do sada nisu postojale. Isto tako, i naprijed navedene promjene strukture Zakona govore u prilog potrebi renumeracije teksta. Sukladno Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica ("Narodne novine – Međunarodni ugovori", br. 14/01.), predloženi tekst ZOO-a usklađen je s direktivama Europske unije kojima se uređuje materija obveznog prava.

Tako su predloženim tekstom Zakona u cijelosti implementirani: Direktiva 1999/44/EZ s određenim aspektima prodaje potrošačke robe i jamstvima, Direktiva 85/374/EEZ o odgovornosti za neispravne proizvode, izmijenjena i dopunjena Direktivom 1999/34/EZ, Direktiva 90/314/EZ o turističkim paket aranžmanima, te Direktiva 86/653/EEZ o samostalnim trgovačkim zastupnicima. Odredbama predloženoga Zakona preuzete su materijalnopravne odredbe Direktive 2000/35/EZ o sprječavanju zakašnjenja u plaćanju kod trgovačkog ugovora, dok bi procesnopravne elemente te Direktive trebalo implementirati dopunama procesnopravnih propisa. Također, odredbe predloženog Zakona usklađene su s odredbama Direktive 1999/93/EZ o elektroničkim potpisima, te Direktive 2000/31/EZ o elektroničkoj trgovini. Prilikom definiranja teksta Zakona kojim se preuzimaju ove direktive, kao uzori su korišteni propisi država članica Europske unije koji pripadaju kontinentalnoeuropskom pra-

vnom krugu, poglavito propisi Njemačke i Austrije.

Tekst važećeg ZOO-a bilo je potrebno uskladiti sa standardom hrvatskog pravnog nazivlja. Tako je, primjerice, umjesto dosadašnjeg naziva "ništavnost" predviđen naziv "ništetnost"; umjesto naziva "materijalna i nematerijalna šteta" predviđen je naziv "imovinska i neimovinska šteta"; umjesto naziva "dobar privrednik" predviđen je naziv "dobar gospodarstvenik"; umjesto naziva "ugovor u privredi" predviđen je naziv "trgovački ugovor"; umjesto naziva "komision" predviđen je naziv "komisija"; umjesto naziva "ortakluk" predviđen je naziv "ortaštvo"; umjesto naziva "licenca" predviđen je naziv "licencija".

RADNA TIJELA

O predloženom zakonskom tekstu očitovala su se i nadležna radna tijela Hrvatskog sabora. **Odbor za zakonodavstvo** podupro je njegovo donošenje. Značaj ovog Zakona glede uređenja građanskih pravnih i trgovačkih odnosa, te njegov obuhvat ukazuje da se radi o takvom zakonu kojim se uređuju odnosi gotovo svakog građanina i od interesa je za stručnu javnost, tijela državne vlasti i svih subjekata prava. Iz tih razloga iznijeti su prijedlozi da se rasprava i donošenje odgodi za određeno vrijeme kako bi se mogli temeljito razmotriti ciljevi, svrha i posljedice donošenja ovoga Zakona. Iznese primjedbe i prijedlozi zbog velikog broja odredaba, a dijelom i radi njihova sadržaja nije bilo moguće utvrditi kao prijedloge amandmana u cilju dorade, izmjene ili dopune određenih odredaba, te se navode samo primjerice i načelno. Odbor je ukazao da bi bilo korisno definirati pojmove u općem dijelu Zakona, čime bi se otklonile moguće dvojbe i potreba kasnijeg tumačenja. Ukazujući na sistematiku pojedinih dijelova, istaknuto je da opći dio utvrđuje osnove obveznih odnosa, ali takve odredbe sadržane su i u posebnom dijelu teksta. Bilo bi dobro da Zakon u posebnom dijelu sadržava i odredbe kojima se uređuju pojedini

ne vrste ugovora koje su već zaživjele u praksi, kao što je ugovor o leasingu, factoringu, franšizingu, dokumentarnom akredativu i sl. Ovo pogotovo što u pravilu uvjete sklapanja takvih ugovora za sada određuju samo davatelji, primjerice leasinga bilo financijskog ili činidbenog. Potrebno je ukloniti i brojne manjkavosti glede pravnog i normativnog izričaja, a pojedine pojmove treba uskladiti s hrvatskim jezikom i već prihvaćenim pojmovima važećih zakona.

Odbor za pravosuđe saslušao je uvodno izlaganje predstavnika predlagatelja, a na tekst Konačnog prijedloga zakona o obveznim odnosima iznijete su određene primjedbe i prijedlozi. U pogledu učinaka "ništetnosti" i "pobojnosti" treba jasno istaknuti da se ništetni ugovori poništavaju, a pobojni pobijaju, što iz predloženih odredaba nije razvidno. Kupoprodajne ugovore potrebno je proširiti posebnim oblicima kupoprodaje kao što su kupoprodaja u pretplati i viđenju. Potrebno je ugraditi odredbe o leasingu, jer je ta vrsta ugovora zaživjela u praksi, a treba preispitati i odredbu članka 260. Zakona. Ona određuje da pisana ponuda i prihvata ponude, uz određene uvjete obvezuju, iako ih nije potpisala ovlaštena osoba, jer se povećava mogućnost zlorabe a time i postojanja kaznenih djela. Budući da izrada ovoga Zakona traje godinama, te je prošao izvjestan period od prvog čitanja, sugerirano je da se još jednom provjeri usklađenost s pravnom stečevinom i direktivama Europske unije i aktima Vijeća Europe s Izjavom ovlaštenih osoba bivšeg Ministarstva europskih integracija.

Nakon provedene rasprave, Odbor za pravosuđe jednoglasno je predložio Hrvatskom saboru donošenje Zakona o obveznim odnosima.

Odbor za europske integracije jednoglasno je utvrdio da je Konačni prijedlog zakona o obveznim odnosima usklađen s pravnom stečevinom Europske unije. Prethodno je predstavnik predlagatelja uvodno istaknuo da je Nacionalnim programom za pridruživanje RH Europskoj uniji za 2004. u poglavlju 23. koje se odnosi na zaštitu potrošača predviđeno donošenje

Zakona o obveznim odnosima. Budući da je iz Izjave o usklađenosti vidljiva djelomična usklađenost prijedloga zakona, istaknuto je da će se procesne odredbe koje sadrži direktiva o borbi protiv kašnjenja u poslovnim transakcijama, ugraditi u odgovarajuće procesne propise.

AMANDMANI

Na Konačni prijedlog zakona amandmane su podnijeli zastupnici Kluba HNS/PGS-a. Njihov će sadržaj biti cjelovito predstavljen u dijelu teksta prije samog glasanja.

RASPRAVA

Ocjene **Odbora za pravosuđe** prenio je predsjednik ovoga radnog tijela, zastupnik **Rade Ivas**. Uz već navedene primjedbe i prijedloge, naglasio je da su članovi ovog radnog tijela jednoglasno podržali i predložili donošenje Zakona, istaknuvši da se radi o kvalitetnom zakonskom tekstu.

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorila je zastupnica **Ingrid Antičević-Marinović**.

Ovaj Zakon ima više od 1000 članaka i na jednom mjestu objedinjuje sve vrste ugovora.

Uvodno je zamjerila što se rasprava provodi relativno kasno, a nema ni adekvatnog predstavljanja u medijima i pred stručnom javnosti. Radi se o zakonskom aktu koji je od prvorazredne važnosti za zemlju, a donosi se bez očiju javnosti. Zato bi u pripremi rada sjednice trebalo razlikovati bitne od nebitnih zakonskih prijedloga, to više jer je skupina vrsnih teoretičara godinama pripremala ovaj zakonski tekst u resornom ministarstvu. Ovaj Zakon ima više od 1000 članaka i konačno na jednom mjestu okuplja sve ugovore. Istaknula je da između ostalih prijedlozima zakonski tekst izrijekom zabranjuje ugovaranje i obračunavanje kamata na kamatu, a trebalo bi preciznije izraziti i dio koji se odnosi na zateznu kamatu.

Zabraniti obračunavanje kamate na kamatu

Smatra da bankarstvo predstavlja veliku silu unutar države, pa je njihovom lobiju izgleda teško stati na kraj. Zatražila je da se pojasni je li svoj rad započeo Odbor za utvrđivanje kamatnih stopa, budući da treba omogućiti primjenu i nadzor onih odredbi koje najviše zanimaju građane u Republici Hrvatskoj.

I Hrvatska udruga banaka u svom je dopisu Saboru štitila vlastite interese, ali mi moramo voditi računa i o zaštiti interesa građana od prevelikih očekivanja i apetita banaka. Tako analize ukazuju da su cijene bankovnih usluga u Hrvatskoj od 45 do 90 puta skuplje nego u Švicarskoj. Zbog toga bi Vlada trebala biti vjerodostojna i odrješito provoditi ono što je svojedobno govorila oko drakonskog kažnjavanja i sprečavanja lihvarskih kamata. Zatražila je da se pojasni zbog čega nema riješenog ugovora o leasingu, budući da je ovaj način kupnje već proširen prilikom kupnje motornih vozila. Imajući na umu postojeće trendove, ne treba dvojiti da će se ovaj model uskoro primjenjivati na kupnju nekretnina i drugih stvari poput kućanske opreme.

Dakle, mi iz SDP-a podržavamo donošenje ovog Zakona ali ukazujemo i na ozbiljne primjedbe koje bi svakako trebalo ukloniti, zaključila je zastupnica Ingrid Antičević-Marinović.

Potrebno je provesti treće čitanje

U ime Kluba zastupnika HSP-a govorio je zastupnik **Pero Kovačević**. I on je podsjetio na ranije iznijete prijedloge i primjedbe, pa se čudi razlozima Vlade nevoljkosti da prihvati dobronamjerne prijedloge. Nije prihvatljivo da se odbacuju upozorenja s izlikom da je na tekstu radila skupina najeminentnijih stručnjaka. Ukoliko želi, onda bi Vlada mogla dati ovlasti Ministarstvu pravosuđa, jer joj zastupnici nisu potrebni. Iako se godinama radi na predloženoj zakonskom tekstu, potrebno je od dobrih pojedinačnih dijelova sklopiti i

dobru cjelinu, što se nije uspjelo postići. Zbog ovih razloga Klub zastupnika HSP-a traži da se ovaj zakonski prijedlog uputi u treće čitanje. Nema nikakvog razloga da se donosi danas, budući da nema nikakvih razlika između prvog i drugog čitanja.

Zbog opsežnosti materije ovaj zakonski tekst treba uputiti u treće čitanje.

Ovaj je Zakon bitan jer uređuje pravila ponašanja na području građansko-pravnih odnosa i svega onoga s čime se ljudi susreću u praksi. U općim je odredbama potrebno dati definiciju, odnosno pojmovnik što se smatra smislom zakona. U pojedinim se poglavljima miješaju stvari i govori o trgovačkim ugovorima, a u drugom dijelu o ugovorima prometa roba i usluga, iako se radi o istim ugovorima. Slične se situacije uočavaju i u dijelovima gdje se govori o odgovornosti za štetu, odnosno odštetnoj odgovornosti. Prema tome, vidljivo je da pojedini dijelovi zakonskog teksta nisu ujednačeni, a nedostaju i bitni ugovori poput već spomenutog leasinga. Nema ni ugovora o faktoringu, franšizingu, dokumentarnom akreditivu i pojedinim ostalim stručnim segmenata. Sam Odbor za zakonodavstvo mogao je podnijeti jedno 50 amandmana, pa bi najbolje bilo da se rečeni zakonski tekst uputi u treće čitanje.

Ukazao je zatim i na pojedine manjkavosti koje je isticao i prilikom prvog zakonskog čitanja. Tako primjerice navodi da treba preciznije urediti članak 12. stavak 3., koji se odnosi na primjenu običaja i prakse. Važno je preciznije definirati i sve detalje oko nastanka obveze, a što se uređuje unutar članka 20. zakonskog prijedloga. Govorio je zatim i o članku 586. kojim se uređuju ugovori o dosmrtnom uzdržavanju. Znamo da se stari ljudi varaju tako da pojedinci ostaju bez svoje imovine pa je potrebno precizirati sve dijelove i okolnosti potpisivanja ugovora. Potrebno je dakle uskladiti cjelokupan tekst, napra-

viti pojmovnik i izraditi one ugovore koji nedostaju. Tek će onda Klub zastupnika HSP-a moći glasovati za cjelovit zakonski prijedlog, zaključio je zastupnik Kovačević.

Uvrstiti i ugovore o leasingu

U ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a govorio je zastupnik **Nikola Vuljanić**. I on je potvrdio da se ovdje radi o zakonu koji može utjecati na život i rad svakog hrvatskog građanina. Sugerirao je da se predloženom zakonskom tekstu treba pokloniti znatno više pozornosti u postupku donošenja. Dosadašnji pristup mogao bi se ocijeniti kao da se o Ustavu razgovara pred praznom Sabornicom i bez nazočnosti elektronskih medija. Složio se s već iznijetom konstatacijom, da

I ugovore vezane uz leasing treba obuhvatiti zakonskim tekstom.

su ovaj dugotrajni posao uspješno obavili istaknuti eksperti, ali zbog velikog opsega radova nedostaje završni korak. Radi se o kompilaciji dobrih tekstova, pa bi svakako trebalo u konačni tekst uvrstiti i pojmovnik kako bi se bolje sagledala cjelina. Time bi se olakšalo snalaženje i smanjile nejasnoće. Dobro je što je ranije prihvaćena sugestija s prvog čitanja, te je objavljen sadržaj, ali zbog nedovoljne doradenosti za sve bi koristilo da se pristupi trećem čitanju. I zastupnik Vuljanić nanizao je zatim cijeli spektar ugovora koji se vežu za leasing, te sugerirao da se i ovi sadržaji koji su svakako zaživjeli u praksi, obrade u predloženom zakonskom tekstu. Dobro su definirani pojmovi fizičke i pravne osobnosti u članku 19., a trebalo bi preciznije urediti i pitanja koja se odnose na visinu kamatnih stopa. Zabranjeno je uzimanje kamate na kamatu u slučaju kreditnih odnosa, ali bi trebalo precizirati postupak oko depozitnih odnosa. Kako ne bi dolazilo do nesuglasica i nesporazuma u praksi, važno je utvrditi proceduru prilikom sklapanja i raskidanja ugovora, te obračuna štete. U ovom posljednjem slučaju Klub zastu-

pnika HNS/PGS-a podnio je amandman kako bi se situacija djelomice popravila.

Pohvalio je zatim zakonski set pitanja vezanih uz zaštitu potrošača (od članka 400. do 437.), ocjenjujući da se time na suvremen način približavamo europskom zakonodavstvu. Konstatirao je istovremeno da postoji potreba preciznijeg uređenja članaka kojima se uređuje dosmrtno uzdržavanje, upozoravajući na ranije manipulacije kojima je oštećeno nekoliko stotina starijih i nemoćnih osoba. Na kraju je istaknuo potrebu da se osiguraju instrumenti oko postupka plaćanja, te zaključio da bi se svi navedeni nedostaci i prijedlozi lakše ugradili ukoliko bi se pristupilo trećem čitanju.

Obuhvaćen i značajan dio građanskih prava

U ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio je zastupnik **Emil Tomljanović**. On je u potpunosti podupro donošenje Zakona, ocjenjujući da se nedvojbeno radi o kvalitetnom i stručnom zakonskom tekstu. Podsjetio je zatim na kronologiju upotrebe i izrade dosadašnjih propisa kojima su se uređivali obvezni odnosi. Zbog brojnih izmjena i dopuna u proteklom vremenu i bolje preglednosti, bilo je potrebno pristupiti izradi novog teksta Zakona. Osim toga, bilo je potrebno da se naši zakoni usklade i terminološki približe propisima europskog zakonodavstva. Može se reći da je postupak usklađivanja u potpunosti i uspješno završen. Nabrojao je zatim i temeljne kvalitete predloženog zakonskog teksta, izdvajajući na prvo mjesto redefiniranje pojma običaja kao izvora prava, pa do uređivanja i definiranja trgovačkog ugovora. Pod pravima osobnosti podrazumijeva se i pravo na život, tjelesno i duševno zdravlje, ugled, čast, dostojanstvo, ime, privatnost osobnog i obiteljskog života, slobodu kao i druga prava. Najvažniju novinu predstavlja odredba da pravna osoba ima sva navedena prava osobnosti, osim onih vezanih uz biološku bit fizičke osobe. Ima jako mnogo kvalitetnih rješenja, a među njima treba istaknuti prihvaćenu definiciju neimovinske štete koja se utvrđuje prilikom pravične novčane nadoknade.

Pri kraju izlaganja sumirao je iznijeta opažanja, ocjenjujući da se radi o bitnom zakonskom propisu koji u sebi obuhvaća i značajan dio građanskih prava Republike Hrvatske. Stručnost i ozbiljnost u njegovoj primjeni daje nam za pravo da ga doživljavamo i kao osnovnu stepenicu reforme hrvatskog pravosuđa. Zbog solidnih zakonskih rješenja, u budućnosti se mogu u obliku dopune uvrstiti i već spomenuti ugovori o leasingu, a predlagatelj je donio najbolja zakonska rješenja vezana uz bankovnu kamatu. Bitno je da ovim propisom Vlada i resorno ministarstvo stvaraju osnovne preduvjete da se segment kamata može rješavati na najbolji mogući način. Ovaj kvalitetan i sveobuhvatni propis trebao bi što prije stupiti na snagu kako bi se predočeni pravni instituti mogli početi primjenjivati u praksi.

Na kraju je govorio i o primjedbama vezanim uz dosmrtno uzdržavanje. Zbog pravne prakse potrebno je da ovi odnosi budu detaljno razrađeni u samom Zakonu, a cjelokupan zakonski tekst ima našu podršku.

Završnu riječ imala je ministrica pravosuđa, **Vesna Škare-Ožbolt**. Ispričala se zbog toga što nije mogla biti nazočna na uvodnom izlaganju ovoga, strateški izuzetno važnog dokumenta. Osvrnula se zatim na izmjene kojima se Zakon o obveznim odnosima prilagodio kriterijima Europske unije.

Fleksibilniji način određivanja kamatne stope

Među najvažnije novine treba uvrstiti uređenje prava osobnosti, te zatezne i ugovorne kamate. Važne su i nove definicije kojima se utvrđuje neimovinska šteta kao povreda prava osobnosti. Kada je riječ o zateznim kamata, njihova visina ovisi o subjektu obvezno-pravnog odnosa, na način da se eskontna stopa HNB uvećava prema onom prijedlogu kako je to navedeno u Zakonu. Novinu predstavlja i mogućnost ugovaranja drugačije stope zakonskih zateznih kamata kod trgovačkog ugovora i ugovora između trgovca i osoba javnog prava.

Stopa ugovorne kamate veže se uz stopu zatezних kamata, a visina najviše stope ovisi o statusu subjekta u konkretnom obvezno-pravnom odnosu. Ministrica je ocijenila da će fleksibilniji način određivanja kamata omogućiti usklađivanje hrvatskog prava s pravnom stečevinom Europske unije i ukloniti sve negativne pojave u praksi do koji je dovelo sadašnje zakonsko uređenje ugovornih i zakonskih zatezних kamata. Napomenula je zatim da su u posebnom dijelu zakona uređeni i ugovori koji u važećem Zakonu nisu bili uređeni. Radi se o Ugovoru o doživotnom uzdržavanju, o dosmrtnom uzdržavanju, o posudbi, darovanju te najmu.

Predloženi sistemski zakon značajan je za pravosuđe, ali i za gospodarstvo.

Zakon će stupiti na snagu 6 mjeseci nakon objave u "Narodnim novinama", pa se na taj način daje mogućnost svim sudionicima da se upoznaju s najavljenim mjerama. Ujedno se suci i gospodarstvenici dodatno educiraju, kako bi Zakon nakon stupanja na snagu bio u potpunoj funkciji. Ministrica se zatim u kratkim potezima osvrnula i na prijedloge i primjedbe koje su se čule u dosadašnjem tijeku rasprave. Sve one primjedbe i prijedlozi koji su bili u saborskoj raspravi pažljivo su razmatrani, ali se pojedini prijedlozi jednostavno ne mogu prihvatiti. Tako se između ostalih, ne može prihvatiti ni prijedlog oko ugovora o leasingu, koji se još uvijek razvija u praksi. Pri sklapanju tog ugovora mogu se koristiti odredbe posebnog i općeg dijela predloženog zakona. Ne mogu se prihvatiti ni prijedlozi oko ugovora o dosmrtnom uzdržavanju budući da predložene odredbe pružaju doista dovoljnu zaštitu ugovornim stranama od mogućih zloporaba. Upravo zbog tih razloga nisu prihvatljivi ni prijedlozi da se u postupku sklapanja ovih ugovora uključe i centri za socijalnu skrb. To bi značilo povredu načela slobode uređivanja obveznih odnosa.

Govoreći o primjedbama koje se odnose na visinu kamatnih stopa, ministrica je naglasila da su se čuli prijedlozi kojima se primjena odredbe o kamatama ne bi trebala odgađati na rok od dvije godine, od dana stupanja na snagu ovog Zakona, već da bi trebale stupiti na snagu u isto vrijeme kada i Zakon. Ovaj prijedlog nije prihvaćen jer će se u navedenom razdoblju omogućiti da eskontna stopa HNB postane referentan odraz realnog stanja tržišta novcem, zaključila je ministrica pravosuđa.

Predsjedavajući je zatim napomenuo da se prelazi na pojedinačnu desetminutnu raspravu, dajući riječ zastupniku **Radi Ivasu (HDZ)**. On je ocijenio da se ovdje radi o jednom od sistemskih zakona koji je značajan ne samo za gospodarstvo nego i za pravosuđe. Iznijete pohvalne kritike potvrđuju da se u Ministarstvu pravosuđa dobro radi, pa to ujedno ohrabruje zbog predstojeće cijele reforme pravosuđa u Republici Hrvatskoj. U izradi ovog zakonskog prijedloga, desetak su godina sudjelovali eminentni pravni stručnjaci, pa se radi o konzistentnom i kompaktnom zakonskom aktu u pravnom smislu. I on je zatim govorio o proteklim brojnim izmjenama i dopunama ovog zakona. Zbog tih je razloga, kao i zbog nepreglednosti i želje za usklađivanjem s europskim standardima, bilo opravdano očekivati donošenje cjelovitog zakonskog teksta. Zakon kroz 1165 članaka regulira razna područja, uključujući i pitanje kamata, vezujući ih uz eskontnu stopu HNB.

Kamate će ovisiti radi li se o ugovorima o gospodarstvu, trgovačkim ugovorima ili ugovorima s državom. Prema ovom prijedlogu moguće je ugovarati i drugačije stope zatezних kamata kod trgovačkih ugovora i ugovora između trgovaca i osoba javnog prava. Ovako predloženo uređenje predstavlja fleksibilan sustav određivanja ugovora i zakonskih zatezних kamata koji će automatski regulirati i reagirati na promjene na fiskalnom tržištu. Dobro je što Zakon stupa na snagu šest mjeseci nakon objave, jer se tako svim subjektima pruža mogućnost da prouče tekst i pripreme

se za njegovu punu primjenu u praksi. Ocijenio je da bi bilo dobro preispitati odredbu članka 260. kojom se određuje da pisana ponuda i prihvatanje ponude uz određene uvjete obvezuje, iako ih nije potpisala ovlaštena osoba. Treba smanjiti mogućnost zloporabe, a time i postojanja kaznenih djela, ocijenio je zastupnik Ivas.

Konstatirao je na kraju da je ovaj zakonski prijedlog usklađen sa standardima hrvatskog jezika, a radi se o propisu koji zbog svoje stručnosti i kvalitete treba što prije stupiti na snagu.

Predloženi instituti usklađeni sa standardima EU-a

Zastupnik **Dražen Bošnjaković (HDZ)** ocijenio je da se radi o zakonu za kojega možemo reći da pripada prvoj kategoriji pravnih propisa, jer se njima reguliraju obvezni odnosi koji nastaju u životu fizičkih osoba, trgovačkih društava, pravnih osoba i svih sudionika. Mjerljiv je i uočljiv ogroman trud i uloženi napor autora, a sada su objedinjena i povezana sva poglavlja i odredbe na jednom mjestu. Također je pozitivno što su ovi instituti usklađeni s tekovinama i pravnim sustavom Europske unije. Na raspravama koje su se odvijale unutar saborskih radnih tijela, čule su se primjedbe kako bi trebalo uvrstiti i ugovore o leasingu. Treba ipak prihvatiti obrazloženja i stavove radne skupine koja je naglasila da predloženi tekst omogućava i daje dobar pravni okvir da se i ti ugovori novijeg tipa reguliraju sukladno zakonskim odredbama, a pogotovo sukladno odredbi članka 462.

Smatra da se ne mogu predvidjeti i normirati sve životne situacije. Zakon je jasan i precizan, pa se može prihvatiti, te nema potrebe za trećim čitanjem. Jedine primjedbe iznio je na odredbe kojima se utvrđuju ugovori o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju. Ovdje bi trebalo pristupiti malo kvalitetnijoj razradi, a to mogu potvrditi i analize koje su nam dostupne unutar sudske prakse. Treba omogućiti da se ovi ugovori mogu sklapati pred Centrom za socijalnu skrb čiji bi stručnjaci odmah

mogli procijeniti postoje li loše namjere prilikom sklapanja ugovora. Zbog zatranosti sudova, znamo da postoje mogućnosti raznih manipulacija, ali ni tu nije kriv Zakon već subjekti koji ga provode u životu. I kod kamata bi trebalo ustrajati na prekidu loše prakse kada se obračunavala kamata na kamatu. Vladin prijedlog o kamatama dobar je, jer se prekida jedna vrlo loša praksa koja se događala prilikom obračunavanja kamatne stope. U svakom slučaju, treba podržati donošenje i primjenu Zakona o obveznim odnosima, zaključio je zastupnik Bošnjaković.

Zaštititi osobe koje potpisuju ugovore o doživotnom uzdržavanju

Zastupnik **Josip Leko (SDP)** upozorio je da prilikom procesa donošenja zakona treba imperativno označiti njegove slabije strane i ukazati na manjkavosti. Treba tako dati ocjenu da je hrvatsko tržište institucionalno zanemareno, zapušteno i neizgrađeno, ali i da je vrlo liberalno. Osvrnuo se zatim na one dijelove zakona koji bi trebali govoriti o ugovoru o leasingu, upozoravajući da će praksa i odnosi na tržištu najbolje urediti takvu materiju. Podsjetio je zatim da su se hrvatske banke u protekloj godini u inozemstvu zadužile za iznos od 3 milijarde USA dolara. Većina tog novca već je plasirana u potrošnju, a ukoliko leasing ne uređuje pravosuđe, onda to čine banke i trgovački lanci. Nerijetko to znači da se građani Republike Hrvatske prepuštaju na milost i nemilost jačima, pa bi bez obzira na interpretaciju i ove ugovore trebalo predvidjeti i opisati u predloženom zakonskom tekstu.

Upozorio je zatim da praksa pokazuje da su često izigrane osobe koje daju svoju imovinu za doživotno uzdržavanje. Zato bi trebalo onemogućiti zakonsku zlorabu, te otvoriti mogućnost da u takvim ugovorima sudjeluju i centri za socijalni rad. To je prije svega u interesu pravne sigurnosti građana, upozorio je zastupnik Leko.

Kada je riječ o kamatnim stopama, treba podupri rješenja koja se nude u Zakonu. Treba ujedno pojasniti i kakav je status udruga koje sudjeluju u pravnom prometu. U prijelaznim i završnim odredbama, mijenja se Zakon o kamatama i Zakon o nasljeđivanju. Podsjetio je zatim na raniji saborski zaključak da se jednim zakonom ne mogu mijenjati drugi zakoni, pa makar se samo brisale i stavljale izvan snage odredbe drugog zakona, jer se time ne stvara pravna stabilnost. Ukoliko bi se smanjila odgoda primjene odredbi o kamatama, mislim da bi Zakon doista mogao dobiti prolaznu ocjenu. Međutim, treba imati na umu da time ne bismo riješili možda najvažnije probleme koje današnje liberalno tržište ima u Republici Hrvatskoj a koje se odnosi na kamate i ugovore o leasingu, zaključio je zastupnik Leko.

Ponovno se za riječ javila ministrica **Vesna Škare-Ožbolt** i zahvalila svima koji su sudjelovali u ovoj raspravi. Zahvalila je na trudu i radnoj skupini, na čelu s prof. Petrom Klarićem, koja je od 1995. godine pripremala ovaj Zakon. Odgovorila je na posljednji upit, konstatirajući da nevladine udruge nisu osobe javnog prava. Ove su osobe definirane javno-pravnim poslovima države, jedinica lokalne i regionalne samopuprave pa ih nije potrebno posebno regulirati ovim Zakonom. Pozvala je zastupnike da izglasuju Zakon o obveznim odnosima, ocjenjujući da nema potrebe da se uputi na treće čitanje.

Predsjedavajući je zatim zaključio raspravu, napominjući da će se pristupiti glasovanju kada se steknu potrebni uvjeti.

OČITOVANJE O PODNIJETIM AMANDMANIMA

O podnijetim amandmanima koje je uputio Klub zastupnika HNS/PGS-a, u ime predlagatelja očitovala se državna tajnica Ministarstva pravosuđa, **Snježana Bagić**.

• Nije prihvatila prvi amandman kojim se u članku 342. iza stavka (5) dodaje

stavak (6) koji glasi: "Naknada štete na koju vjerovnik ima pravo obračunat će se na dan donošenja pravomoćne presude, a kamate na taj iznos obračunat će se od dana nastanka štete. U obračunu kamata koristit će se visina zatezne kamate propisane zakonom". Predstavnica predlagatelja upozorila je da je sprječavanje odugovlačenja dužnika s isplatom česta pojava u našim uvjetima. Međutim, ovakve se mjere već postižu drugim odredbama ovog Zakona, jer prema članku 1086. naknada štete smatra se dospjelom u trenutku nastanka štete. Odredbom članka 1103. propisana je obveza pravične novčane naknade za neimovinsku štetu. Satisfakcija za tu vrstu štete dopijeva danom podnošenja pisanog zahtjeva ili tužbe, a obveza za plaćanje štete teče dok se ne plati zakonska zatezna kamata. To su razlozi zbog kojih Vlada ne prihvaća ovaj amandman. U ime podnositelja amandmana govorio je zastupnik **Nikola Vuljanić**. On pak smatra da osiguravajuća društva otežu u isplati kako bi se u konačnici isplatila što manja odšteta. Ovim je zaključena rasprava, pa se pristupilo glasovanju. Amandman nije prošao jer nije dobio potrebnu većinu.

• Vlada nije prihvatila ni drugi amandman istog podnositelja. Njime se predlaže brisanje članaka 586, 587, 588. i 589. odnosno brisanje odredaba kojima je uređen ugovor o dosmrtnom uzdržavanju. Isti učinci koji se postižu tim ugovorom, mogu se postići i nekim drugim ugovorima ovoga Zakona, primjerice ugovorom o darovanju. Međutim, uz uvažavanje svih razloga predlagatelja amandmana, treba istaknuti da je priroda Ugovora o darovanju i dosmrtnom uzdržavanju potpuno drukčija. Naime, raspolaganja poduzeta na temelju Ugovora o darovanju, nužni nasljednici mogu pobijati, dok se raspolaganje učinjeno na temelju Ugovora o dosmrtnom uzdržavanju ne može pobijati. Iz tih razloga ocjenjujemo da treba ostaviti oba ugovora imajući na umu da njima treba pružiti određene mehanizme zaštite. Za njihovu ugradnju posto-

je mogućnosti, pa bi se time spriječile zloporabe. Ponovno je riječ zatražio zastupnik Vuljanić, upozoravajući da pojedinci nastoje izvući što više koristi od starijih osoba. Sudska praksa poznaje nekoliko stotina ovakvih slučajeva, a sve ono što se postiže Ugovorom o dosmrtnom uzdržavanju može se posti-

ći i Ugovorom o darivanju. Kako bi se zaštitile stare osobe koje su izložene zloporabama, zatražio je da se pristupi očitovanju o podnesenom amandmanu. Međutim, ni ovaj amandman nije dobio potrebnu većinu.

Pristupilo se glasovanju o Konačnom prijedlogu zakona o obveznim

odnosima. Nakon brojanja glasova, predsjedavajući je utvrdio da je sa 90 glasova "za", 7 "suzdržanih" i 8 "protiv", donesen Zakon o obveznim odnosima u tekstu kako ga je predložio predlagatelj.

V.Ž.

PRIJEDLOG ZAKONA O PRAVOBRANITELJU ZA HRVATSKE ISELJENIKE I POVRATNIKE

Viša razina brige za hrvatske državljane izvan Domovine

Sukladno prijedlozima radnih tijela zastupnici Hrvatskog sabora raspravljali su Prijedlog zakona o pravobranitelju za hrvatske iseljenike i povratnike, predlagatelja dr. sc. Slavena Letice (neovisni), a sve primjedbe, prijedloge i mišljenja uputili predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona. Iako je institucija pučkog pravobranitelja dobro poznata našoj javnosti, ovim zakonskim prijedlogom predlaže se novi vid institucionalne brige za naše državljane izvan Domovine. U Prijedlogu zakona podsjeća na specifične probleme i izazove pred kojima se nalaze hrvatski iseljenici, povratnici i drugi državljani izvan Domovine, te dodaje da u razgovorima s njima nije bilo teško zaključiti kako je institucija pravobranitelja za iseljenike i povratnike u načelu najbolji institucionalni okvir za nošenje s tim problemima.

O PRIJEDLOGU

Ustavni temelj za donošenje Zakona o pravobranitelju za hrvatske iseljenike i povratnike zastupnik Letica nalazi u člancima 2, 10. i 92. Ustava. Briga,

zaštita prava i interesa i promicanje veza između Republike Hrvatske i hrvatskih državljana koji žive izvan domovine dio su ustavnih odredbi i trebali bi biti sustavno ugrađeni u državni i društveni život naše zemlje, nastavlja zastupnik, te podsjeća da je od nastanka i uspostave Hrvatske kao samostalne i suverene države iskušano nekoliko institucionalnih oblika preko kojih se pokušavala ostvariti naša zajednička obveza (uz Maticu iseljenika bili su to još: Ministarstvo za iseljeništvo, kasnije pretvoreno i preimeno u Ministarstvo za useljeništvo; hrvatska diplomatska i konzularna predstavništva, sustav izbora zastupnika koji u Hrvatskom saboru, nominalno, zastupaju interese iseljeništva i drugih hrvatskih državljana koji žive ili borave izvan Domovine). Praktično iskustvo potvrđuje da ti zastupnici, zbog dominacije stranačke stege, djeluju primarno kao stranački zastupnici, a tek potom kao zastupnici prava i interesa dijasporne. Kaže kako se općenito može reći da je odnos hrvatske politike, pa i države, prema dijaspori bio utilitaran i da je postepeno stvorio pogrešnu kolektivnu predodžbu o našim državljanima u svijetu. Naime, poznate teze

o navodnih 100 i više milijardi dolara koje imaju Hrvati u svijetu, ali i izdašna pomoć koju je dijaspora pružila Domovini u ratu, stvorili su dojam da u svijetu žive samo dobrostojeći i bogati Hrvati, a prava je istina da je ogromna većina njih uvijek bila i jest siromašna, ili, u najboljem slučaju, tzv. srednja klasa. Usmjeravanje pažnje političara prema potencijalnim investitorima, a zanemarivanje činjenice da se u domovinu žele vratiti ljudi u mirovini i osrednjeg imovnog stanja samo je otežalo ionako težak proces povratka i integracije u suvremeno hrvatsko društvo. Zastupnik Letica naglašava da su upravo to razlozi zbog kojih predlaže ozakonjenje i uspostavu sasvim novog vida institucionalne brige – kad su u pitanju hrvatski državljani izvan Domovine – o pravima i interesima hrvatskih državljana koji žive i borave u inozemstvu: Pravobranitelj za hrvatske iseljenike i povratnike. Zastupnik podsjeća da je institucija pučkog pravobranitelja dobro poznata zastupnicima i javnosti jer u našem ustavnom poretku i djelatnoj praksi postoji od usvajanja "Božićnog ustava" 1990., a taj je sustav institucionalno proširen i na djecu (Zakon o pravobranitelju za djecu)

i žene. Podsjeća da je pučki pravobranitelj (ombudsman) izvorna stečevina nordijskog (švedskog) zakonodavstva, ali je u posljednjih 50 godina usvojena u velikom broju zemalja jer se pokazalo da – kao neovisna institucija – može uspješno igrati ulogu zaštite i promicanja ljudskih prava građana: provodeći nadzor nad radom i zloporabama položaja i ovlasti državne administracije i izravno intervenirajući u području kršenja ljudskih prava u institucijama tzv. civilnog društva (obitelj, crkva, škola, lokalna zajednica i sl.).

Hrvatska kao zemlja živi svojevrstni "demografski paradoks" - ima veliku dijasporu (neke procjene i analize spominju brojke od dva do tri milijuna ljudi) i susreće se s velikom unutarnjom demografskom krizom i depopulacijom – itekako je zainteresirana za povratak svojih iseljenika, ali jednako tako i za brigu o pravima i interesima svojih državljana u inozemstvu. Zastupnik kaže kako su institucije klasične državne uprave (ministarstva iseljeničtva i useljeničtva) imale specifične i uglavnom uspješne uloge u stvaranju hrvatske države i u njenoj obrani od velikosrpske agresije, ali problemi i izazovi pred kojima se nalaze hrvatski iseljenici, povratnici i drugi državljani izvan Domovine vrlo su specifični i traže nove institucionalne i profesionalne pristupe. Zastupnik kaže da iz razgovora s povratnicima i iseljenicima te na temelju analize sadržaja javnog diskursa različitih iseljenika i povratnika nije bilo teško zaključiti kako je institucija pučkog pravobranitelja za iseljenike i povratnike u načelu najbolji institucionalni okvir za nošenje s problemima.

Na kraju predlaže da se sredstva za rad ovog pravobranitelja osiguraju u državnom proračunu te drži da je na temelju prethodnih analiza, za uspješan rad Ureda potrebno zaposliti 15 djelatnika, a za primjenu Zakona ukupno 3,5 milijuna kuna godišnje.

RADNA TIJELA

O zakonskom je prijedlogu raspravljao **Odbor za useljeničtvo**. Predlaga-

telj je iznio konkretne podatke o novčanoj masi koja je od iseljenika pristigla zadnje četiri godine, a cilj mu je razrušiti mit o hrvatskom iseljeničtvu i dijelovima hrvatskoga naroda u BiH kao neprijatelju prema domovini i ujedno pomoći rješavanju specifičnih problema iseljenika i povratnika. Protivi se vezivanju prava na državljanstvo s plaćanjem poreza i prebivalištem jer to, kaže, ne radi niti jedna država. U raspravi su članovi Odbora pozdravili ovaj zakonski prijedlog jer ukazuje na ustavne obveze prema iseljenicima i povratnicima, a napose na potrebu bolje primjene zakona za rješavanje mnogovrsnih problema useljenika i povratnika. Brzopleto usvojen Zakon o strancima, rečeno je,

Teza o izdašnoj pomoći koju je naša dijaspora pružila Hrvatskoj u vrijeme Domovinskog rata, stvorila je pogrešan dojam da u svijetu žive samo dobrostojeći i bogati Hrvati.

daje vrlo loše rezultate, a koristi ga se i za suspendiranje Zakona o hrvatskom državljanstvu o čemu svjedoče brojne pritužbe Hrvata useljenika i povratnika (Hrvati koji se, nakon usvajanja Zakona, dođu nastaniti u Hrvatskoj, tretiraju se kao potpuni stranci). U raspravi u Odboru bilo je primjedbi na sam naslov Prijedloga zakona jer pravobranitelj ne može izravno intervenirati, kada se radi o iseljenicima, bez Ministarstva vanjskih poslova. Članovi Odbora su sugerirali izmjene nekih definicija u predloženom zakonu (povratnika, iseljenika, dijaspore), potrebu usklađivanja pojmova "boravište" i "prebivalište" s Odlukom Ustavnog suda od 19. siječnja 2000. godine. Predsjednica Odbora informirala je nazočne da se priprema Zakon o useljeničtvu a čulo se još kako Hrvatska mora provesti temeljitu raspravu o useljeničkoj politici i donijeti zakon i programe za povratak Hrvata iseljenika i useljavanje njihovih potomaka, a isto tako i programe za integri-

ranje useljenika stranaca. Velika većina članova Odbora smatra da je predložen zakon hvalevrijedna inicijativa jer otvara mogućnost za temeljitu raspravu u Hrvatskom saboru o hrvatskoj useljeničkoj politici i ustavnim obvezama Republike Hrvatske prema iseljenicima i dijelovima hrvatskoga naroda u drugim državama.

Odbor za zakonodavstvo nije se protivio donošenju ovoga Zakona ali je predložio da se za drugo čitanje tekst pravno i nomotehnički doradi.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podržao je Prijedlog zakona držeći da se njime sukladno ustavnim odredbama štite prava i interesi hrvatskih iseljenika i povratnika, a predlagaatelju je predloženo da prigodom izrade Konačnog prijedloga zakona uzme u obzir primjedbe Vlade RH. Hrvatskom saboru predloženo je pak da prihvati predloženi zakon.

MIŠLJENJE VLADE

Vlada RH načelno podržava svaku inicijativu kojom se štite prava i interesi hrvatskih iseljenika i povratnika, a napose pridonosi rješavanju njihovih svakodnevnih problema. Naglašava međutim, da bi Prijedlog zakona trebao imati i adekvatnu saborsku raspravu, u kojoj bi se opravdali svi aspekti postojanja takve dužnosti. Bilo bi vrlo korisno da se prije eventualne saborske rasprave, unutar saborskih odbora zaduženih za ovu problematiku u raspravu uključe i predstavnici Hrvatske matice iseljenika te Ministarstva vanjskih poslova, odnosno druge relevantne institucije koje bi mogle aktivno sudjelovati u raspravi (Institut za društvena istraživanja "Ivo Pilar") i/ili drugi, a sve u cilju iznalaženja što usuglašenijeg zajedničkog stava, koji bi pridonio saborskoj raspravi. Vlada je imala i konkretne primjedbe uz pojedine članke Prijedloga zakona. Napominje npr. da je u članku 5. stavku 2. pogreškom navedeno kako zamjenike pravobranitelja za hrvatske iseljenike i povratnike imenuje i razrješava Hrvatski sabor, na prijedlog pravobranitelj za djecu, a u članku 13. stavku

4. pogrešno se navodi pravobranitelj za djecu, vezano uz opseg rada pravobranitelja za hrvatske iseljenike i povratnike. Kod određivanja djelokruga i načina rada pravobranitelja za hrvatske iseljenike i povratnike, Vlada je predložila (u članku 6. stavku 1.) izmjenu alineje 1. tako da ovaj pravobranitelj prati usklađenost Zakona i drugih propisa u Hrvatskoj, koji se odnose na zaštitu prava i interesa za hrvatske iseljenike i povratnike, s odredbama Ustava, međunarodnih konvencija i drugih međunarodnih dokumenata, koji se odnose na zaštitu stranaca, stranih radnika, manjina te iseljenika i povratnika. Člankom 12. Prijedloga propisuje se obveza svih tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravne i fizičke osobe da ovom pravobranitelju dopuste uvid u sve podatke, informacije i akte koji se odnose na prava i zaštitu iseljenika i povratnika, bez obzira na stupanj tajnosti podataka. Vlada smatra da određeni podaci mogu ostati u statusu tajnih podataka kada postoje okolnosti višeg državnog interesa. Isto tako drži da bi pravobranitelj za iseljenike i povratnike trebao dva puta godišnje, a ne jedanput, podnositi izvješće o svom radu Hrvatskom saboru te da Poslovnik o radu ovog Pravobranitelja uz Hrvatski sabor i Maticu iseljenika Hrvatske potvrđuje i Vlada RH.

RASPRAVA

Zakon rješava tek mali dio problema dijaspore

Uvodno je o zakonskom prijedlogu govorio predlagatelj dr.sc. **Slaven Letica (neovisni)**. Zahvalio je Vladi na podršci koju je dala ovom zakonu uz opasku kako je pružiti danas podršku bilo kojem zakonu koji se zalaže za prava dijaspore, politički vrlo rizičan posao. Dok on govori, kaže, u Šibeniku se npr. potpisuje jedna peticija protiv prava dijaspore na biračko pravo, a u priopćenju javnosti navodi se kako dijaspora ne može birati zakonodavnu i izvršnu vlast u Hrvatskoj i time odredi-

vati našu sudbinu te je nedopustivo da građanin SAD-a s prosječnom plaćom od 3 tisuće dolara bira zastupnike građaninu Hrvatske koji u prosjeku prima 3 tisuće kuna. Kaže se još da Hrvati u BiH nisu dijaspora već autohtoni i konstitutivan narod. Zastrašujuće je to što se na početku 21. stoljeća obnavlja mit o neprijateljskoj emigraciji, i naše ljude koji vani žive već 5, 15 ili 20 godina tretira kao neku vrstu neželjenih gostiju, a protiv njih se skupljaju čak i peticije. Letica kaže da se radi o neznanju i podsjeća da se do prije deset godina inzistiralo na poznatom Lokovom pravilu da je državljanstvo biračko pravo povezano s teritorijem tj. sa činjenicom da čovjek živi na tom području i plaća porez. Danas je situacija potpuno promijenjena predvođena doktrinom Vijeća Europe. EU-a je, naime, otkrio u dijaspori veliko bogatstvo te se već sada razlikuje fiskalno boravište i fiskalni suverenitet (veliki sportaš npr. plaća porez u Monaku, živi u Munchenu, ljetuje na Hvaru). Za svoj zakon rekao je da je mali zakon koji rješava tek mali dio problema dijaspore. Za zakon kojeg predlaže kaže da je raden kao neka vrsta dopustivog plagijata u odnosu na ranije zakone o pravobraniteljima. Podsjeća da je bio protiv načela specijaliziranih pravobranitelja jer je mislio da samo jedan (opći) pravobranitelj može pokriti pitanja koja se odnose na npr. dijasporu, invalide, žene, bolesnike. No, kod nas je tradicija išla u smjeru švedskog iskustva što na kraju nije ni loše, misli Letica. Više je poslova kojima bi se bavio pravobranitelj za hrvatske iseljenike i povratnike. Kao primjer spomenuo je ljude koji su diplomirali na vodećim sveučilištima u svijetu, i čekaju u Hrvatskoj na nostrifikaciju svojih diploma, godinu, dvije ili tri godine, a zastrašuje i sistem izbora kadrova državne uprave koji je otvoreno diskriminativan prema tim ljudima. Na kraju uvodnog izlaganja pozvao je zastupnike da prihvate Prijedlog zakona i pomognu mu da do drugog čitanja poboljšaju zakonski tekst.

Nakon **Zdenke Babić-Petričević (HDZ)** koja je u svojstvu predsjednice Odbora za useljništvo prenijela stavo-

ve tog radnog tijela riječ su dobili predstavnici klubova zastupnika.

Dvojbene definicije

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorio je **Vice Vukov**. Primijetio je da Prijedlog zakona sam po sebi potiče brojne dvojbe i nedoumice, a počinju već samim nazivom zakona, i nastavlja ju opisanom ulogom pravobranitelja te definicijama pojmova ključnih za ovaj zakonski tekst. Članak 2. definira ulogu pravobranitelja pa tako "pravobranitelj za hrvatske iseljenike i povratnike prati i promiče prava i interese hrvatskih iseljenika i povratnika na temelju Ustava, međunarodnih ugovora i zakona." Formulacija je u najmanju ruku oskudna i pitam se ne sugerira li nadležnost i mogućnost tog pravobranitelja teško uskladive s stvarnim stanjem stvari", nastavio je zastupnik Vukov. Dvojbe potiče i činjenica da se iseljenici i povratnici u predloženoj formulaciji percipiraju kao nekakvi srodni pojmovi koji lako mogu biti obuhvaćeni pravnim rješenjima koja će biti učinkovito sredstvo u rukama pravobranitelja. Zastupnik kaže da je iseljenik osoba koja uz državljanstvo Republike Hrvatske ima najčešće sreden status u zemlji u kojoj živi, često i državljanstvo, u protivnom bio bi stranac koji tamo boravi samo privremeno nekim poslom. U svakom slučaju, iseljenik živi i djeluje u jednom pravnom poretku na koji naš pravobranitelj ne bi mogao imati nikakav utjecaj, nego tek posredno preko konzularnih predstavništava. Zastupnik drži da već iz izrečenog proizlaze ozbiljne nedoumice oko koncipiranja stvarne i moguće uloge pravobranitelja. Matica iseljenika Hrvatske kontaktira samo s iseljenicima, ali ne i s povratnicima, i to pretežito u smislu promicanja i poticanja njihovih kulturnih veza s Hrvatskom. Kada iseljenici postanu povratnici, Matica praktički gubi nad njim svaku nadležnost ali im tada najčešće pomaže tako što ih upućuje na odgovarajuće strukture uprave Republike Hrvatske. Drži da je ovo posredan ali vrijedan dokaz da bi ulogu ovog pravobranitelja bilo teško nedvo-

smisleno definirati, osim ako se ne radi o pokušaju da se posredstvom ovakve institucije osigura veći utjecaj iseljeničtva na život u Republici Hrvatskoj.

Zastrašujuće je što se na početku 21. stoljeća obnavlja mit o neprijateljskoj emigraciji i naše ljude koji žive vani već 5, 15 ili 20 godina tretira kao neku vrstu neželjenih gostiju.

U nastavku upozorio je na dvojbe glede definicija nekih pojmova. Prema članku 3. hrvatski je iseljenik svaki državljani Republike Hrvatske koji ima privremeno ili stalno boravište u bilo kojoj državi u svijetu, osim u Hrvatskoj. Znači li to da bi taj status mogao imati i student koji godinama može legalno boraviti u inozemstvu, pita Vukov? Prema ovoj definiciji i Hrvati u BiH također bi bili iseljenici. Teško je održivo stajalište da su tamošnji Hrvati konstitutivan narod i iseljenici istovremeno, nastavlja zastupnik. U svakom slučaju te bi nedoumice trebalo ukloniti jednom zauvijek, i ne samo iz ovog zakonskog teksta.

Definicija hrvatskog povratnika u ovom zakonskom prijedlogu na još je delikatniji način dvojbena jer je prema slovu i duhu ovog Zakona, to svaki državljani Republike Hrvatske koji je izvan zemlje proveo dulje od godine dana i koji se u Hrvatsku vratio i nastanio. Među Hrvatima susjedne države ima i onih koji imaju državljanstvo Republike Hrvatske, iako u Republici Hrvatskoj nikada nisu boravili, a kako se nitko ne može vratiti tamo gdje nije bio jasno je da bosansko-hercegovački Hrvati prema odredbama predloženog zakona, iako iseljenici, nikada ne bi mogli biti povratnici, podvlači zastupnik Vukov. Na kraju je upozorio i na jednu, kako je rekao, simptomatičnu nepreciznost. Naime, u nekoliko navrata u zakonskom se tekstu spominje Matica iseljenika Hrvatske, ali se ova institucija, upozorava, tako zvala do prije petnaestak godina, a od tada Hrvatska matica

iseljenika. Ova pogreška predlagatelja zakona krije veoma značajan pojmovni i doktrinarni sukob, nastavio je, pozivajući se pritom na odredbu članka 20. jer se njome, kaže, izravno demonstrira ovaj ponovni nesporazum koji inače dominira čitavim zakonskim tekstom. Prema odredbi članka 20. pravobranitelj za hrvatske iseljenike i povratnike donosi poslovnik, a potvrđuje ga Hrvatski sabor i Matica iseljenika Hrvatske. Dakle, iako je o istim iseljenicima riječ oni su u slučaju Matice iseljenici iz Hrvatske, a u slučaju Pravobranitelja su hrvatski iseljenici. Iako se u svakodnevnom govoru to može činiti kao pogreška koja nije osobita pogreška, ona ipak ukazuje na važne i očito neprevladane razlike u poimanju državnosti, a toga su očito bili svjesni i tvorci novog naziva Matice jer je nisu nazvali Matica hrvatskih iseljenika nego Hrvatska matica iseljenika. Sintagma "hrvatski iseljenik" upućuje na narod, a "iseljenik iz Hrvatske" na državu i time se stavlja u isti ravan sve državljane Republike Hrvatske. Zastupnik kaže kako bi predložen zakon valjalo mijenjati već od naslova jer bi tako progovarao drugim (današnjim) duhom s obzirom na činjenicu da postoji država i da je ona odlučujuća činjenica za sve pojmove koji se provlače u ovom i svakom drugom tekstu zakona. Zakon bi se mogao zvati Zakon o hrvatskom pravobranitelju za iseljenike i povratnike ili Zakon o pravobranitelju Republike Hrvatske za iseljenike i povratnike.

Neprihvatljivo uvjetovanje biračkog prava

Ruža Tomašić je rekla da Klub zastupnika HSP-a načelno podržava Prijedlog ovog zakona i istodobno skreće pozornost te predlaže da ovaj zakon bude prvi u nizu zakona koji će regulirati odnose s hrvatskim iseljentištvom, odnosno useljentištvom. Po mišljenju Kluba nekoliko je važnih problema koje valja preciznije zakonski urediti. Ponajprije, Hrvatima treba poseban zakon o useljentištvu, a od dostupnih takvih zakona Klub je najskloniji rješenjima iz izrael-

skog Zakona o useljentištvu. Hrvatska je već postala useljentička zemlja, ali nema reguliranog prioriteta u pravima stjecanja prava na rad i državljanstvo. Druge zemlje daju prednost i stimuliraju povratak vlastitih državljana koji žive izvan domovine, pa zastupnica pita zašto to ne bi mogla i Hrvatska, pogotovo kada su u pitanju vodeći stručnjaci i uspješni poslovni ljudi koji joj svojem znanjem i iskustvom mogu pomoći. Razočaranih i prevarenih povratnika u Hrvatskoj ima veliki broj. Većina tih ljudi je pomogla Hrvatsku tijekom Domovinskog rata, a kada su nakon rata pokušali ovdje investirati bili su prevareni i izigrani. Hrvatska politika ne smije zanemariti činjenicu o razlozima zbog kojih je veliki dio Hrvata otišao iz Hrvatske. Za većinu njih se može reći da su tzv. ekonomski emigranti, ali isto tako nije teško ustvrditi da ih je u poziciju siromaštva i nužnosti imigracije dovela politika. Ne treba zaboraviti niti činjenicu da Matica hrvatska u novim povijesnim okolnostima europske integracije i globalizacije komunikacija omogućava održavanje kulturnih i svakih drugih veza Republike Hrvatske i dijaspore. Tu je i problem dvojnog državljanstva koji se na dramatičan način pojavljuje u odnosima između Hrvatske i susjednih zemalja, posebice BiH. Kaže da je u Hrvatskoj državljanstvo dodjeljivano svima na način koji je u odnosu na druge zemlje lagan i liberalan. Istovremeno većina Hrvata u iseljentištvu nema hrvatsko državljanstvo zbog birokratskih prepreka i nebrige države. Stoga treba doraditi i precizirati cijeli paket izbornog zakonodavstva kojim bi se zajamčilo biračko pravo hrvatske dijaspore. Zastupnica podsjeća da je HSP predložio zakon koji predviđa dopisno glasovanje kao što je to slučaj i u nekim drugim razvijenim demokratskim zemljama, te traži štovanje Ustava i protivi se prijedlozima koji vraćaju u 19. stoljeće i uvođenje poreznog cenzusa u biračko pravo. Uz to je, kaže, neprihvatljivo uvjetovanje biračkog prava obvezom stalnog boravišta u Republici Hrvatskoj te naglašava da svi hrvatski državljani moraju imati ista prava. Pravobranitelj za iseljentištvu dobar je prvi

korak u rješavanju problema i stoga će Klub podržati predloženi zakon, ponovila je zastupnica. Imala je i dvije konkretne primjedbe na ponuđeni tekst zakona. Za razliku od predlagatelja zakona koji hrvatskim povratnikom smatra svakog državljanina Republike Hrvatske koji je izvan zemlje proveo dulje od godine dana, Tomašić u ime Kluba predlaže da to bude tri godine. Razlog – u većini država potrebno je 3 godine da se stekne državljanstvo. Preopasnim smatra prijedlog iz članka 4. po kojem pravobranitelj za hrvatske iseljenike i povratnike nitko ne smije davati upute i naloge u njegovom radu. Stav Kluba objašnjava konstatacijom da bi u tom slučaju pravobranitelj za hrvatske iseljenike i povratnike mogao imati previše autoriteta te bi se njegovi zakoni možda kosili sa zakonima matičnih država.

U ponovnom javljanju dr.sc. **Slaven Letica** rekao je da je već u raspravi na matičnom odboru prihvatio većinu primjedbi, pogotovo glede greške u nazivu Hrvatske matice iseljenika. Prihvata i primjedbu da bi trebalo povećati, odnosno odrediti neki limit boravka hrvatskog državljanina izvan zemlje kod preciziranja pojma hrvatski povratnik. Konačno, zadnja dilema koja se javila bila je odnos između institucije pravobranitelja za hrvatske iseljenike i povratnike i državnih institucija, napose hrvatskih državnih institucija vani. Svugdje u svijetu institucija pravobranitelja kao i institucija ombudsman posrednička je institucija između pojedinaca i države. Velika je privilegija ove institucije što EU ima puno institucionalnih rješenja kada su u pitanju politička predstavništva i rješenja problema državljanstva, a ovo bi bio prvi slučaj da se na tom području institucionalizira pravobranitelj. Poseban je problem Hrvata u susjednim državama, napose u BiH, i neke vrste moralne panike koja se stvara u odnosu na tu populaciju. Ne prihvatimo li logiku državljanstva bez granica, dvojnih i višestrukih državljanstava kada se bude donosio Zakon o državljanstvu natjerat ćemo Hrvate iz BiH da bježe u Hrvatsku ili izvan Hrvatske, uvjerava zastupnik Letica.

Pogrešne slike o Hrvatima izvan domovine

U nastavku stavove Kluba zastupnika HDZ-a elaborirao je **Emil Tomljanović**. Prijedlog treba načelno podržati kao inicijativu koja bi trebala rezultirati većom razinom zaštite prava i interesa hrvatskih iseljenika i povratnika u smislu rješavanja konfliktnih odnosa s kojima se susreću prvenstveno u odnosu na učinkovitost državne administracije. Temeljne odredbe Ustava ne propuštaju urediti skrb u odnosu na državljane Republike Hrvatske koji žive ili borave u inozemstvu, odnosno dijelove hrvatskoga naroda u drugim državama. Osim deklaratorne odredbe o zaštiti prava interesa hrvatskih državljanina, ustavna je obveza promicanje veza s Domovinom, a poglavito se jamči osobita skrb i zaštita Republike Hrvatske dijelovima hrvatskoga naroda u drugim državama. Ovdje u prvom redu treba dati odgovor na pitanje je li predložena institucija pravobranitelja za hrvatske iseljenike i povratnike najbolji institucionalni okvir za rješenje uočenih nedostataka, i ne postoje li možda druga, bolja rješenja. Valja odgovoriti i na pitanje što je s radom i djelovanjem Hrvatske matice iseljenika, ali i diplomatsko konzularnih predstavništava, odnosno Ministarstva vanjskih poslova, a što s izbornim sustavom, i treba li i njega modificirati. Ako se barem i površno proanalizira institucija europskog pučkog pravobranitelja utemeljena Ugovorom iz Maastrichta tada se, kaže zastupnik, nameće zaključak da je to osoba koja djeluje kao posrednik između građana s jedne strane i institucija vlasti EU-a s druge strane. Njegova se uloga zapravo sastoji u pomoći i otkrivanju nepravilnosti u postupanju europskih institucija ili drugih tijela EU-a. Stavi li se to u odnos s konkretno predloženim zakonskim rješenjima pronalazimo, kaže zastupnik, čitav niz dvojbenih, nepreciznih pa u izvjesnom smislu i neprihvatljivih rješenja. Za ovu priliku izdvojili smo tek neka takva rješenja na koja je ukazao ovaj zastupnik. Članak 6. npr. precizno određuje djelokrug pravo-

branitelja za hrvatske iseljenike i povratnike, no prijedlog da on prati primjenu propisa ili izvršavanje obveza Republike Hrvatske koje proizlaze iz međunarodnih obveza odudara od uobičajene djelatnosti pučkog pravobranitelja i pogrešno ustanovljava jedan neprihvatljiv način kontrole državnih institucija koji tako zapravo promovira pravobranitelja kao nadinstitucionalnog kontrolora. To je, kaže zastupnik, u direktnoj suprotnosti s načelima kako je kao institucija koncipiran pravobranitelj u Hrvatskoj i u EU. U slijedećoj po redu odredbi precizira se također djelokrug ovog pravobranitelja, a zastupnik primjećuje da se tu zapravo promovira pravobranitelja za hrvatske iseljenike i povratnike u predstava političkih i drugih stavova iseljeničtva. Zakonom je uređeno i pravo pravobranitelja da sudjeluje u postupku izrade nacrtu prijedloga propisa koji se odnose na prava hrvatskih iseljenika i povratnika. Time se, kaže Tomljanović, pravobranitelj ističe u prvi plan. Notorna je činjenica da je to ustavna zadaća Sabora i Vlade RH u kojoj se može pojaviti i pravobranitelj ali ne da mu to bude osnovna zadaća.

Zakon potiče brojne dvojbe i nedoumice, a počinju već nazivom zakona, nastavljaju se opisom uloge pravobranitelja, a napose definicijama ključnih pojmova za ovaj zakonski tekst.

Zaključujući istup rekao je da Klub zastupnika HDZ-a i ova stranka odlučno podupiru ostvarenje ustavnog prava hrvatskih državljanina s prebivalištem u inozemstvu na aktivno i pasivno biračko pravo, a poduprijet će i učiniti sve da institut dopisnog glasovanja uđe u dosegnut standard hrvatske demokracije u odnosu na hrvatsko iseljeničtvo.

Da je Hrvatska kojom srećom 90-tih godina imala instituciju pravobranitelja za hrvatske iseljenike i povratnike vjerojatno bi mnogi Hrvati povratnici danas živjeli u Hrvatskoj, a novac koji

su tada ulagali u Domovinu dao bi očekivane rezultate, podvukao je **Franjo Piplović (DC)**, u ime Kluba zastupnika DC-HSLS-LS-a. Svi smo svjedoci da je dio tih ljudi prevaren i opljačkan na jedan specifičan način te da su se na koncu razočarani vraćali odakle su i došli. Piplović vjeruje da je predlagatelj predlažući ovaj zakon vodio računa i o ovako jednom lošem iskustvu koji je teret za sve nas, a ne samo za one koji su se vraćali i ovdje ulagali novac. Za predloženi zakon kaže da je dobar iz tri razloga. Prvo, njegovim donošenjem dobit ćemo kao država specijaliziranu i neovisnu ustanovu koja će štiti i promicati ljudska prava hrvatskih građana koji žive u inozemstvu, a napose nadzirati rad i ovlasti državne administracije. Donošenje zakona utjecat će na promjenu jedne pogrešne slike o našim državljanima u svijetu kao bogatunima i lovatorima samo treba naći način kako će im se taj novac uzeti. Hrvatski građani u dijaspori su jedna heterogena grupacija (dolaze iz različitih država, s različitih kontinenata, klimatskih zona, jezičnih i tradicijskih utjecaja, gospodarskih sustava), a jedna ovakva institucija ombudsman poslužila bi kao prva pomoć svim povratnicima u Hrvatsku, naglašava Piplović. Poučeni negativnim iskustvom koje su imali, ti ljudi "pušu i na hladno" pa bi jedna ovakva institucija dobro došla i kao mjesto ponovnog stvaranja i povezivanja Hrvatske i njenih iseljenika. Uvođenje instituta Pravobranitelja za hrvatske iseljenike i povratnike osobito je bitno s obzirom na činjenicu što imamo jednu kategoriju hrvatskih građana koji su tijekom agresije na Hrvatsku svojevoljno ili izmanipulirani napustili Hrvatsku, a danas su povratnici u Hrvatsku. Ljudi koji se vraćaju u Hrvatsku puni su različitih dezinformacija pa često dolazi do sukoba s domicilnim stanovništvom, a Piplović vjeruje da bi ombudsman bio pravo mjesto gdje bi se takvi sukobi mogli izbjeći i gdje bi ljudi mogli dobiti kvalitetne i pravodobne informacije. Vjeruje također da bi ova institucija pomogla u smirivanju situacije, smanjivanju tenzija i manipulacija, osobito zloupotreba kojih

smo svjedoci. Institucija pravobranitelja hrvatskih iseljenika i povratnika dolazi u pravo vrijeme jer je Hrvatska kandidat za ulazak u EU i ovo je još jedan dokaz hrvatske spremnosti da pokuša riješiti sva otvorena pitanja pa i pitanja onih koji se vraćaju u Hrvatsku nakon smirivanja ratnih tenzija, zaključio je Piplović.

Kardinalna greška

Stavove Kluba zastupnika IDS-a obrazložio je **Damir Kajin**. Klub je mišljenja da u ovom parlamentu ne bi trebali biti zastupljeni zastupnici iz BiH jer je BiH njihova domovina, a oni u njoj konstitutivan narod. Hrvati iz BiH ne bi trebali odlučivati o prilikama u Hrvatskoj, nastavlja Kajin, i objašnjava to konstatacijom da je ovdje riječ o državljanima druge države koji žive u toj državi, ne služe vojni rok u Hrvatskoj i ne plaćaju ovdje porez. Bilo bi, međutim, pogrešno iz političkog života u cijelosti eliminirati hrvatsku dijasporu, kaže Kajin i dodaje da bi to skupo koštalo i Istru. IDS je mišljenja da bi dijaspora trebala djelovati kroz Županijski dom Hrvatskog sabora i u tom smislu drži da je šteta što je ovaj dom Sabora ukinut 2001. godine. Bila je to kardinalna greška, jer je isti vrlo dobro mogao artikulirati probleme dijaspore, županija, manjina, lokalne samouprave i decentralizacije. Tvrdi da je trebalo zadržati Zastupnički dom sa 128 mandata koliko ih je bilo do kraja 1999. godine i još 42 zastupnika iz županija, plus tri zastupnika iz dijaspore u Županijskom domu. Ako bi stvorili takvu instituciju, koja bi mogla biti od pomoći svim našim građanima koji su se našli u inozemstvu, pa između ostalog, i instituciju pravobranitelja za hrvatske iseljenike i povratnike, tada takav prijedlog treba podržati. Konačno, u periodu od 1991. do 1994. samo je Istra ostala bez 20 tisuća radnih mjesta, s tim da je jedna trećina njih otišla negdje u inozemstvo, jedna trećina otvara obrte, a ostali odlaze u mirovinu. Neki kažu da samo u Italiji radi njih 20 tisuća, a Kajin kaže da su to smiješne teze i tvrdi da je posrijedi brojka od 6 ili 7 tisuća Istrijana. To

je korektan i respektabilan broj, kaže, i dodaje da i o tim tamo ljudima također valja voditi računa. Mnogi koji su otišli u inozemstvo svakodnevno komuniciraju sa svojim obiteljima u Hrvatskoj, a jedna velika većina njih želi se vratiti u domovinu i ravnopravno s ostalima na ovim prostorima započeti novi posao pa im je potrebna pomoć. Institut pravobranitelja trebao bi im biti na raspolaganju i usluzi, voditi brigu o njima tako da ih se npr. ne ucjenjuje kod dobivanja potrebne dozvole za rad i tome slično.

U Hrvatskoj je državljanstvo dodjeljivano svima na način koji je u odnosu na druge zemlje bio lagan i liberalan, a istovremeno većina Hrvata u iseljeništvu nema hrvatsko državljanstvo zbog birokratskih prepreka i nebrige države.

Drži da se Hrvatska ne bi trebala uplićati u unutrašnje stvari BiH – "jednom je to učinila od 1992. do 1994. i to plaćamo i danas", rekao je Kajin. Hrvatska mora, međutim, voditi brigu o Hrvatima u inozemstvu kao što to npr. čini Italija sa svojom manjinom koja djeluje u Istri. Zastupnik kaže da Italija godišnje doznači Talijanskoj uniji između 5,5 i 6,5 milijuna eura pomoći koji dobro dođu toj manjini ali i lokalnoj samoupravi jer se od 30 milijuna kuna koliko dolazi u Istru pomažu npr. njihovim udrugama itd. Ako Hrvatska može neka financijski pomaže Hrvate u BiH, kaže Kajin ali se protivi izdvajanju za vojnu komponentu. Općenito smatra da treba pomoći Hrvate u toj državi, poglavito invalide koje je Hrvatska pozvala da pomognu u Domovinskom ratu. Ako netko ima interes da se predložena institucija pravobranitelja usvoji onda je to IDS, nastavlja Kajin. Razlog – na neki način taj bi pravobranitelj brinuo brigu i o esulima tj. osobama koje su u razdoblju od 1947. do 1954. iseljene s prostora Republike Hrvatske – njih oko 186

tisuća, a od tog broja njih 5236 koji su dobili otpust iz jugoslavenskog državljanstva prije ili kasnije dobiti natrag svoju imovinu koja je bila nacionalizirana. Slovenci takvim osobama kojima je 1954. nacionalizirana imovina u Sloveniji već vraćaju njihovu imovinu. Misli kako uvijek treba razlikovati optanta od esula te pojašnjava da optanti mogu svoju imovinu potraživati samo i jedino u Rimu, a nikako ne u Zagrebu i Ljubljani, s tim da bi Hrvatska mogla paralelno progovoriti o svojim internircima koji su bili zatvoreni u konc-logorima, poglavito od 1943. do 1945. godine. Poznato je, naime, da je za njih Njemačka doznala Italiji novce, ali Italija taj novac nije doznala internircima s Raba, Molata, Rižarne itd.

Sve navedeno su razlozi zbog kojih će zastupnici IDS-a dići ruku za predloženi zakon. U zaključnom dijelu svog istupa Kajin je ustvrdio da je došlo vrijeme da se pomire iseljena i domovinska Hrvatska (što se već dogodilo 1990.), a isto tako iseljena i domovinska Istra. Politika dijaloga mora biti europska politika, politika razumijevanja i ispravljanja nepravde. Ustanovljavanje pravobranitelja za hrvatske iseljenike i povratnike drži opravdanim kao što je opravdano postojanje pravobranitelja za djecu i žene.

Usljedila su dva ispravka netočnih navoda. Kajin je, kaže, spomenuo jedinstvo domovinske i iseljene Hrvatske ali isto tako vezuje pravo glasa s plaćanjem poreza u Hrvatskoj, primijetila je **Zdenka Babić-Petričević (HDZ)**. S tim u vezi zastupnica naglašava kako joj bivši ministri financija (Škegro i Crkvenac) nisu mogli osporiti konstataciju "da oni koji žive izvan Hrvatske godišnje unesu u Hrvatsku deviznih doznaka više nego Ministarstvo turizma". Uz to hrvatski iseljenici dolaze svojoj kući, uzdržavaju svoje obitelji, a da nije toga u Hrvatskoj bi bilo više socijalnih kartica, ali i manje studenata na sveučilištima.

Kao sudionik i svjedok rata u BiH mr.sc. **Ivan Bagarić (HDZ)** kaže da se Hrvatska nije, kako je naveo Kajin, od 1992. do 1994. uplitala u rat u BiH nego je na temelju dogovora Izetbegović-Tu-

dman spriječila potpuni kolaps BiH, odnosno Bošnjaka i Hrvata u obrani od Republike Srbije i Jugoslavenske armije. "Da toga nije bilo danas bi Republika Srpska bila puno veća", zaključio je Bagarić.

Neopravdan strah od glasovanja dijaspore

U pojedinačnoj raspravi **Pero Kovačević (HSP)** je rekao da će biti za predloženi zakon jer iz same se rasprave mogao čuti dostatan broj argumenata koji idu u prilog tome da je potrebno regulirati ovo pitanje i osigurati pružanje pravne pomoći i hrvatskim iseljenicima i povratnicima. U kraćoj raspravi osvrnuo se na dio problema koje pritom valja uzeti u obzir, a nije bio istaknut u ovoj raspravi. Prva skupina problema odnosi se na rješavanje prava, odnosno pitanja skrbi obitelji poginulog pripadnika HVO-a i HRVI/HVO-a koji su sudjelovali u zajedničkim akcijama s Hrvatskim oružanim snagama na temelju međudržavnih sporazuma i dogovora. Žalosna je činjenica, kaže, da ta pitanja do dana današnjeg nisu riješena. Istini za volju u važećem Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji prihvaćen je tek dio prijedloga Kluba zastupnika HSP-a i rečeno da će se to pitanje regulirati međudržavnim dogovorom. Ponuđen je jedan od nacrt prijedloga tog dogovora ali je toliko loš da stalno stižu prosvjedi pripadnika HRVI/HVO-a i obitelji poginulih pripadnika HVO-a, kaže Kovačević. Iskristio je prigodu da upozori na problem koji se automatski otvara kada je riječ o Domovinskom ratu, a to činjenica da hrvatski državljani, i ujedno haaški optuženici (generali Praljak, Petković i Prlić npr.) ni dandanas ne mogu doći do dokumentacije za koju znaju da postoji i koja im je nužna kako bi opovrgnuli navode u optužnicama. Krenuo je i opći lov na generala Gotovinu umjesto da su se poduzimale pravne i zakonske mjere vezane uz transkripte i drugo kako bi mu se osigurala odgovarajuća pomoć. Kao i stranka kojoj pripada i Kovačević zastupa stajalište da hrvatski državljani

koji žive u dijaspori imaju pravo glasovati za parlamentarne zastupnike, ali ne i na lokalnoj razini jer se to pravo vezuje uz prebivalište glasača.

U ponovnom istupu predlagatelj dr.sc. **Slaven Letica** osvrnuo se na istupe nekih sudionika rasprave. Glede istupa zastupnika Kajina objasnio je da predloženi zakon ne rješava pitanja državljanstva, građanskih prava i izbornog zakonodavstva. Drži da je neopravdan strah od glasovanja dijaspore jer nikada ne glasuje toliko koliko se misli da će ih glasovati u jednoj, kako je rekao, moralnoj panici. Zastupnica Babić-Petričević je u pravu glede pobornika vezivanja glasačkog prava za plaćanje poreza. Potvrdio je navod te zastupnice o znatnim deviznim sredstvima koje naša dijaspora doznači u Hrvatsku, i to potkrijepio konkretnim brojkama tvrdeći da je hrvatska dijaspora do sada dostavila u Hrvatsku 100 milijardi dolara, dok su hrvatske vlasti zadužile Hrvatsku za 30 milijardi dolara. Glede primjedbi zastupnika Tomljenovića odgovara da je ovaj HDZ-ov zastupnik u iznošenju primjedbi na predloženi zakon uzimao u obzir pravnu stečevinu europskog pučkog pravobranitelja, a on pravnu stečevinu hrvatskih pravobranitelja. A sve odredbe sadržane u članku 6. do 9. i 14. i 17. nisu ništa bolje i različite od odredbi zakona o pravobraniteljima za djecu, za žene, napose pučkom pravobranitelju.

Prijedlog zakona valja načelno podržati kao inicijativu koja bi trebala rezultirati većom razinom zaštite prava i interesa hrvatskih iseljenika i povratnika u smislu rješavanja konfliktnih odnosa.

Osim u Hrvatskoj Hrvati žive kao suveren i konstitutivan narod u BiH, u susjednim zemljama kao autohtone nacionalne manjine, u zemljama zapadne Europe su na privremenom radu, a dijasporu u pravom smislu riječi čine Hrvati u preookeanskim zemljama, rekao je mr. sc. **Ivan Bagarić**. Svaka

od ovih skupina Hrvata ima svoje posebnosti, mogućnosti, želje i očekivanja, a zajedničko im je to što su se stoljećima brinuli sami o sebi živeći bez organizirane potpore vlastite države. Nastankom suverene Hrvatske situacija se mijenja, a i Ustav jasno određuje brigu države za svoj dio tog stanovništva vani. Iz Ustava proizlazi i njihovo pravo na dvojno državljanstvo, a napose pravo glasa. Bagarić ne može shvatiti da jedan tako malobrojan narod uopće dopušta sebi raspravu na temu treba li Hrvatima s dvojnim državljanstvom dati pravo glasa. To su već učinili Talijani i Nijemci, a sve više to dopuštaju i oni koji dosad nisu dopuštali. Hrvatima je važnije od svih prava zagantiranih Ustavom RH i materijalne pomoći koje dobivaju od Hrvatske dignitet koji im je time dat. Svi skupa se ne bi trebali dovesti u poziciju da Hrvati vani postanu toliko malodušni i počnu razmišljati o Hrvatskoj kao o zemlji koja ne želi voditi o njima brigu. Hrvati u BiH od Hrvatske očekuju samo ostvarenje prava na jednakopravnost i konstitutivnost, Hrvati u zapadnoj Europi očekuju da kada otvore vrata našeg konzulata budu poštovani, dok kod hrvatske dijaspore Hrvatska mora prepoznati mladog, obrazovanog i zdravog hrvatskog čovjeka kao svoj potencijal i izgraditi strategiju koja će dovesti do boljeg uzajamnog razumijevanja i jačanja zajedništva između domovinske i iseljene Hrvatske.

Replicirajući **Šime Lučin (SDP)** mu je poručio da ne može očekivati da prepoznamo siromašnog čovjeka u Njemačkoj ili Australiji ako ga ne prepoznamo u Hrvatskoj, a jednako tako da i mladog hrvatskog znanstvenika u svijetu kome treba pomoć ako takvom znanstveniku ne pomognemo u Hrvatskoj. O ovim temama, kaže Lučin, treba razgovarati, ali sve valja staviti u jedan širi društveni kontekst, kontekst cjelokupne državne politike. Iako se s tim mišljenjem složio zastupnik **Bagarić (HDZ)** vjeruje, kaže, da Hrvat u Hrvatskoj koji je ovog časa prezadužen, neuposlen i besperspektivan može pomoći Hrvat koji ima znanje, novac i iskustvo, a živi u svijetu. Prema tome nema razloga da se Hrvatska otvo-

reno ne okrene Hrvatima u svijetu i da zajedno s njima rješava probleme.

Valter Poropat (IDS) je rekao da podržava svaku inicijativu koja ide u korist naših iseljenika i povratnika, a kojom se štite i potiču njihova prava i interesi. Posebnom zakonskom regulativom trebalo bi poticati povratak naših iseljenika u Domovinu koji očekuju da će Republika Hrvatska ulaskom u EU postati destinacija za još sigurnija ulaganja pa će i naši bolje stojeći iseljenici naći uvjete da svoj kapital ulože u Hrvatsku. Institucija pravobranitelja za hrvatske iseljenike i povratnike sigurno bi pomogla našim iseljenicima da lakše riješe svoje probleme i da dobiju odgovore na svoja pitanja u Domovini s obzirom na predložen djelokrug i način rada pravobranitelja glede tijela državne uprave, jedinica lokalne i regionalne samouprave kao i pravnih i fizičkih osoba. Stoga valja podržati zakonski prijedlog u prvom čitanju, a do drugog čitanja razmotriti i raspraviti ostale probleme koji tište naše iseljenike i povratnike kako se više ne bi dogodilo da se naši povratnici razočarani i prevareni ovdje ponovno vrate u zemlje iz kojih su došli, zaključio je Poropat.

Jasnije definirati pojmove u zakonu

Nikola Vuljanić (HNS) složio se s mišljenjem predlagatelja da postoji sustav izbora zastupnika koji u Hrvatskom saboru samo nominalno zastupaju interese iseljeničtva i drugih hrvatskih državljana koji žive ili borave izvan Domovine. Vuljanić je uvjeren da tu situaciju treba promijeniti i na sasvim drugačiji način regulirati predstavljanje tih naših državljana. Temeljni je problem, po mišljenju Vuljanića, jasno definiranje pojmova, a u ovom slučaju definiranje pojma iseljenik. Prema rječniku hrvatskog jezika iseljenik je osoba koja je za mjesto svog boravka izabrala drugu zemlju, a ne Hrvatsku. Temeljna je činjenica da je iseljenik nekada živio u Hrvatskoj, a ako nikada nije živio u Hrvatskoj tada nije iseljenik, kaže Vuljanić. Predložen zakon govori drugačije.

Naime, prema ovom zakonu iseljenik je svaki državljanin koji ima privremeno ili stalno boravište u bilo kojoj državi svijeta, osim u Republici Hrvatskoj, pa bi se kaže, tako trebao zvati zakon - Zakon o pravobranitelju za hrvatske državljanine koji borave u inozemstvu. Ključna je stvar dakle dati preciznu i jasnu definiciju. Zastupnik upozorava i na činjenicu da pravobranitelj kao osoba i institucija štiti interese određene ugrožene grupe, ali kaže kako u ovom slučaju za to ne vidi puno logike. Napominje da pravobranitelj djeluje u Hrvatskoj i po hrvatskim zakonima te ima utjecaja na hrvatske institucije i ni na koji način ne može utjecati na strane institucije niti se ponašati po odredbama zakona drugih država. Ako je to pravobranitelj za iseljenike tada može štiti interese samo iseljeničtva u Republici Hrvatskoj i eventualno ugrožena njihova prava iseljenika od hrvatskih državnih organa. Valja stoga pojasniti i precizirati tu definiciju, a sve do tada zastupnik ne vidi razlog zašto bi prihvatio predloženi zakon.

Donošenjem zakona dobit ćemo specijaliziranu i neovisnu ustanovu koja će štiti i promicati ljudska prava hrvatskih građana koji žive u inozemstvu.

U odnosu na broj stanovnika hrvatska država ulazi u red zemalja s najvećim brojem iseljenih pripadnika hrvatskoga naroda odmah iza Izraela i Irske, ubrojimo li tu i treću generaciju naših iseljenika u europskim zemljama, rekla je **Zdenka Babić-Petričević (HDZ)**. Hrvati su počeli brojnije iseljavati u 19. stoljeću, a posebno u 20. stoljeću, i postoje zapisi o ekonomskoj i političkoj emigraciji Hrvata ali to nije dovoljno da bi se zapisala istina o tom bogatstvu matične države. Osvrćući se na predloženi zakon nije se složila s konstatacijom predlagatelja koji je ocjenjujući stanje i temeljna pitanja koja se uređuju zakonom ustvrdio da praktično stranačko iskustvo potvrđuje da zastupnici koji nomi-

nalno zastupaju interese iseljništva i drugih hrvatskih državljana koji žive i borave izvan Domovine, zbog dominacije stranačke stege djeluju primarno kao stranački zastupnici, a tek potom kao zastupnici prava i interesa dijaspore. S tim u vezi zastupnica je podsjetila na programska načela HDZ-a, točnije na 11. načelo koje poziva na jedinstvo domovinske i iseljene Hrvatske. Načelo je došlo do izražaja kada su Hrvati u zajedništvu stvorili i obranili Republiku Hrvatsku. Prema "Božićnom ustavu" iz 1990. Hrvatska kao matična država dužna je štititi prava i interese svojih državljana koji žive ili borave izvan Hrvatske. Tijekom rasprave nekoliko je puta spominjana uloga Hrvatske matice iseljenika, a zastupnica Babić-Petričević naglašava kaže kako će i sama nastojati uz pomoć drugih, dakako, da ta stara hrvatska institucija konačno počne igrati svoju ulogu u odnosu na hrvatsko iseljništvo. Naše se iseljništvo ne bi sačuvalo da Crkva u Hrvata nije odigrala svoju povijesnu ulogu kako u Domovini tako i kroz hrvatske katoličke misije izvan granica Hrvatske. Vlada RH kaže priprema Zakon o useljinstvu, a kada se o tom zakonu bude raspravljalo nada se da će se u Saboru donijeti jedinstven zakon kakvog već imaju države Irska i Izrael.

Usljebile su dvije replike. U prvoj je **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** primijetila da je zastupnica Babić-Petričević podsjetila na povijest hrvatskog iseljništva od 19. stoljeća do 1990. ali

nije rekla da su od 1990. Hrvatsku također zadesila razna iseljavanja. Odgovorila joj je zastupnica **Babić-Petričević (HDZ)** da se iz Hrvatske još uvijek iseljavaju Hrvati i žao joj je što do toga dolazi, odnosno što Hrvatska nije postala useljenička zemlja nego je još uvijek iseljenička. Hrvatska država bi se trebala pobrinuti za te ljude i vratiti ih u matičnu zemlju kao i one koji su pobjegli za vrijeme Domovinskog rata jer su i oni dio nas ma kakvi god bili, zaključila je zastupnica.

Josip Leko (SDP) je rekao da ne treba o tako važnom segmentu nacionalne i državne politike govoriti emotivno jer to, po njegovom mišljenju, naprosto nije dozvoljeno. Također nije moguće govoriti o zaštiti hrvatskih interesa ili dijaspore, a da se ne definira hrvatska nacionalna strategija i nacionalna politika prema dijaspori i zaštiti hrvatskih interesa izvan Hrvatske.

U ponovnom istupu, ovaj put u ime Kluba zastupnika HDZ-a, **Zdenka Babić-Petričević (HDZ)** najprije je odgovorila zastupniku Leki da ništa nije zabranjeno pa ni emocionalno govoriti jer Hrvatska je demokratska država, a Hrvatski sabor demokratski parlament. U nastavku upozorila je i na neke dosad pozitivno ostvarene rezultate kada je u pitanju naše iseljništvo. Prije je veliki problem predstavljala nostrifikacija svjedodžbi i diploma, ali se situacija dosta popravila. Nekada je za tu nostrifikaciju trebalo čekati tri do četiri godine, a sada tri do četiri mjeseca. I ovu je pri-

godu iskoristila da upozori na brzopletu donesen Zakon o strancima te pohvalila praksu da se svake godine u Hrvatskoj stipendira određeni broj Hrvata povratnika. Sada se to čini kroz dva ministarstva, ali mišljenje je zastupnice kako bi to trebalo raditi jedno ministarstvo. Vjeruje da će od 600 do 700 ljudi koliko prima stipendije barem njih 40 posto ostati u Hrvatskoj.

Predlagatelj zakona dr.sc. **Slaven Letica** je zahvalio svima na suradnji i pozvao zastupnike da pojedinačno i u klubovima zastupnika pomognu da se napravi dobar zakonski prijedlog. Rekao je da će modificirati stav glede zastupnika koji nominalno zastupaju interese iseljništva u "zastupnici Hrvatskog sabora koji istodobno prezentiraju dijasporu i vlastite stranke" jer drži da ipak nisu baš tako stranački disciplinirani. Ispravljajući netočan navod **Zdenka Babić-Petričević (HDZ)** rekla je da je ponosna što je od samog početka članica HDZ-a ali nije točno da stranački radi kao zastupnica u Hrvatskom saboru. To, kaže, mogu potvrditi svjedoci diljem svijeta jer kada joj dođe u Sabor neka osoba ili je doma nazove nikada ne pita kojoj stranci pripada. "Meni je Hrvat najveća vrednota na ovom svijetu", zaključila je zastupnica.

Time je okončana rasprava ali je predloženo da se glasovanje o ovom zakonskom aktu odgodi radi konzultacije sa predlagateljem zakona i Vladom.

J.Š.

PRIJEDLOG REZOLUCIJE O NAČELIMA MEĐUDRŽAVNIH PREGOVORA REPUBLIKE HRVATSKE S REPUBLIKOM SLOVENIJOM

Parlament je za jačanje diplomatskih aktivnosti

Hrvatski sabor nije prihvatio ovaj prijedlog Kluba zastupnika HSP-a nakon rasprave koja bi se, najkraće, mogla sažeti ovako: avanturizam nije potreban ni s hrvatske ni sa slovenske strane; lako je zaoštriti odnose, a teško normalizirati ih; ni predloženi sadržaj i forma nisu dobar način za rješavanje odnosa; riječ je o pitanjima koja treba rješavati diplomatski bez incidenata i u skladu s međunarodnim pravom (i Helsinška deklaracija obvezuje Sloveniju); u svim postupcima prema Sloveniji mora biti sadržana iskrena nakana i težnja Hrvatske i njenog naroda za razvojem prijateljskih i dobrosusjedskih odnosa s Republikom Slovenijom i slovenskim narodom; protiv rješavanja otvorenih pitanja jednostranim povlačenjem poteza; samo treba zahtijevati pojačanje diplomatskih aktivnosti, s tim da se prioriteto rješavaju i životni problemi građana koji se javljaju u sporovima između dviju država; Hrvatskoj su potrebni i dobri odnosi i početak pregovora s Europskom unijom i suradnja s Kaznenim sudom u Haagu te suradnja i dobri odnosi sa svim susjedima bez izuzetaka, a ne princip ili-ili.

O PRIJEDLOGU

O razlozima predlaganja ove rezolucije više - u okviru prikaza izlaganja predstavnika predlagatelja (Tončija Tadića), a u nastavku slijedi Prijedlog rezolucije u cijelosti.

1. Kod međudržavnog razgraničenja na moru u Savudrijskoj vali (koju Slovenci zovu "Piranski zaljev") neprihvatljivo je

odstupanje od crte sredine. Kako Republika Slovenija nikada nije imala u svojoj vlasti obalu Savudrije, niti je protiv primjene crte sredine u razgraničenju potpisan ili ratificiran bilo kakav međudržavni sporazum, crta sredine mora biti tretirana kao jedina važeća međudržavna granica između Republike Hrvatske i Republike Slovenije na moru u Savudrijskoj vali, u skladu sa člankom 15. Konvencije o pravu mora.

2. Probleme sa Republikom Slovenijom Republika Hrvatska treba rješavati zasebno, koristeći međunarodno pravo: problem granice na moru arbitražom temeljem Konvencije o pravu mora, probleme u svezi s Nuklearnom elektranom Krško – arbitražom temeljem Međunarodne energetske povelje, a problem ušteđevina u Ljubljanskoj banci – sudskim tužbama u skladu s već donesenom Odlukom o dopuštenosti Suda za ljudska prava Vijeća Europe.

3. Republika Hrvatska će jednostrano ukinuti primjenu članka 39. Sporazuma o pograničnom prometu i suradnji Republike Hrvatske i Republike Slovenije (u nastavku SOPS) kojim se dopušta slovenski ribolov u hrvatskom teritorijalnom moru. To pravo Republici Hrvatskoj pruža članak 60. SOPS-a. Također, potrebno je ukinuti članak 71. Zakona o morskome ribarstvu kojim se strancima dopušta ribolov u hrvatskom teritorijalnom moru.

4. Hrvatska obalna straža ili pomorska policija MUP-a Republike Hrvatske moraju biti prisutni svojim plovilima u Savudrijskoj vali, s obzirom na česta kršenja hrvatskog suvereniteta na moru od strane slovenske policije.

5. Hrvatski pravosudni organi i MUP Republike Hrvatske trebaju najoštrije reagirati na svaki pokušaj narušavanja hrvatskog suvereniteta na kopnu, posebno glede granične crte i graničnih prijelaza. Samo odlučna i primjerena reakcija hrvatskih vlasti daje jamstva EU kako je Hrvatska spremna za provedbu Schengenskog režima na svojim granicama.

6. U svim navedenim i drugim postupcima Republike Hrvatske prema Republici Sloveniji mora biti sadržana iskrena nakana i težnja naše zemlje i naroda za razvojem prijateljskih i dobrosusjedskih odnosa s Republikom Slovenijom i slovenskim narodom, s kojima ćemo vrlo skoro dijeliti zajednički Europski dom i sudbinu.

RASPRAVA

Prijedlog rezolucije obrazložio je HSP-ov zastupnik **Tonči Tadić**, najprije podsjetivši kako je izvješće o stanju međudržavnih odnosa koje je 1998. podnio Klub zastupnika HSP-a bilo omalovažavano, a pokazalo se da je njime zapravo potpuno predviđeno sve što se dogodilo u odnosima sa Slovenijom - da će biti problema s nuklearnom, demilitarizacijom Svete Gere te nastavka problema s ušteđevinama, a i da će se granični problemi pojavljivati i eskalirati neovisno o garnituri na vlasti u Sloveniji.

Sljedeće godine donesena je deklaracija o stanju međudržavnih odnosa kojom je zaključeno da se prije bilo kojih pregovora sa Slovenijom pregovaračima odnosno Vladi mora dati okvir za pregovore.

Prijedlogom ove rezolucije Klub zastupnika HSP-a želi upozoriti da Hrvatska nema nikakva razloga odstupiti od među-

narodnog prava i mora se kod svih sporova čvrsto držati njegovih odredbi – rekao je zastupnik. Dometnuvši potom kako onog časa kad odstupi iz sigurnih okvira međunarodnih konvencija i sporazuma na brisanom prostoru politike te da su tada mogući razni ustupci i kompromisi, najčešće na štetu Hrvatske.

Prijedlogom ove rezolucije Klub zastupnika HSP-a želi upozoriti da Hrvatska nema nikakva razloga odstupiti od međunarodnog prava i mora se kod svih sporova čvrsto držati njegovih odredbi.

Objašnjavajući tu tvrdnju, Tonči Tadić je rekao kako je hrvatska strana od 1998. gotovo uvijek, neovisno o tome tko je bio ministar vanjskih poslova i tko predsjednik Vlade pristajala na razgovor sa Slovenijom u tzv. paketu, u kojem su bili i demilitarizacija i završetak okupacije Svete Gere i granica na moru, ušteđevina u banci i nuklearka u Krškome. Popuštalo se, kaže, kod jednog pitanja da bi se riješilo drugo. Ukratko, takvim konceptom pregovora Hrvatska je dovedena do toga da trampira svoje more za nuklearni otpad.

Komentirajući ratificirani Sporazum (1997) o pograničnom prometu i suradnji, predstavnik Kluba zastupnika HSP-a je rekao da je on u potpunom neskladu s Konvencijom o pravu mora, koja jasno definira što je to neškodljivi prolazak (uključuje sve osim ribarenja). Hrvatska je, dakle – tvrdi – potpuno nepotrebno dopustila ribarenje slovenskim ribarima u hrvatskom teritorijalnom moru i tako išla na ruku onim krugovima u Sloveniji koji su išli za stvaranjem posebnih okolnosti na moru.

Navod iz Memoranduma o Piranskom zaljevu (iz 1993) u kojem stoji kako se Republika Slovenija zauzima za očuvanje cjelovitosti Piranskog zaljeva pod njezinim suverenitetom i jurisdikcijom i za izlaz na otvoreno more na temelju dopuštenih kriterija međunarodnog prava Tadić je nazvao besmislicom koja

nema veze s međunarodnim pravom. Slovenija ima, naglasio je, mogućnost neškodljivog prolaska kroz hrvatske teritorijalne vode na isti način na koji hrvatski brodovi plove kroz bilo koje tuđe teritorijalne vode.

Za Klub zastupnika HSP-a posebno je zabrinjavajuća teza (bez poticanja argumentirane rasprave među susjedima) kako se Slovenija zauzima za očuvanje cjelovitosti Piranskog zaljeva pod njezinim suverenitetom, rekao je zastupnik. Ustvrdio je potom kako od donošenja Memoranduma Slovenija nastoji po svaku cijenu zauzeti čitavu Savudrijsku valu (koju zovu Piranskim zaljevom) i pomaknuti granicu.

Svemru je, dometnuo je, pridonio i nesretni tzv. parafirani sporazum između Vlade Ivica Račana i Janeza Drnovška koji je međunarodno pravno nepostojeći - nije potpisan (ratificiran), ali može prouzročiti poteškoće u državnom sporu na nekom od međunarodnih sudova.

Iz izlaganja predstavnika predlagatelja još izdvajamo: tvrdnju kako je to što se događalo u Savudrijskoj vali 2002. te lani zapravo je kopija bakalarskog rata iz 1986. između Islanda i Velike Britanije; napomenuo kako su on osobno i profesor Letica potpisali Savudrijski memorandum na kočarici "Bukva" u Savudrijskoj vali, točno na crti sredine (kočaricu je narednog dana u znak odmazde zaustavila slovenska policija); tvrdnju kako je bitno hrvatskim pregovaračima dati još jasniji temelj za pregovore kako bi se u hrvatskom parlamentu počelo događati ono što je praksa u slovenskom – da njihovi pregovarači slušaju naputke svog parlamenta.

Zastupnik je potom pročitao tekst predložene rezolucije.

Prilike su se promijenile

U ime Kluba zastupnika IDS-a, **Damir Kajin** je započeo napomenom kako je ovaj prijedlog bio predstavljen pred "dosta vremena", i da su se prilike promijenile. Skrenuo je potom zastupnicima pozornost na robnu razmjenu između Hrvatske i Slovenije. Slovenci izvoze u Hrvatsku oko milijardu dola-

ra, a Hrvati u Sloveniju oko 500 milijuna dolara, što nije za potcijeniti. Doda li se tome i turistička razmjena – to je 2,5 milijardi i taj moment treba imati na umu i ni u kom ga slučaju ugroziti.

Avanturizam nije potreban ni s hrvatske ni sa slovenske strane, rekao je zastupnik, ustvrdivši potom kako je lako zaoštriti odnose, a teško normalizirati ih. Tragedija je, naglasio je, što su danas Hrvatska i Slovenija jedna drugoj dalje nego prije 10 ili 15 godina, i apsurdno da su međusobno bile najviše suprotstavljene kad su u njima na vlasti bile stranke lijevog centra.

Avanturizam nije potreban ni s hrvatske ni sa slovenske strane. Lako je zaoštriti odnose, a teško normalizirati ih.

Po promjeni vlasti (dolazi desnica koja teme s kojima je došla na vlast uspješno potiskuje) prilike se smiruju. Kako reče, da čovjek ne povjeruje. Isto je, dometnuo je, i kod drugih pitanja (normalizacija s Haagom i sa Srbijom, uklanjanje ustaških znamenja s ulica i sl.). To govori, dometnuo je, kako je jedno biti na vlasti, a drugo u opoziciji.

Nakon što je to potkrijepio i primjermu, Damir Kajin se osvrnuo na hrvatsko-slovenske odnose posljednjih mjeseci, napose susret Sanadera i Janše te spomenutu "povijesnu komisiju". Osobno je protiv toga jer obje zemlje, kako reče, imaju Badinterovu komisiju - a sve drugo je "čeprkanje" po povijesti u kojem će profitirati netko treći. S tim u svezi osvrnuo se na film "Srce u bunaru", rekavši da je riječ o grubom falsifikatu kojim se podastire teza kako je prostore (danas Hrvatske i Slovenije) bivša Jugoslavija dobila na temelju etničkog čišćenja i političke odmazde. Istina jest da se dogodio egzodus 220 tisuća ljudi, samo Pulu koja je imala 32 tisuće ljudi napustilo je 27 tisuća. Stanovništvo se, međutim, nije pomjerilo 1945. već nakon ugovora o miru 1947, odnosno Londonskog memoranduma 1954.

Nakon napomene kako valja pustiti povijest, Damir Kajin je, među ostalim, rekao: valja prije svega pokušati ukloniti carinske barijere i granične prepreke; pokušajmo organizirati život sa što je moguće manje formalnosti dok Hrvatska ne uđe u Europsku uniju; granice ne moraju, ali mogu čekati; ne smiju čekati egzistencijalna pitanja građana; cestovni rat je podlo izveden i krajnje iritantan, ali na kraju (poslije uzvraćanih represalija) stradavaju građani koji su mirovine ostvarili u Sloveniji (zbog nepostojanja zakona o zabrani dodatnog oporezivanja dobivaju 500 do 1000 kuna manje); dolazak arbitra svako će protumačiti kao nesposobnost dviju vlada pa zamrznimo definiranje granične crte na moru (posreći li se Hrvatskoj da uđe u EU to će biti za obje zemlje drugorazredno pitanje); lokalno stanovništvo bi najradije živjelo u miru da može raditi i živjeti od svog rada; cilj bi trebao biti dolazak, pogotovo proizvodnih, slovenskih tvrtki u Hrvatsku (zar je trebalo CIMOS-u 2002. uskratiti da preuzme Prvomajsku iz Raše nakon što je u TPS-u pokrenuo proizvodnju; ili će kapital u Hrvatsku ili građani za kapitalom u svijet; preko Ljubljanske banke slovenska država je doslovce pokrala 115 tisuća hrvatskih građana koji traže novac pa makar iz sukcesije - ako su hrvatska poduzeća dužna Ljubljanskoj banci i to se treba namiriti jer i tu kau-bojštinu nitko ne smije dopuštati.

I za kraj ovi prijedlozi Kluba zastupnika IDS-a – neka Slovenija podrži Hrvatsku na putu u Europu, Hrvatska treba Sloveniju, Slovenija treba Hrvatsku, jednog dana ovdje sigurno neće biti graničnog režima; bliski smo si i doista svi problemi bez štete za Hrvatsku i Sloveniju mogu se razriješiti u osam dana -ukoliko postoji politička volja; pitanje je samo bi li bila pogođena politička taština onih koji već 15 godina rješavaju te sporove, a sve zapravo čine da ih ne riješe.

Ne podržava se

Zašto Klub zastupnika HDZ-a ne podržava predloženo objasnio je **Gor-**

dan Jandroković, uvodno rekavši da Prijedlog rezolucije može poslužiti kao poticaj za raspravu o bilateralnim odnosima dviju država. Njegov sadržaj i formu ne smatraju, međutim, dobrim načinom za rješavanje tih odnosa niti smatraju dobrim da to kao službeni dokument usvoji Parlament.

Usljedio je osvrta na aktualno stanje u sklopu kojega je zastupnik rekao: da je Republika Slovenija izuzetno važna susjedna država i da su bilateralni odnosi dobri i sadržajni (napose u gospodarstvu), da su poticani obostrano, ali da postoji nekoliko otvorenih pitanja zbog raspada bivše zajedničke države koja se moraju rješavati u europskom duhu i na dobrosusjedskim načelima; da slovensko uključivanje u Europsku uniju Hrvatska smatra dodatnim doprinosom širenju zone stabilnosti i sigurnosti u ovom dijelu Europe; da Hrvatska cijeni i slovensku potporu daljnjem približavanju Hrvatske euroatlantskim integracijama.

Ni predloženi sadržaj i forma nisu dobar način za rješavanje odnosa.

Da je nakon parlamentarnih izbora u Sloveniji stvoreno povoljnije ozračje svjedoči i prvi radni sastanak premijera Sanadera i predsjednika Janše – rekao je Jandroković, ukazavši na dogovor da se pristupi sklapanju sporazuma o izbjegavanju incidenata na moru i u vezi s prelaskom granica; na uspostavu hrvatsko-slovenske povijesne komisije; na dogovor o zajedničkoj sjednici dviju vlada do ljeta 2005. te nastavka političkih konzultacija na nižoj razini i izradu svojevrstne road-map za provedbu dogovora predsjednika vlada.

Takvim se razvojem događaja uz ostalo šalje i poruka građanima i Europskoj uniji da su obje države zrele, demokratske koje odnose mogu riješiti konstruktivnim dijalogom temeljenim na dobrosusjedskim načelima, naglasio je predstavnik Kluba zastupnika HDZ-a, dometnuvši kako će tako stvorena atmo-

sfera biti okvir za realistični pokušaj rješavanja (među vladama i diplomacijama) preostalih otvorenih pitanja.

U slučaju da se neko od pitanja ne može riješiti kroz dogovor države se mogu zajednički obratiti nekoj međunarodnoj pravosudnoj instituciji i prihvatiti njezin pravorijek – ustvrdio je Jandroković.

Pero Kovačević je u ime Kluba zastupnika HSP-a prigovorio što nema predstavnika Vlade. Čini se, napomenuo je, da veći interes za raspravu iskazuju slovenska javnost i njeni mediji.

Izrazivši čuđenje zbog stava Kluba zastupnika HDZ-a, zastupnik je rekao kako su unatoč "divnom" ozračju sa sastanka Sanader-Drnovšek nastali, uz postojeće, i drugi problemi - "kamionski rat", pitanje umirovljenika, zdravstvenog osiguranja, problem poljoprivredne i druge imovine hrvatskih i slovenskih državljana koji žive u pograničnim područjima.

U nastavku izlaganja zastupnik se osvrnuo na slučaj ceste Sočice - Sveta Gera - završeni grubi (neplaćeni) radovi, velečasni Vranešić spreman štrajkati gladu.

Ustvrdio je potom kako treba zaboraviti to što je bivši premijer parafirao onaj sporazum te rješavati postojeće probleme. Pristalo se, podsjetio je, na odgodu ekološko-ribolovne zone, a Slovenija najavljuje da će je ona proglasiti.

Krajnje je vrijeme da Vlada počne izvršavati svoj dio obveza, tu je međunarodno javno pravo, postoji mogućnost arbitraže, najgore je ništa ne rješavati. Koliko je već umrlo ljudi-štediša Ljubljanske banke, krajnje je vrijeme za rezoluciju, ostavimo po strani 17. ožujka (datum stjecanja kandidata za status u EU), jer hrvatske ribare više interesira ovo, kao i hrvatske umirovljenike i hrvatski narod – zaključio je predstavnik Kluba zastupnika HSP-a.

Žurne akcije i snažnija diplomatska aktivnost

Stav Kluba zastupnika HSL-a, DC-a i LS-a obrazložila je **Đurđa Adlešić**. Pohvalila je najprije prijedlog točke

dnevnog reda, uz upit koliko je realna za provedbu točka 3. Koliko se to može provesti bez incidenata i ne bi li to bila još jedna od jednostranih akcija, upitala je. Ako je sporna ta točka (što, dometnula je, kimanjem potvrđuju i zastupnici HSP-a) nameće se upit o cjelovitosti cijelog teksta.

Riječ je o pitanjima koja treba rješavati diplomatski bez incidenata i u skladu s međunarodnim pravom (i Helsinška deklaracija obvezuje Sloveniju).

Zastupnica je potom ustvrdila kako je dobro što je otvorena rasprava o odnosima sa Slovenijom, ta tema koja se u Saboru prešućuje još iz traumatskih vremena kad se raspravljalo o Krškom i Savudrijskoj vali, kad je "padala" (prošla) Vlada zbog tih točaka i kad je, podsjetila je, upravo HSLS osporavao dizajn ruke za tu točku dnevnog reda.

Zastupnica je potom ustvrdila kako su zatajile institucije - diplomatske aktivnosti o zbivanjima u Savudrijskoj vali vodili su ribari, a o pitanjima prijevoza prijevoznici.

Klub zastupnika HSLS-a, DC-a i LS-a drži da je moguć politički konsenzus bez obzira na razlike jer je riječ o stvarnim nacionalnim interesima. Riječ je o pitanjima koja treba rješavati diplomatski bez incidenata i u skladu s međunarodnim pravom (i Helsinška deklaracija obvezuje Sloveniju).

Prijedlozi su, dakle, žurne akcije i snažnija diplomatska aktivnost, s tim da Hrvatska ne bi trebala voditi uobičajenu vanjsku politiku popuštanja – rekla je Đurđa Adlešić. Dometnuvši kako treba zaštititi i ribare i štetiše i prijevoznike. Jer, ako govorimo o štetnosti Račanovog parafa onda je i naša šutnja jednako štetna – zaključila je.

Davorko Vidović je, govoreći u ime Kluba zastupnika SDP-a, uvodno napomenuo kako nema ništa protiv inicijative Kluba zastupnika Hrvatske stranke prava da se progovori o pitanjima koja

opterećuju i dobrim su dijelom prisutna u najširoj javnosti te, na ovaj ili onaj način, tangiraju građane. Nije, međutim, siguran da bi takva rezolucija bila prilog rješavanju otvorenih problema sa Slovenijom – sada, što nije nebitno, članicom Europske unije. On je potom rekao kako se jedan pokušaj rješavanja problema u paketu, kojega je učinila Hrvatska na planu odnosa sa Slovenijom ne može isključivo nominirati bivšem premijeru Ivici Račanu.

Ustvrdio je zatim kako je točka 6. Rezolucije jedini pravi i istinski politički okvir za istinski napatuk za rad i funkcioniranje hrvatske Vlade – da u svim postupcima prema Sloveniji mora biti sadržana iskrena nakana i težnja Hrvatske i njenog naroda za razvojem prijateljskih i dobrosusjedskih odnosa s Republikom Slovenijom i slovenskim narodom. Parlament od Vlade, dakle, ima pravo zahtijevati učinkovitiji, efikasniji i odgovoran način rješavanja otvorenih pitanja prvenstveno u duhu te točke, a ne ni po kakvoj rezoluciji koja bi mirisala (ne kaže, napomenuo je da je u predloženom to izriječkom učinjeno) na bilo kakvu vrstu ultimatumu ili političkih pritisaka.

Točka 6. Rezolucije jedini je pravi i istinski politički okvir za istinski napatuk za rad i funkcioniranje hrvatske Vlade – da u svim postupcima prema Sloveniji mora biti sadržana iskrena nakana i težnja Hrvatske i njenog naroda za razvojem prijateljskih i dobrosusjedskih odnosa s Republikom Slovenijom i slovenskim narodom.

Ispravljajući prethodnika, **Pero Kovačević** je naglasio da je svrha rezolucije točno napisana i jasna – da se zna kada će štetiše dobiti svoju štednju, kada će se riješiti pitanje dvostrukog oporezivanja te pitanje kamionskog rata.

U novom javljanju, predstavnik predlagatelja dr. sc. **Tonči Tadić** je objašnjavajući utemeljenost članka 3. Prijedloga rezolucije rekao da je ona u članku 60. Sporazuma o pograničnom prometu i suradnji, kojim je utvrđeno da svaka od ugovornih stranaka može privremeno, djelomično ili u cijelosti suspendirati primjenu Sporazuma o suspenziji primjene Sporazuma i o prestanku suspenzije te o prestanku suspenzije odmah pisano, diplomatskim putem obavijestiti drugu ugovornu stranu. Odustaje se od jednog jedinog članka Sporazuma koji je protivan Konvenciji o pravu mora i to je sve, objasnio je.

Iz nastavka obrazloženja izdvajamo: u pograničnim sporazumima se nikad ne spominje ribarstvo zato što je ribarenje u tuđim teritorijalnim vodama kršenje Konvencije o pravu mora (zato je taj sporazum posve besmislen) naši ribari nemaju nikakva interesa ribariti u teritorijalnom moru Slovenije, a Slovenija nema doista nikakvog interesa podržavati ovo stanje osim ako iza svega ne stoje posve drugi ciljevi; sa 39 profesionalnih ribara, od toga 13 aktivnih Slovenija doista nema razloga inzistirati na ovakvom članku.

Nakon obećanja kako prihvaćaju svaki amandman, predstavnik Kluba zastupnika HSP-a je, među ostalim ustvrdivši: mi ne želimo narušavati odnose sa Slovenijom i doista je čudno što se uvijek tvrdi kako smo protiv Slovenije; Hrvatska je, odstupajući od međunarodnog prava, radila na svoju štetu i u slučaju Nuklearke (građene zajedničkim sredstvima prema sporazumu koji je predviđao da koristimo 50 posto struje jer smo toliko investirali i da oni zbrinu otpad na svom teritoriju, a mi onaj od nuklearke na našem teritoriju (koja nikad nije izgrađena); Slovenci su Sporazum izigrali kad je došlo 1998. do oduzimanja vlasništva zaključen je nedvojbeno štetan sporazum po Hrvatsku, umjesto da se išlo na sud u New York temeljem međunarodne energetske povelje; zastupnici HSP-a su prvi posjetili Savudriju; u svim incidentima stradavaju hrvatski državljani; kad je riječ o Svetoj Geri – na kojoj granici EU postoji okupacij-

ska vojska kao što postoji na hrvatskom teritoriju; nevjerojatno je da u tim okolnostima Hrvatska mora dokazivati Bruxellesu svoj europski duh i predanost europskim vrijednostima.

I za kraj - nevjerojatno je da u tim okolnostima nitko s hrvatske strane (osim HSP-a) nema petlje reći Slovenima da krše sve moguće europske dokumente držeći na granici Europske unije pod okupacijom dio hrvatskog teritorija (i to 100 metara unutar Hrvatske). Iz tih razloga je potrebna ova rezolucija.

Stvoreno pozitivnije ozračje

I **Frano Matušić (HDZ)** je predloženo shvatio kao poticaj za razgovore o odnosima sa Slovenijom, zamjerivši sudionicima rasprave što nisu istaknuli stvaranje pozitivnijeg ozračja po dolasku novih vlada u Hrvatsku i Sloveniju, o čemu prije svega svjedoče sastanci Sanadera i Janše.

Zastupnik je protiv rješavanja otvorenih pitanja jednostranim povlačenjem poteza. Zadnji takav slučaj je bilo postupanje slovenske vlade u slučaju "kamionskog rata", na koji je isto tako reagiralo hrvatsko ministarstvo. Rezultat toga je bila sugestija Europske komisije da se takva pitanja moraju rješavati za zajedničkim stolom.

Protiv rješavanja otvorenih pitanja jednostranim povlačenjem poteza.

Nakon što je podsjetio na ocjene sa sastanka premijera (da otvorena pitanja ne smiju zasjeniti dobrosusjedske odnose, da treba pristupiti sklapanju sporazumu o izbjegavanju incidenata na moru i u svezi s prijelazom granica, zastupnik se posebice zadržao na temi Ljubljanske banke. U ovom je trenutku najvažnije, naglasio je, da je u travnju 2004. Europski sud za ljudska prava donio odluku prema kojoj je on nadležan za slučajeve štetišta te banke i da je Vijeće Europe zauzelo stav da je to prvenstveno pitanje suda.

Jasno je, ustvrdio je potom Matušić, da ova Vlada, a i sve ostale, neće odstupiti od temeljnog načela da svoj teritorij neće dati nikome.

Ako se pitanja ne mogu riješiti za zajedničkim stolom riješit će se putem međunarodnih institucija (nadležnim sudovima ili arbitražom).

Pero Kovačević je rekao da se slaže s Matušićevim stajalištem – nikome teritorij, ali i upitao što to znači kad je riječ o Svetoj Geri, jer slovenska vojska je tamo. Za njega su, dometnuo je, nove činjenice – sastanci premijera, a za njega i druge su nove činjenice to da je u međuvremenu nastupio kamionski rat te oporezivanje hrvatskih umirovljenika (što se rješava od 1999.).

Frano Matušić je uzvratilo kako je jasno da i Sveta Gera spada među otvorena pitanja, što nije upitno. "Kamionski rat" je nastao sada, ali je mjera s hrvatske strane bila jednaka onoj sa slovenske.

U ispravku netočnog navoda **Šime Lučin (SDP)** je ustvrdio kako ništa ne znači to što su razgovori ljubazniji i prijazniji, jer su odnosi gori nego prethodno. I ovo ljeto su bili incidenti kao i ranijih godina i tu su još dva dodatna problema – dvostruko oporezivanje i kamionski rat.

Rezolucija nije potrebna

Dragica Zgrebec (SDP) je ocijenila da predložena rezolucija nije potrebna, da samo treba zahtijevati pojačanje diplomatskih aktivnosti radi rješavanja spornih pitanja, s tim da se prioritarno rješavaju i životni problemi građana koji se javljaju u sporovima između dviju država. Zastupnica je najprije ukazala na veliki interes građana, napose iz pograničnih dijelova sa Slovenijom da se održe dobrosusjedski odnosi te na to da bi sva otvorena pitanja trebala rješavati imajući na umu da je Slovenija već članica EU, a Hrvatska je na dobrom putu za to.

Ona je potom skrenula pozornost zastupnicima na to da su problemi pojedina i malih grupa nerijetko ostajali izvan publiciteta i interesa politike:

primjerice problem otpuštenih radnika koji je značajno prisutan u Međimurskoj županiji. Ostajali su bez posla bez adekvatne naknade, a dvije su se države dogovorile da će svaka problem rješavati u svojim zavodima za zapošljavanje. Devedesetih godina nekoliko tisuća ljudi koji su u Sloveniji ostali bez posla nisu u Hrvatskoj mogli riješiti ni minimum egzistencijalnih pitanja, a niti sudjelovati u privatizaciji u Sloveniji (jer takvih sporazuma nije bilo).

Dužnost je hrvatske Vlade i diplomacije da prioritarno rješava upravo te probleme. Ljudi su dakako zainteresirani i za gospodarsku suradnju i razmjenu.

Ukazujući potom na problem slovenskih umirovljenika – hrvatskih građana koji žive u Hrvatskoj, Dragica Zgrebec je, među ostalim: upozorila da oni od 1. siječnja slovenskoj državi moraju plaćati vrlo visoke stope poreza (na mirovine do 108 tisuća slovenskih po stopi od 16 posto, a na one do 212 tisuća slovenskih tolara čak 33 posto, što je, uglavnom, razina mirovina koje primaju hrvatski umirovljenici koji su mirovine tamo stekli); oni apeliraju da se donese sporazum (prema neprovjerenim informacijama, navodno je u ladicama jedne i druge vlade) o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i utvrdi da oni porez plaćaju u Hrvatskoj (pomoglo bi im se time jer se mirovine do 3000 ne oporezuju).

Emil Tomljanović (HDZ) je uvodno rekao kako Vlada izuzetno kvalitetno rješava sva goruća pitanja vanjske politike te da ona ima jasan i nedvosmislen stav u skladu s međunarodnim pravom vezan uz rješavanje svih pobrojanih sporova, bilo da je riječ o Nuklearci, Ljubljanskoj banci, bespravnoj gradnji ili, pak, o građansko-pravnim sporovima.

Dvojbena je i sporno, izjavio je potom – da li u ovom trenutku međunarodnih odnosa prići donošenju rezolucije, iako nitko ne bježi od rješavanja svih problema. Osobno smatra da je ne treba donijeti iako će Vlada biti suočena u narednom vremenskom razdoblju s razrješavanjem ovih problema – ali, naglasio je, na načelima međusobnog uočavanja, ravnopravnog subjektiviteta zemalja

Europske unije, međunarodnih pravnih standarda i primjenu tih standarda.

Željko Kurtov (HNS) je prethodnika ispravio upitom – kako to da Vlada radi dobro, a sada su uz postojeće probleme (granice) nastali novi – oporezivanje građana.

Predsjedavajući, potpredsjednik Hrvatskog sabora **Darko Milinović** upozorio je Kurtova da nije ispravio navod već mišljenje – Tomljanović je rekao da misli kako Vlada radi dobro te da mu, kako reče, s tim u svezi ne može ništa.

Ivica Pančić (SDP) je, ispravljajući navod, rekao – ako je to kvalitetan rad Vlade što bi bilo da radi manje kvalitetno – vjerojatno bi zaratili na svim mogućim mjestima. Pritom se obratio potpredsjedniku Milinoviću s napomenom kako će vjerojatno i njemu reći (što se i potvrdilo) kako to nije ispravak navoda već mišljenja.

Pero Kovačević se, u replici, složio s dijelom izlaganja zastupnika "Tomljenovića" da je hrvatska Vlada učinila određene pomake u vanjskoj politici, najvidljivije u suradnji s Haaškim sudom – isporučeni su svi koje je taj sud tražio, a ništa nije učinjeno po otvorenim pitanjima sa Slovenijom.

Uzvratajući mu, **Emil Tomljanović** je, nakon upozorenja da mu je prezime Tomljanović, objasnio da je riječ o (njegovom) mišljenju, a ne navodu, zamjerio mu što polemizira neprimjereno, ne u svjetlu predložene rezolucije. Pojasnivši kako je u suštini oponirao Prijedlogu rezolucije prosljedio je Kovačeviću upit – misli li stvarno, kao pravnik, da je u ovom trenutku potrebna rezolucija kojom bi se Vladi naložile točne mjere kako da sklapa međunarodne ugovore.

Miroslav Korenika (SDP) je, u replici, rekao kako ga raduje promjena retorike iz HDZ-ovih klubova. Potom se je, kao primjer nerješavanja problema građana, osvrnuo na zbivanja na području Varaždinske županije. Na sjednici županijske skupštine upravo su vijećnici iz reda HDZ-a upitali zar hrvatski građani do svojih imanja trebaju ići helikopterima i ima li Vlada za njih možda osigurana sredstva. Uz to, na području grada Lepoglave još nije sreden pogra-

nični prijelaz kako bi građani mogli u Sloveniju bez obilaznih 50 kilometara.

Vlada možda nešto radi, ali loše, a ne kvalitetno, rekao je zastupnik, dometnuvši još kako dobrih efekata nema ni od promjene vlasti u Sloveniji.

Uzvratajući na repliku, **Emil Tomljanović** je rekao kako nije shvaćena bit njegove rasprave. Ključno je pitanje treba li Parlament na evidentne probleme reagirati rezolucijom, rekao je zahvalivši se prethodniku što se slaže s ocjenom kako se predloženim oni ne bi razriješili.

Prepuštene sve povoljne prilike

Ruža Tomašić (HSP) je, nakon uvođne napomene o sklopljenih više od 30 međudržavnih sporazuma između Hrvatske i Slovenije po osamostaljenju, ustvrdila kako je hrvatska diplomacija unatoč neupitnim pravima Hrvatske u svim sporovima sa Slovenijom propustila sve povoljne prilike. Dva su razloga – potcjenjivanje težine problema (tvrdoglavosti i neumjerenih ambicija sa slovenske strane) te uvjerenje da će se problemi riješiti sami od sebe. (u duhu nekakvog bratstva i jedinstva).

Samo treba zahtijevati pojačanje diplomatskih aktivnosti radi rješavanja spornih pitanja, s tim da se prioritarno rješavaju i životni problemi građana koji se javljaju u sporovima između dviju država.

Prema Sloveniji je odabrana strategija aktivne pasivnosti ("bolje ne učiniti ništa nego bilo što"), rekla je zastupnica, dometnuvši kako je na taj način izgubljena svaka inicijativa. Ta tzv. strategija primjenjivana je, rekla je zastupnica, u kombinaciji s već poslovnom hrvatskom kooperativnošću, odnosno spremnošću na bezrazložne postupke.

Nakon što je podsjetila što je rezultat takve politike (isporuka struje Hrvat-

skoj ovisi o lokalnim slovenskim izborima; štediša Ljubljanske banke izgubili svaku nadu u državnu zaštitu i žele sami u parnice na slovenski sud; prisvajanje hrvatske imovine i teritorija; presretanje hrvatskih ribara od slovenske policije itd.) Ruža Tomašić je ustvrdila kako država koja nije sposobna braniti svoje vlasništvo teško može ostaviti dojam zemlje koja može jamčiti sigurnost stranih ulaganja i biti bilo kome partner za bilo što. Preduvjet za to je višestranački konsenzus o strateškim ciljevima i interesima koji se mogao postići mjesecima i godinama ranije.

Nikola Sopčić (HDZ), koji živi u graničnom području (sa Slovenijom) izjavio je da su odnosi na lokalnoj razini vrlo korektni, od samog osamostaljenja, ali da ima i problema. Neki su riješeni (korištenje malograničnih prijelaza i dr.), ali je veliki problem zaustavljanje cestogradnje prema hrvatskoj granici sa slovenske strane, čime su nezadovoljni i slovenski državljani. Gorući je problem oporezivanje mirovine po stopi od 16 posto (otud i do trećine manja mirovina od one slovenskog umirovljenika). S tim u svezi zastupnik je pohvalio odluku Vlade da se pristupi pregovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.

Iz njegova izlaganja još izdvojamo sljedeću napomenu: sva pitanja sa susjedima rješavati u duhu dobrosusjedске suradnje i ne bi bilo dobro nikakvo zatezanje odnosa pa ne treba podržati ni Prijedlog rezolucije.

Ne može se istovremeno tražiti arbitriranje i pregovaranje

U ime Kluba zastupnika Hrvatske stranke umirovljenika, **Silvano Hrelja** je uvodno ustvrdio kako su Hrvatskoj potrebni i dobri odnosi i početak pregovora s Europskom unijom i suradnja s Kaznenim sudom u Haagu te suradnja i dobri odnosi sa svim susjedima bez izuzetaka, a ne princip ili-ili. Zastupnici imaju pravo zahtijevati od Vlade da ih informira što poduzima na pojedinim područjima, ali i preispitivati inernost i inkopatibilnost naših sustava sa sustavima susjeda ili članica EU. Misle,

pojasnio je, prvenstveno na sporazume između mirovinskih sustava koji mogu biti ratificirani u parlamentima i nije nužno da o svemu pregovara Vlada (već samo da stavi "točku na i" na ono o čemu će pregovarati stručnjaci za pojedina područja). Nije u pitanju, naglasio je, dvostruko oporezivanje nego oporezivanje mirovina u Sloveniji (od 1. siječnja 2005), dok se mirovinske doznake iz inozemstva u Hrvatskoj ne oporezuju (samo su predmet godišnje prijave poreza na dohodak).

Hrvatska stranka umirovljenika je apelirala da se prioritetno rješava pitanje mirovinskih sustava, ukazala da se ne može istovremeno tražiti arbitriranje i pregovaranje, zatražila da se od Vlade zahtijeva da Parlamentu hitno i javno prezentira dinamiku i prioritete rješavanja otvorenih pitanja u razvoju dobrosusjedskih odnosa sa Slovenijom. Zastupnik Hrelja je još dometnuo kako ta stranka podržava istaknuti stav zastupnika Kajina da građani obje države uz granicu žele živjeti, raditi, surađivati i razvijati suradnju u miru.

Nisu dobri ni sadržaj ni forma

U ime Kluba Hrvatske demokratske zajednice, **Gordan Jadrović** je rekao da oni predloženu rezoluciju ne smatraju dobrom ni sadržajem ni formom te da ocjenjuju kako ona ne može biti doprinos rješavanju otvorenih bilateralnih pitanja. Podržavaju politiku Vlade RH i izražavaju nadu da će se sva otvorena pitanja riješiti konstruktivnim dijalogom temeljenim na dobrosusjedskim načelima i temeljem međunarodnog prava. Pritom valja zaštititi hrvatske nacionalne interese i osigurati rješenja koja će zadovoljiti sve ciljeve koje si je Hrvatska postavila kao država po svim pitanjima s tim u svezi.

Usljedila je ocjena o dobrim i sadržajnim bilateralnim odnosima između Slovenije i Hrvatske, napose gospodarskim.

U nastavku izlaganja, Jandrović je: izrazio nadu da će Slovenija nastavi

viti s potporom približavanju Hrvatske Europskoj uniji; izjavio kako bi svaki jednostrani potez ili iskakanje iz međunarodnih ugovora bilo kontraproduktivno i dugoročno neisplativo i štetno; rekao da je nakon izbora stvoreno ozračje koje može jamčiti rješavanje otvorenih pitanja.

Dogovoreno je, podsjetio je, pristupanje Sporazumu o izbjegavanju incidenata i u vezi s prelaskom granice te uspostava hrvatsko-slovenske povijesne komisije te održavanje zajedničke sjednice do ljeta 2005. te nastavak političkih konzultacija na razinama državnih tajnika za politička pitanja ministarstava vanjskih poslova.

Predloženo nije prilog rješavanju problema

U ime Kluba zastupnika SDP-a, čiji je stav dodatno obrazložio **Davorko Vidović**, uslijedile su ove primjedbe, ocjene i prijedlozi: donošenje ove rezolucije nije prilog rješavanju onoga što se njome želi riješiti; problemi hrvatsko-slovenskih odnosa u proteklih su godinu dana eskalirali u negativnom smjeru; možda se baš zato što se ne rješavaju stara otvaraju nova pitanja; da se kvaliteta odnosa dviju zemalja pogoršava govori i kamionski rat, oporezovane mirovine te to što na inauguraciji Predsjednika nije bilo predstavnika Slovenije.

Hrvatskoj su potrebni i dobri odnosi i početak pregovora s Europskom unijom i suradnja s Kaznenim sudom u Haagu te suradnja i dobri odnosi sa svim susjedima bez izuzetaka, a ne princip ili-ili.

Nakon ocjene da bi umjesto nuđenja rezolucije od Vlade trebalo zatražiti da odlučnije, pametnije i hrabrije krene u rješavanje problema uslijedile su ove

tvrdnje: u reoluciji se brkaju načela rješavanja pojedinih pitanja (istovremeno se o nekom pitanju traže i pregovori i arbitraža); da se kod pokušaja bivše vlade nije išlo na dodatno frustriranje javnosti i u Hrvatskoj i u Sloveniji problemi bi se vjerojatno već riješili u proteklom mandatu.

Ocjeni kako je prijedlog rezolucije prilog stvaranju nove dodatne frustracije o evidentno prisutnim problemima predstavnik Kluba zastupnika SDP-a pridružio je, na kraju, da Sabor ide prema Vladi u pravcu efikasnog rješavanja i efikasne strategije u rješavanju odnosa sa Slovenijom.

Iz novog javljanja predstavnika predlagatelja, **Pere Kovačevića** izdvajamo: prvo se ide na pregovore, zatim na arbitražu, a može se i na neki od međunarodnih sudova; to je normalan tijek rješavanja, ali ništa nije riješeno, iz dana u dan je sve više problema; sastanak premijera ne znači ništa i ne smije se zaboraviti da Hrvatska ima parlamentarni sustav.

Ispravljajući Kovačevića, **Fran Matušić** je rekao kako nije točno da nije napravljeno ništa. Ako se suradnja podigla na novu, kvalitetniju razinu to je pretpostavka da bi se pitanje riješilo. Ne može se nekome nametnuti da se ponaša kako biste vi željeli, treba sjesti i dogovoriti se. Ono što se napravilo dosad jamči da će se razgovarati o tome, dogovarati u kvalitetnom ozračju i za zajedničkim stolom.

GLASOVANJE

Nakon - zahtjeva predstavnika predlagatelja (Pere Kovačevića) da se glasuje o prijedlogu da se rezolucija prihvati (a ne kako je to prvotno predložio predsjednik Parlamenta, Vladimir Šeks o prijedlogu zaključka da se ona ne prihvati), zastupnici Hrvatskog sabora odbili su Prijedlog rezolucije. Za Prijedlog je glasovalo 18 zastupnika, njih 10 su bili suzdržani, a 77 protiv.

J.R.

PRIJEDLOG ODLUKE O UTVRĐIVANJU NAKNADE ZA RAD ČLANOVIMA POVJERENSTVA ZA ODLUČIVANJE O SUKOBU INTERESA KOJI NISU IZ REDA ZASTUPNIKA

Bez rasprave, većinom glasova, Hrvatski sabor je na 12. sjednici donio Odluku o utvrđivanju naknade za rad članovima Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa koji nisu iz reda zastupnika.

Važećim Zakonom o sprečavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti propisano je da Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa ima sedam članova, od čega četiri iz reda zastupnika, a tri iz reda uglednih javnih djelatnika. Člankom 16. rečenog Zakona propisano je da članovi Povjerenstva koji nisu iz reda zastupnika imaju pravo na naknadu za rad u Povjerenstvu čiju visinu određuje Hrvatski sabor.

Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav, kao matično radno tijelo u postupku donošenja Zakona o sprečava-

nju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti, proglasio se nadležnim za predlaganje rečene Odluke.

Odlukom se predlaže urediti slijedeća pitanja: utvrđivanje mjesečne naknade za rad članovima Povjerenstva u visini i na način na koji se takva naknada utvrđuje i isplaćuje članovima radnih tijela Hrvatskog sabora iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika, te utvrđivanje prava na naknadu putnih troškova prigodom dolaska na sjednicu Povjerenstva.

Tako bi članovima Povjerenstva pripala naknada za rad koja im se isplaćuje mjesečno unatrag u visini koja se utvrđuje množenjem osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika propisane Zakonom o obvezama i pravima državnih dužnosnika s koeficijentom 0,80.

Nadalje, članovi Povjerenstva s mjestom stanovanja izvan Zagreba prigodom dolaska na sjednicu Povjerenstva imaju pravo na naknadu troškova za službeno putovanje (dnevnicu, troškove noćenja i prijevoza) pod uvjetom i u visini kao korisnici državnog proračuna.

Predlaže se da Odluka stupi na snagu danom donošenja, a objavljuje se u "Narodnim novinama".

Kako nije bilo prijavljenih za raspravu, predsjedavajući ju je odmah i zaključio i pristupilo se glasovanju. Zastupnici su većinom glasova, sa 100 glasa "za", 3 "suzdržana" i 1 "protiv" donijeli predloženu Odluku.

S.Š.

PRIJEDLOG ODLUKE O RAZRJEŠENJU PREDSJEDNIKA VIJEĆA ZA NADZOR SIGURNOSNIH SLUŽBI

Predlagatelj je saborski **Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost** koji je na 36. sjednici održanoj 22. veljače 2005. godine utvrdio i podnio Hrvatskom saboru Prijedlog kojim se u Vijeću za nadzor sigurnosnih službi razrješuje predsjednik Vijeća, dr.sc. Vlatko Cvrtila, na osobni zahtjev.

Dana 8. prosinca 2004. godine dr.sc. Vlatko Cvrtila uputio je predsjedniku

Hrvatskog sabora, Vladimiru Šeksu i predsjedniku Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost, Ivanu Jarnjaku pisani zahtjev u kojem traži svoje razrješenje na dužnost predsjednika Vijeća.

Kako nije bilo prijavljenih za raspravu, predsjedavajući ju je odmah i zaključio i pristupilo se glasovanju.

Zastupnici su većinom glasova, sa 94 glasa "za", 7 "suzdržanih" i 1 "protiv" donijeli Odluku kojom se razrješuje na osobni zahtjev dužnosti predsjednika Vijeća za nadzor sigurnosnih službi, dr. Vlatko Cvrtila.

S.Š.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU AGENCIJE ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA IZ PODRUČJA TRŽIŠNOG NATJECANJA ZA 2003.

Povećati ovlasti Agencije

Temeljna značajka aktivnosti Agencije u 2003. godini bila je provedba Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja, te prilagodba obvezama preuzetim Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju s EU. Među ostalim, bila je angažirana i na projektu izrade novog Zakona

Na dvanaestoj sjednici zastupnici su razmotrili Godišnje izvješće o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za 2003. godinu. Kako je uvodno naglasila predsjednica Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, Olgica Spevec, osnovna je svrha njegova podnošenja izvještavanje Sabora, kao osnivača te institucije, o njenom radu i problemima na koje nailazi u provedbi zakona. Krajnji je cilj, međutim, upoznavanje šire javnosti o važnosti prava i politike tržišnog natjecanja u funkciji jačanja tržišnog gospodarstva i konkurentnosti hrvatskih gospodarstvenika, kao i u funkciji zaštite potrošača.

Prema navodima u Izvješću, Agencija je u promatranom razdoblju bila angažirana na projektu izrade novog Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (u primjeni od 1. listopada 2003.) te prijedloga podzakonskih akata, a tijekom odradila je i 78 posto zaprimljenih predmeta (ocjene sporazuma poduzetnika, kontrola koncentracija, zlorabe vladajućeg položaja, stručna mišljenja, poslovi vezani uz međunarodnu suradnju, i dr.). S obzirom na to da je taj opsežan posao obavljen unatoč premalom broju djelatnika i činjenici da je Agencija gotovo šest mjeseci bila bez čelne ovlaštene osobe (novo Vijeće i njegovu predsjednicu Sabor je imenovao tek u listopadu 2003.), velika većina zastupnika podržala je predloženi dokument, uz neke napomene.

U prvom redu upozoravaju na to da treba promicati kulturu tržišnog natjecanja te poraditi na jačanju uloge

Agencije, njezinom daljnjem kadrovskom ekipiranju i stalnoj edukaciji zaposlenika, kao i svih koji su uključeni u sustav zaštite tržišnog natjecanja. To podrazumijeva i specijalizaciju sudaca koji odlučuju o zakonitosti njenih odluka (po mišljenju sudionika u raspravi bilo bi najsvrshodnije da se taj posao povjeri trgovačkim sudovima).

Budući da Agencija nije ovlaštena izricati kazne za kršenje zakonskih odredbi treba joj povećati ovlasti, kako bismo se pravilno postavili u borbi protiv monopola, napominju zastupnici. Jednom riječju, založili su se za učinkovitu provedbu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja te njihovo konstatno usklađivanje s pravnom stečevinom EZ.

O IZVJEŠĆU

Umjesto prikaza opsežnog Izvješća, u nastavku donosimo uvodno izlaganje Olgice Spevec, predsjednice Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja. Po njenim riječima, temeljna značajka aktivnosti Agencije u promatranom razdoblju bila je provedba zakona i prilagodba obvezama preuzetim Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju s EU. Tijekom 2003. godine izrađen je i novi Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja, koji je, sukladno obvezama iz SSP-a, usklađen s odgovarajućim odredbama pravne stečevine EU (članci 81, 82. i 86. Ugovora o osnivanju EZ). S obzirom na opsežnost pravne stečevine na ovom području, harmonizacija

se odvija na način da su temeljni dijelovi preneseni u Zakon, dok će se ostale odredbe ugrađivati u hrvatski pravni sustav putem uredbi, koje na prijedlog Vijeća donosi Vlada RH.

Bilo bi svrsishodnije da se kontrola zakonitosti odluka Agencije i ostalih regulatornih tijela povjeri trgovačkim sudovima.

Pored ugradnje temeljnih načela europskog zakonodavstva, Zakon sadrži i nove postupovne odredbe, a njime se uređuje i novi ustroj Agencije (umjesto ravnateljstva njome sada upravlja Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja). Tijekom spomenutog razdoblja, ta je institucija obavljala i svoju redovitu aktivnost na provedbi zakona (do 1. listopada starog, a nakon toga novog). Osim rada na upravnim predmetima (otvoreno ih je 150) obavljala je i druge poslove (npr. davanje mišljenja na zakonske prijedloge i novele te ostale propise, poslovi međunarodne suradnje, itd.). U okviru svojih materijalnih i kadrovskih mogućnosti angažirala se i na promicanju kulture tržišnog natjecanja radi podizanja razine informiranosti poduzetnika, državnih tijela, potrošača i šire javnosti o važnosti i ulozi politike i prava tržišnog natjecanja u daljnjem razvitku tržišnog gospodarstva u našoj zemlji.

Radi osiguranja transparentnosti njena rada, rješenja koja donosi objavljuju se u "Narodnim novinama", dok se priopće-

nja za javnost mogu naći na web stranici Agencije, napominje gospođa Spevec. Pored toga, organiziraju se i konferencije, izdaju specijalizirane publikacije te održavaju seminari.

Budući da je cilj ovog Izvješća ukazati na postojeće slabosti u provedbi sustava zaštite tržišnog natjecanja, posebna pozornost posvećena je upravo problemima provedbe prava tržišnog natjecanja, pri čemu se sugeriraju i moguća rješenja. U prvom redu, zadaće vezane uz zaštitu tržišnog natjecanja povjerene su Agenciji, kao instituciji sui generis, ali samo ako ta pitanja nisu temeljem posebnih propisa u djelokrugu nekog drugog tijela. Primjerice, Zakonom o bankama posebno je regulirana problematika zaštite tržišnog natjecanja u bankarskom sektoru, a za provedbu je nadležna Hrvatska narodna banka. Zakon o telekomunikacijama, pak, uređuje područje tržišnog natjecanja u sektoru telekomunikacija, a provedba je povjerena Agenciji, odnosno Vijeću za telekomunikacije. Međutim, spomenuti propisi ne uređuju tržišno natjecanje u tim sektorima u potpunosti, tako da je Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja ujedno izvor prava tržišnog natjecanja i za te djelatnosti. Najčešći uzroci problema u provedbi su sukobi nadležnosti, i sl. Budući da u stručnim službama spomenutih regulatornih tijela nema specijaliziranih stručnjaka, nužna je njihova suradnja s Agencijom, odnosno Vijećem za zaštitu tržišnog natjecanja. Ta se suradnja postupno uspostavlja, ali i dalje ostaje upitno može li se samo na taj način, bez promjene sustava, uvesti učinkovito tržišno natjecanje i u tim djelatnostima, kaže gospođa Spevec.

Jedan od preduvjeta efikasnosti rada Agencije, ali i sustava u cjelini, je i učinkovit rad sudova koji odlučuju o zakonitosti njenih odluka (Upravni sud RH) te prekršajnih sudova koji izriču kazne za povrede zakonskih odredaba (o žalbama protiv rješenja odlučuje Visoki prekršajni sud). Takvo uređenje, kaže, slijedi opće uređenje sudske zaštite protiv odluka upravnih tijela, što u slučaju provedbe propisa o zaštiti tržišnog natjecanja ne osigurava dovoljno brzu i učinko-

vitnu pravnu zaštitu (razlozi - dugotrajnost upravnih sporova, nedostatak specijaliziranih sudaca, itd.). Iako su kazne propisane novim zakonom usklađene s onima u EU, i dalje ostaje upitna provedba spomenutih zakonskih rješenja, tvrdi gospođa Spevec. Naime, o (ne)učinkovitosti ovakvog sustava dovoljno govori podatak da su od 1997. godine, otkako Agencija djeluje, naplaćene svega 4 kazne. Stoga bi bilo svrsishodnije da se kontrola zakonitosti njenih i odluka ostalih regulatornih tijela povjeri trgovačkim sudovima.

Jedan od preduvjeta za jačanje uloge Agencije je i njeno kadrovsko ekipiranje te edukacija zaposlenika, ali i svih koji su uključeni u sustav zaštite tržišnog natjecanja, a prije svega sudaca.

Po riječima gospođe Spevec jedan od preduvjeta za jačanje uloge Agencije je i njeno kadrovsko ekipiranje te edukacija zaposlenika, ali i svih koji su uključeni u sustav zaštite tržišnog natjecanja. To se prije svega odnosi na suce, budući da se radi o iznimno složenoj i specifičnoj pravno-ekonomskoj materiji. Naime, broj djelatnika u Agenciji, bez obzira na njihove iznadprosječne stručne kvalifikacije, daleko je ispod standarda i novih i starih članica EU. Stoga je i Europska komisija u svom Mišljenju (AVIS) upozorila na potrebu stalnog jačanja kadrovskih kapaciteta te institucije. Dakako, to ovisi i o mogućnostima Državnog proračuna (ove godine je u državnoj blagajni rezervirano više sredstava za rad Agencije).

RADNA TIJELA

Prije rasprave na plenarnoj sjednici predloženo Izvješće razmotrila su nadležna radna tijela. Na sjednici matičnog **Odbora za gospodarstvo, razvoj i obnovu** povelu se o njemu kraća rasprava u kojoj je predloženo da se Agenciji propišu veće nadležnosti od postojećih

(po uzoru na slične institucije u zemljama EU). Spomenimo i sugestiju Vladi RH da prilikom podnošenja Prijedloga državnog proračuna za 2005. godinu osigura dostatna sredstva za rad ove institucije.

Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno sugerirao Saboru da prihvati Godišnje izvješće Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, iz područja tržišnog natjecanja, za 2003. godinu. Pri tome je imao u vidu mišljenje Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, koje se, prema navodima njegove predstavнице, slaže s podnesenim Izvješćem.

Odbor za europske integracije je, također jednoglasno, predložio Hrvatskom saboru donošenje zaključka o prihvaćanju Godišnjeg izvješća Agencije u odnosu na državne potpore i godišnje izvješće o državnim potporama za 2003. godinu.

MIŠLJENJE VLADE

Vlada RH nije imala nikakvih primjedbi na taj dokument.

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja predsjednik matičnog Odbora, **Dragutin Pukleš**, upoznao je zastupnike sa stavovima tog radnog tijela. Potom su dobili riječ predstavnici parlamentarnih klubova.

Nedostaje institucionalna infrastruktura

Neizgrađenost institucionalne infrastrukture, pa i one za zaštitu tržišnog natjecanja (posebno za zaštitu potrošača), jedan je od ograničavajućih faktora daljnjeg razvoja Hrvatske, konstatirao je **Josip Leko**, predstavnik Kluba zastupnika SDP-a. Naime, Hrvatska je prije petnaestak godina krenula u jedinstveni proces privatizacije, čak štoviše, u rasprodaju, bez izgrađenog sustava tržišnih institucija koje bi osigurale da taj proces rezultira dugoročnim društvenim interesima. Posljedice - privatizacija na hrvatski način dovela je do gubitka brojnih gospodarskih programa, posebno

radnih mjesta, i omogućila stvaranje monopola na hrvatskom tržištu. Hrvatska je isto tako provela nerazumnu liberalizaciju vanjske trgovine, bez institucija koje bi omogućavale opstanak i razvoj domaće proizvodnje, zaposlenosti te povećanje konkurentnosti. Prisjetimo se samo kako je 90-ih godina ministar prijetio hrvatskim proizvođačima da će otvoriti granice za uvoz stranih roba, kako bi snizio cijenu hrvatskih proizvoda. Slično se događa i danas, kada aktualni ministar ponavlja tu prijetnju glede uvoza lijekova, ne vodeći brigu o domaćim proizvođačima i distributerima.

Druga greška u poimanju tržišnog gospodarstva - kaže Leko - bilo je stajalište da u takvim uvjetima ne postoji regulacija, koja je navodno svojstvena samo socijalističkim privredama. U pogledu razvoja tržišnog gospodarstva u Hrvatskoj u posljednjih petnaestak godina mogu se uočiti dva pravca, napominje zastupnik. Naime, hrvatske vlade se ponašaju kao administrativni distributeri društvenih sredstava između različitih poduzeća i regija, bez regionalne politike, a zapostavlja se izgradnja mreža institucija tržišnog gospodarstva. S druge strane, tržište je prepušteno spontanom razvoju, bez imalo značajnije regulacije. Posljedice - poduzeća o kojima brine država prenose se uz simboličnu cijenu (za jednu kunu) onima koji su se obogatili na neuređenom tržištu. Danas je Hrvatska vrlo blizu tome da postane taoc rezultata takve politike, konkretno monopola i dominacije nekoличine kompanija i banaka u Hrvatskoj.

Prioritet - borba protiv monopola

Borba protiv monopolske pozicije osnova je razvoja tržišnog gospodarstva i tržišnog razvoja općenito, naglašava zastupnik. Svi gospodarski i socijalni problemi u Hrvatskoj danas bi bili daleko manji da nije bilo, i da još uvijek nema pogrešnog shvaćanja tržišne ekonomije. Naime, uređeno tržište povećava konkurentsku sposobnost hrvatskog društva i privrede, a najvažnija institucija za uspješan tržišni sustav je upravo

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja. Hrvatska je puna monopola, i još se uvijek stvaraju, što znači da se pred razvoj našeg gospodarstva postavljaju nove prepreke, napominje zastupnik. Kako reče, borba protiv monopola ujedno je i jedna od značajnijih mjera borbe protiv korupcije u društvu u cjelini.

Borba protiv monopolske pozicije osnova je razvoja tržišnog gospodarstva i tržišnog razvoja općenito.

Pri razmatranju predloženog Izvješća treba imati na umu činjenicu da je Agencija tek na početku svog djelovanja, tako da će za njen uspješan rad biti presudna dva elementa. U prvom redu Sabor i Vlada moraju shvatiti važnost uloge te institucije za razvoj tržišnog gospodarstva. Nadalje, valja osposobiti stručnjake Agencije različitih profila, radi prepoznavanja različitih oblika ograničavanja tržišne utakmice. Politika, odnosno Vlada, treba toj instituciji osigurati mjesto koje joj pripada u razvoju tržišnog gospodarstva i zaštititi je od pritisaka koji dolaze od postojećih monopolista, ili onih koji to tek nastoje postati. Vlada ni u kom slučaju ne smije donositi odluke kojima se pojedinim trgovačkim društvima osigurava monopolni položaj, a to se još uvijek događa, upozorava Leko. Takav položaj, uz stroge uvjete, može imati samo trgovačko društvo u vlasništvu države, ali prije njegove privatizacije treba osigurati tržišne uvjete poslovanja (ako to nije moguće rješenje je koncesija).

Na kraju je najavio da će njihov Klub podržati predloženo Izvješće o radu Agencije.

Stjepan Bačić (HDZ) opovrgnuo je njegovu tvrdnju da se ministar zdravstva, prijeteci uvozom lijekova, ponašao antitržišno. Kako reče, radi se, zapravo, o mjeri zaštite pacijenata, s namjerom da se razbije monopol onih koji su danas na tržištu lijekova, odnosno spriječe ucjene i veledrogerije i proizvođača (poznato

je da ta grupacija spada među deset najprofitabilnijih firmi u Hrvatskoj).

Promicati kulturu tržišnog natjecanja

Po riječima **Valtera Poropata** i Klub zastupnika IDS-a će također poduprijeti ponudeno Izvješće, ne samo zbog detaljne analize rada Agencije u 2003., nego i zbog realnih i konkretnih prijedloga za moguća poboljšanja u djelovanju te institucije i Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja. Zadaća Agencije određena je Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja, ali da bi provedba prava tržišnog natjecanja bila učinkovita, treba promicati i razvijati kulturu tržišnog natjecanja, napominje zastupnik. Osim toga, Agencija mora surađivati s posebnim regulatornim tijelima, poput HNB-a ili Agencije za telekomunikacije.

Politika, odnosno Vlada, treba Agenciji osigurati mjesto koje joj pripada u razvoju tržišnog gospodarstva i zaštititi je od pritisaka koji dolaze od postojećih monopolista ili onih koji to tek nastoje postati.

Budući da je postojeći Zakon u primjeni od 1. listopada 2003., posao usklađivanja zakonodavstva iz ovog područja s pravnim stečevinama EU nije završen, naglašava dalje. Naime, predviđeno je donošenje niza podzakonskih akata, a važni izvor prava tržišnog natjecanja u EU je i sudska praksa. Radi učinkovite provedbe Zakona, trebat će uložiti mnogo truda za institucionalno jačanje Agencije, a bit će potrebna i specijalizacija sudaca, jer odlučuju o zakonitosti njenih odluka.

Po ocjeni zastupnika IDS-a, Agencija je u promatranom razdoblju napravila veliki posao, iako je šest mjeseci bila bez čelne ovlaštene osobe (tek sredinom listopada prošle godine Hrvatski sabor je imenovao gospođu Spevec

za predsjednicu Vijeća). Naime, u tom razdoblju okončano je čak 78 posto zaprimljenih predmeta, odnosno riješeno 150 upravnih predmeta, a za isto toliki broj njih dato je mišljenje. Budući da Agencija nema ovlasti za izricanje kazni za neprovođenje zakonskih odredbi (to čine prekršajni sudovi) treba joj dati veće ovlasti, napominje zastupnik, kako bismo se pravovremeno i pravilno postavili u borbi protiv monopola. Dakako, kontrolu zakonitosti njenih rješenja i odluka trebalo bi povjeriti Trgovačkom sudu.

Još ima puno posla u procesu usklađivanja

Po riječima **Vladimira Kurečića (HDZ)** cilj je legislative i politike tržišnog natjecanja uspostaviti tržište na kojem poduzetnici mogu sudjelovati pod jednakim uvjetima, tako da njihov položaj ovisi isključivo o kvaliteti proizvoda ili usluga koje nude. Na taj će se način onemogućiti stvaranje monopola, kao i zlorabu već postojećeg vladajućeg položaja poduzetnika na tržištu, odnosno spriječiti stvaranje kartela koje, u pravilu, rezultira dogovorima o cijeni i podjeli tržišta.

Budući da Agencija nema ovlasti za izricanje kazni za kršenje zakonskih odredbi, treba joj dati veće ovlasti, kako bismo se pravovremeno i pravilno postavili u borbi protiv monopola.

Stupanjem na snagu aktualnog Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja, 1. listopada 2003., napravljen je veliki korak u približavanju hrvatskog zakonodavstva na tom području legislativi EU, no još ima puno posla u procesu usklađivanja, konstatira zastupnik. O tome govori i mišljenje Europske komisije iz travnja 2004. u kojem se, među ostalim, upozorava na potencijalnu koliziju hrvatskog Zakona o općem upravnom postupku sa Zakonom o zaštiti tržišnog natjeca-

nja i dr. Po riječima zastupnika predstoji i donošenje niza podzakonskih akata kojima će se ovo područje uskladiti sa sekundarnim zakonodavstvom EU. Osim toga, radi primjene europskih standarda i kriterija, trebat će materijalno i kadrovski ojačati Agenciju te dodatno educirati zaposlenike. Budući da se radi o relativno novoj grani prava, koja je u Hrvatskoj u primjeni tek nekoliko godina, nužna je i specijalizacija sudaca koji odlučuju o zakonitosti odluka Agencije.

S obzirom na to da je ta institucija, nakon promjena u ustrojstvu i imenovanja nove čelne osobe, uspjela okončati visok postotak zaprimljenih predmeta (unatoč premalom broju zaposlenika) Klub zastupnika HDZ-a daje pozitivnu ocjenu Godišnjem izvješću za 2003. Podržat će, kaže, i sve inicijative za izmjenu propisa koje bi omogućile učinkovitu provedbu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, sukladno praksi i standardima u EU.

Osigurati usklađeno djelovanje svih regulatora

Željko Pecek je najavio da će Klub zastupnika HSS-a podržati Godišnje izvješće o radu Agencije, kao i nastojanja da se poboljša učinkovitost provedbe propisa o zaštiti tržišnog natjecanja. Procjenjuju da bi bilo kvalitetnije rješenje da se ti predmeti povjere jednom specijaliziranom sudu, npr. Trgovačkom te sugeriraju Vladi da izmjenom odgovarajućih propisa osigura usklađeno djelovanje svih nadležnih tijela koja rade na zaštiti tržišnog natjecanja. Riječ je o tzv. sektorskim regulatorima (HNB, Vijeće za regulaciju energetske djelatnosti, Hrvatska agencija za telekomunikacije, Vijeće za elektroničke medije, Vijeće za poštanske usluge). Upravo danas, kaže, svjedoci smo jedne od intervencija HNB-a koja je, zbog prevelikog zaduženja domaćih banaka na inozemnom tržištu, obvezala banke da povećaju obveznu pričuvu.

Zbog nepostojanja suradnje između regulatora u Hrvatskoj su aktualni još neki problemi. Primjerice, na ulasku u

Sabor zastupnike su dočekali djelatnici Hrvatskih pošta, kao i oni koji za privatna poduzeća obavljaju kurirske usluge, koji prosvjeduju na Markovom trgu. Naime, već duže vrijeme u Hrvatskoj se ne zna ima li Pošta opravdani ili neopravdani monopol, te kakve pošiljke i na koji način smiju prenositi kurirske službe. Stoga bi bilo krajnje vrijeme da se o tome izjasni nadležni regulator. Postavlja se pitanje, također, je li monopol telefonska pretplata, ili obračunavanje prekoračene sekunde kod mobilnog telefoniranja kao cijele minute razgovora. Još uvijek postoji i nerazriješen dogovor o cijenama između dvaju mobilnih operatera u odnosu prema trećem, koji će se pojaviti u Hrvatskoj, a da se i ne govori o čudnom formiranju cijena plavog diesela za poljoprivredu. Karakteristika svega toga su "državni poduzetnici" ili poduzeća koja sama, ili s još nekim suvlasnikom, suvereno drže monopol. Međutim, Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja bi se trebao primjenjivati i na pravne osobe čiji su osnivači ili dioničari, osim države, i jedinice lokalne samouprave, budući da lokalni monopolisti drže cijene vode, kanalizacije i ostalih usluga.

Poduzetnike, pa i državu ako se bavi poduzetništvom, takva fer tržišna utakmica zanima, ali na njoj moraju biti prisutni i pomoćni, i glavni sudac. Jedino na taj način možemo jačati gospodarstvo u Hrvatskoj i podizati njegovu konkurentnost.

Jačati ulogu i samostalnost Agencije

Po ocjeni HSS-a, Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja prilagođen je pravnim stečevinama EU, ali proces usklađenja nije dovršen. Već duže vrijeme govori se o tome kako u Hrvatskoj postoje uvoznički lobiji, trgovački lobiji, bankarski, građevinski, itd. Ako postoje, vjerojatno su izvan tržišne utakmice i zbog toga se HSS zauzima za jačanje uloge i samostalnost Agencije, ali i svih ostalih regulatora. Naime, moramo poduzeti sve da svi poduzetnici imaju iste uvjete na tržištu, a kupci mogućnost najboljeg izbo-

ra. Ne zbog toga što to od nas traži EU, nego zbog potrebe da razbijemo monopol i jačamo konkurentnost.

S obzirom na to da se u 2004. ne uočavaju nikakvi pomaci u odnosu na stanje prikazano u ovom Izvješću, stječe se dojam da smo Agenciju osnovali iz sasvim pragmatičnih razloga (zato što nam to diktira EU), a da nemamo namjeru na tom području nešto mijenjati, konstatirao je **Jakša Marasović**, glasnogovornik Kluba zastupnika HNS-PGS-a. Točnije, formalno bismo mijenjali a suštinski bi i dalje ostavili utjecaj vlasti na gospodarstvo i na tržište. S druge strane, pitanje je koliko se u ovoj maloj zemlji od 4,5 milijuna stanovnika tržište uopće može razviti, a da vlast nema utjecaja na to, i možemo li uopće u nekim djelatnostima ukinuti monopol. To se, među ostalim, odnosi i na elektroprivredu. Jedino je rješenje da se ona restrukturira, na način da se distributivna područja daju u koncesiju određenim operatorima. Međutim, sama infrastruktura se nikada ne smije dati u koncesiju, niti u vlasništvo bilo kojem koncesionaru. Slična je situacija i u vodoopskrbi, odvodnji otpadnih voda, itd., a da se o telekomunikacijama i ne govori, kaže zastupnik. Ne samo da su postojeća dva operatora monopolisti, nego je taj i ugovor kojim su im prodane telekomunikacije, koje su izgradili građani Hrvatske.

Zastupnik je izrazio bojazan da će i izvješće o radu Agencije za 2004. pa i ono za 2005. biti slično ovome o kojem se raspravlja, jer u Hrvatskoj očito nema političke volje za promjenu određenih

sustava vrijednosti, što je prijeko potrebno za naše približavanje Europi. To neće biti nimalo lako jer će iziskivati daljnja povećanja cijena određenih usluga, a mi baš nismo voljni o tome javno i naglas progovoriti, zaključio je.

Umjesto savjeta - Vijeće

Iz Izvješća je vidljivo da je Agencija gotovo 6 mjeseci bila bez čelne osobe ovlaštene za zastupanje i donošenje odluka, budući da je novo Vijeće i njegovu predsjednicu Sabor imenovao tek u listopadu 2003. (bivši ravnatelj otišao je u mirovinu krajem travnja) - konstatirao je **Nikola Sopčić (HDZ)**. Postavlja se pitanje tko je odgovoran za rad Agencije u tom razdoblju i zašto nije bio imenovan vršitelj dužnosti ravnatelja, ako se već išlo u izradu novog Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja. Njime je izmijenjeno samo unutarnje ustrojstvo te institucije, tako da je ukinut institut ravnatelja i savjeta za zaštitu tržišnog natjecanja (umjesto toga sada postoji Vijeće od 5 članova). Osim toga, predviđena je nova nadležnost Agencije, u odnosu na provedbu Zakona o državnim potporama, čime je povećan i opseg poslova. To znači da će tu instituciju trebati dodatno ekipirati kako bi bila efikasnija u radu.

Budući da zbog ovog vakuuma u zastupanju i predstavljanju Agencije nije bilo podneseno ni izvješće o njenom radu za 2002., prikaz aktivnosti u tom razdoblju priložen je - kaže - uz Godišnje izvješće za 2003. Kako reče, podržava ovo Izvješće, uz napomenu da treba poraditi na jačanju uloge Agencije

u provedbi prava na tržišnu utakmicu, te na njezinom daljnjem ekipiranju, što bi u konačnici trebalo pridonijeti i konkurentnosti naših poduzetnika.

Jozo Topić (HDZ) je napomenuo da njegovi stranački kolege prihvaćaju ovo Izvješće, svjesni važnosti problematike koju pokriva. Najavio je da će pomno pratiti rad Agencije i zalagati se za poboljšanje uvjeta rada ove važne institucije.

Kako reče, kultura tržišnog natjecanja trebala bi biti proaktivna i uporna, ne samo u podizanju razine svijesti subjekata tržišne kompetencije, nego i objekata te utakmice - krajnjih korisnika. Samo poštivanje dogovorenih i usvojenih pravila igre svojstvenih razvijenim demokratskim društvima koja prakticiraju tržišno gospodarstvo može učiniti hrvatske proizvode i usluge konkurentnima na europskom i drugim tržištima, napominje zastupnik.

Naglasio je, među ostalim, da petoročlano Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja, koje bira Sabor na 5 godina, pored stručnih zadataka ima i gotovo pionirsku ulogu promicanja kulture tržišnog natjecanja u širim okvirima društva. Svoje izlaganje zaključio je pohvalom Agenciji za rezultate koje je ostvarila u 2003. godini, unatoč otežanim uvjetima rada.

Nakon rasprave, zastupnici su većinom glasova (104 glasa "za", 1 "protiv" i 3 "suzdržana") prihvatili Godišnje izvješće o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja iz područja tržišnog natjecanja za 2003. godinu.

M.Ko.

PRIJEDLOG ZA ISKAZIVANJE POVJERENJA POJEDINIM ČLANOVIMA VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

Povjerenje novim članovima Vlade

Dnevni red 12. saborske sjednice nadopunjen je prijedlogom za iskazivanje povjerenja pojedinim članovima Vlade Republike Hrvatske. Premijer Sanader dostavio je prijedlog za iskazivanje povjerenja Damiru Polančecu za obavljanje dužnosti potpredsjednika Vlade, mr. sc. Kolindi Grabar-Kitarović za obavljanje dužnosti ministrice vanjskih poslova i europskih integracija, te doc. dr. sc. Nevenu Ljubičiću za dužnost ministra zdravstva i socijalne skrbi. Uz ove prijedloge premijer je dostavio i izvješća o razrješenju prof. dr. sc. Miomira Žužula dužnosti ministra vanjskih poslova te prof. dr. sc. Andrije Hebranga dužnosti potpredsjednika Vlade RH i ministra zdravstva i socijalne skrbi, a Kolinde Grabar Kitarović ministrice europskih integracija. Glasovanjem zastupnici su iskazali povjerenje novim članovima Vlade, koji su zatim prisegnuli na povjerenje im dužnosti.

PREMIJER O NOVIM ČLANOVIMA VLADE

Premijer dr. sc. Ivo Sanader uvodno je govorio o Vladinom prijedlogu za iskazivanje povjerenja novim članovima Vlade i razrješenju dotadašnja dva člana.

Prije predstavljanja dvoje novih i jedne dotadašnje članice Vlade RH, premijer je iskoristio prigodu i ministrima na odlasku - gospodinu Andriji Hebrangu i Miomiru Žužulu - zahvalio na uspješnom radu u Vladi ujedno naglasivši da su oni u proteklom periodu bitno pomogli da Vlada RH ostvari zacrtane svoje ciljeve. Za gospodina Damira Polančeca rekao je da dola-

zi iz Koprivnice, točnije iz Podravke, u kojoj je zadnjih pet godina bio član Uprave, i za kojeg misli da unosi dah gospodarstva u Vladu, da zna probleme s kojima se suočava naše gospodarstvo i premijer je uvjeren da će ih u suradnji s ostalim članovima Vlade uspješno rješavati. Za rad ministrice Grabar-Kitarović vladajuća koalicija i oporba imaju samo riječi pohvale, nastavio je. Riječ je o jednoj od najiskusnijih hrvatskih diplomata i političarki koja je u proteklih godinu dana pokazala da zna promicati hrvatske nacionalne interese kada je riječ o približavanju Hrvatske europskim integracijama. Stoga je zamolio zastupnike da iskažu svoje povjerenje i gospođi Grabar-Kitarović za obavljanje dužnosti ministrice vanjskih poslova i europskih integracija. Za gospodina Nevena Ljubičića rekao je da je u dosadašnjem radu kao pomoćnik ministra zdravstva i socijalne skrbi pokazao visoku stručnost i poznavanje spomenutog resora i otuda uvjerenje da će kao budući ministar svoju dužnost obnašati besprijekorno i na korist hrvatskoga zdravstva. Na kraju je pozvao sve zastupnike da daju potporu Vladinim prijedlozima naglašavajući da se radi o mladim i uspješnim ljudima koji su se već dokazali u politici, diplomaciji i gospodarstvu. "Dobivamo snažne adute za još bolji i uspješniji rad hrvatske vlade", zaključio je uvodni dio premijer Sanader.

RASPRAVA

"Nakon premijera Sanadera riječ su dobili predstavnici klubova zastupnika. Budući ministri nisu svjesni u što se upuštaju i što preuzimaju, a nakon imenova-

nja okrenut će im se utroba te će zažalit dan kada su svoja dobro plaćena radna mjesta zamijenili ministarskim funkcijama", rekao je Damir Kajin u ime Kluba zastupnika IDS-a. Zbog političkih i ideoloških razloga Klub ne može podržati prijedlog za iskazivanje povjerenja predloženim kandidatima za nove članove Vlade, ali aktualnoj Vladi želi baš kao što je želio i želi bivšoj i nekoj budućoj

Nove je ministre premijer Sanader predstavio kao stručne i uspješne mlade ljude koji su se već dokazali u politici, diplomaciji i gospodarstvu.

Vladi RH svaki uspjeh u radu jer neuspjeh Vlade je zapravo neuspjeh cjelokupne hrvatske politike i Hrvatske u cjelini. Za ministricu Grabar Kitarović imao je samo riječi pohvale i želi da spomenuta ministrica i svi mi zajedno uvjerimo svijet da ne možemo doći do generala Gotovine baš kao što Amerikanci i Britanci ne mogu doći do Bin Ladena. Od Ministarstva vanjskih poslova očekuje da pokuša zaključiti sa susjednom Slovenijom tzv. Ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja s obzirom na naše umirovljenike koji su dio ili čak cijeli radni vijek proveli u toj državi, a nakon 2004. mirovine im se oporezuju sa 16 odnosno 33 posto pa tako gube veliki dio svojih primanja. Kajin smatra da rješavanje pitanje granice ne mora ali može čekati za razliku od ovih egzistencijalnih pitanja.

Nedostaju temeljne naznake programa rada novopredloženih kandidata

Kod imenovanja novih članova Vlade RH bilo bi dobro i normalno da oni iznesu elemente provedbe Vladinog programa, ali se to u Saboru rijetko događa, podvukao je **Jozo Radoš (HNS)** istupajući u ime Kluba zastupnika HNS-PGS-a. Za manje važna mjesta potrebno je izraditi i elaborirati detaljan program rada, a ministrom se može postati da se parlamentu kojem je on zapravo odgovoran javno ne predoči program, nastavio je zastupnik, držeći da to nije dobra praksa. Za već izglasanu odluku o spajanju Ministarstva vanjskih poslova i Ministarstva europskih integracija rekao je da nije dobar potez jer institucije koje dobro funkcioniraju, a takvo je bilo potonje Ministarstvo, ne treba dirati. Ministarstvo europskih integracija trebalo bi se sve više i više baviti pitanjima unutarnje, a ne vanjske politike, te usmjeravati i koordinirati ne samo vanjsku politiku nego i sve unutarnje političke napore u cilju našeg priključenja EU-u, smatra Radoš. Bilo bi dobro čuti i to kako kandidat za budućeg ministra zdravstva i socijalne skrbi kani riješiti neka pitanja iz ovog resora. Njegov se prethodnik, kaže, uglavnom bavio napuhavanjem dugova i odgovornosti bivše Vlade RH pa je prošla i cijela godina dana u problematiziranju onoga što je radila prethodna Vlada RH. Stoga je vrijeme da se počne govoriti o onome što se sada čini na planu zdravstva. Aktualni, a uskoro i bivši ministar zdravstva i socijalne skrbi iscrpljivao se osporavajući ili čak poništavajući projekt bivše Vlade koji je sada doveden u pitanje ako ne i poništen, podvukao je Radoš. Pojasnio je da misli na projekt modernizacije bolničkog sustava u Republici Hrvatskoj koji je dobro došao i prihvaćen na razini svih županija, u nekim od njih započeo i onda stao, a tamo gdje su pripreme na njegovoj realizaciji počele i sredstva utrošena odlukom bivšeg ministra nažalost prekinut - nastavio je Radoš. Bilo bi dobro čuti

što budući ministar zdravstva misli o projektu modernizacije zdravstva koji je po mišljenju Radoša jedan od najvažnijih i najdalekosežnijih projekata Vlade RH. Pitanje je također kako će budući ministar zdravstva riješiti pitanja teških financijskih problema u zdravstvu bez obzira da li oni vuku korijene od prije godinu dana ili od prije deset odnosno 15 godina. Činjenica je, naime, da su dugovi zdravstva i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje sve veći i veći, a prosječno trajanje kašnjenja s isplatom više od 300 dana što je protivno zakonima Republike Hrvatske. Nažalost o tim pitanjima važnim za djelovanje resora zdravstva zastupnici nisu imali prilike ništa čuti. Radoš pozdravlja činjenicu da se za potpredsjednika Vlade predlaže mlad čovjek koji dolazi iz gospodarstva, ali se, kaže, to može tumačiti kao priznanje Vlade da nije puno učinila u tom segmentu djelovanja u proteklih više od godinu dana. Klub drži da je protekle godine Vlada uložila 2 do 3 milijarde kuna u krive socijalne projekte umjesto da ih je uložila u razvoj gospodarstva, i misli da će to biti teško nadoknaditi jer nema puno puta na raspolaganju tu svotu sredstava. Uz to, teško će se dogoditi situacija, ne samo za trajanja aktualne Vlade RH već i svake druge Vlade u kojoj će se dovesti u pitanje neko stečeno pravo kroz prošlogodišnje odluke Hrvatskoga sabora. Time se automatski smanjuje prostor za djelovanje osobe ili osoba u Vladi zaduženih za gospodarski razvoj zemlje. Vlada je rješavala socijalna pitanja reprivatizacijom, a to znači podržavljenjem nekih poduzeća koja su već bila privatizirana (PIK Valpovo, Željezara Sisak, Goričanka), što nije niti može biti smisao i budućnost gospodarskog razvoja Republike Hrvatske. Zbog svih iznesenih razloga budući potpredsjednik Vlade imat će u tom smislu vrlo zahtjevan posao i ako ne bude imao snažnu podršku premijera i Vlade u cjelini neće moći obaviti svoj posao. Zbog svih razloga koje je iznio, a i zato što predstavlja oporbene stranke, prilikom glasanja Klub zastupnika HNS-PGS-a neće biti za prijedlog predloženih kandidata za članove Vlade, ali će biti suzdržan

kod glasanja zbog činjenice da tim kandidatima treba dati priliku u vrlo teškim okolnostima u kojima djeluju.

Stabilizirati Vladu

U ponovnom istupu premijer **Sander** osvrnuo se na mišljenje ove dvojice zastupnika u raspravi glede prijedloga o osnivanju novog Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija. Spajanje Ministarstva vanjskih poslova i Ministarstva europskih integracija u novo formirano Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, uvjerala premijer, može samo koristiti Vladi i Hrvatskoj u cjelini. Objasnio je da se spajaju dva ministarstva koja su se preklapala u djelokrugu rada. "Pa što je bila uloga ministra vanjskih poslova nego da promovira Hrvatsku kao kandidata za EU i lobira u zemljama članicama Unije za naš ulazak u punopravno članstvo Zajednice", nastavio je premijer. Na prigovor iznesen tijekom rasprave da se Ministarstvo europskih integracija mora koncentrirati na domaću scenu, premijer odgovara da spajanjem dva ministarstva ono ne gubi tu funkciju te da zadržava sadašnji djelokrug rada, ljude i uprave koje ima u svom sastavu. Siguran je da će se spajanjem dva ministarstva postići još bolja učinkovitost u tom segmentu naše politike i koordinacija naših vanjskopolitičkih aktivnosti u približavanju Uniji, a napose domaćih aktivnosti u promicanju europskih vrijednosti zbog kojih želimo ući u EU. Objedinjavanje spomenutih ministarstva u jedno ministarstvo dobro je i korisno za Hrvatsku, ponovio je premijer, i ustvrdio kako nema potrebe više otvarati tu temu. Iskazivanja povjerenja budućem ministru Polančecu ne znači priznanje Vlade da u proteklom razdoblju nije puno učinila, rezolutan je premijer. Za dotadašnjeg potpredsjednika Vlade Hebranga rekao je da je uspješno obnašao tu dužnost i teško ga je zamijeniti. Vlada je iskoristila situaciju (dvije ostavke na funkcije) i uz kandidata za ministra zdravstva i socijalne skrbi predložila i kandidata za potpredsjednika Vlade. Razmišljalo se, naime, da se na funkciju potpredse-

dnika Vlade imenuje jedan od ministara, članova Vlade, i tako mu se dodijeli još jedna teška zadaća uz resor koji već ima, ali se od te ideje odustalo i izašlo s prijedlogom o iskazivanju povjerenja za obnašanje dužnosti dvojici kandidata (za zdravstvo i mjesto potpredsjednika Vlade).

Klubu zastupnika HSP-a jasno je da predsjednik Vlade RH ima pravo birati svoje suradnike, ali i to da prema Ustavu također snosi odgovornost za rad svojih suradnika i Vlade u cjelini, podvukao je **Pero Kovačević**. Klub neće špekulirati je li dobar prijedlog kandidata za potpredsjednika Vlade ili npr. za ministra zdravstva i socijalne skrbi smatrajući da će vrijeme pokazati kako oni rade i jesu li sposobni za obnašanje dodijeljene im funkcije. Bilo bi primjerenije, kaže, da su se kandidati za te funkcije obratili zastupnicima Hrvatskoga sabora i ukratko ukazali na temeljne naznake programa svoga rada, a to pogotovo vrijedi za budućeg potpredsjednika Vlade. Klub zastupnika HSP-a ne miješa se niti se želi miješati u imenovanje novih ministara ali će pomno pratiti njihov rad, kritizirati ih i biti glas hrvatske javnosti za sve greške koje ministri naprave, a napose za ono što ne naprave u interesu hrvatskoga naroda. Vlada RH je destabilizirana već od trenutka ostavke ministra Žužula, a puno je razloga zašto ju je potrebno stabilizirati (zbog pregovora koji se vode oko ulaska Hrvatske u EU, ali i zbog općenitog stanja u državi i na području gospodarstva, pravosuđa itd.). Sve navedeno su razlozi zbog kojih će Klub zastupnika HSP-a podržati prijedloge oko iskazivanja povjerenja budućim članovima Vlade RH, zaključio je Kovačević.

”Poznato je u psihosocijalnoj dinamici da svaka ideja ima određeno razdoblje inkubacije, a inkubacija političkih ideja u Hrvatskoj dosta dugo traje pa nam je tako trebalo otprilike 13 godina da shvatimo kako moramo smanjiti Vladu i povezati ili stopiti ministarstva koja po svojoj naravi imaju sličan ili gotovo isti djelokrug posla te smanjiti općenito preglomazan aparat državne uprave”, primijetio je dr. sc. **Ivan Čehok (HSL)** u ime Kluba zastupnika HSL/DC-a.

Aktualna je Vlada možda nešto ranije primijenila tu uspješnu ideju, nastavlja zastupnik. Drži da je po svojoj vokaciji i habitusu aktualni premijer više ministar vanjskih poslova te da je posve svjestan zadaće koju danas ima kao premijer, a to je da pohodi i obavlja razgovore u vodećim svjetskim i europskim metropolama i središtima moći. Kako je to bila i zadaća ministra vanjskih poslova i ministrice europskih integracija, vanjsku politiku su praktički uz premijera pokrivala još dvaju ministarstva. Stoga Čehok kaže da je dobro predloženo rješenje o spajanju dva ministarstva u jedno kao i prijedlog o iskazivanju povjerenja gospođi Grabar-Kitarović kao novoj ministrici vanjskih poslova i europskih integracija naglašavajući da je ona uspješno i kompetentno obavljala dužnost ministrice europskih integracija. Klub je upozoravao da nije dobro što potpredsjednik Vlade (gospodin Hebrang) ujedno vodi i Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi jer je riječ o dva najopterećenija resora. Iako se ovdje radi o dva područja društvenog života koja su u uzročnoj vezi i odnosu Klub je upozoravao da jedna osoba neće moći uspješno pokrivati ta za nas tako dva važna područja pa je stoga u ovom trenutku jedino logično i opravdano da se ti resori razdijele i na čelo zdravstva i socijalne skrbi dođe osoba koja će se posvetiti samo tom resoru, a druga osoba koordinaciji svih gospodarskih aktivnosti. To je važno s obzirom na današnje službene statističke pokazatelje po kojima je Hrvatska i dalje na oko 75 posto predratne industrijske proizvodnje i unatoč činjenici da je tijekom prošle godine industrijska proizvodnja rasla 3,5 posto još je uvijek daleko ispod očekivanog i onog što bismo trebali postići želimo li ući u EU. Pritom je dobro što je za funkciju potpredsjednika Vlade RH predložena osoba koja dolazi neposredno iz gospodarstva i koja je u tvrtki iz koje dolazi bila zadužena za razvoj tržišta Hrvatske i jugoistočne Europe. Stoga su predložene promjene dobro došle i valja ih podržati i ne treba dozvoliti da se ponovi situaciju kada zbog operacije koju je imao član Vlade zadužen za zdravstvo

i socijalnu skrb ali i gospodarstvo praktički tri mjeseca nismo imali čelnog i odgovornog čovjeka za te resorne. Ubuđuce treba brže reagirati i izabrati drugu osobu na funkciju, zaključio je Čehok. Za dr. sc. **Miljenka Dorića (HNS)** nije točan navod da je aktualna Vlada prva krenula s idejom o potrebi kadrovske racionalizacije Vlade. S tim u vezi podsjetio je na dan ranije izrečenu konstataciju u Hrvatskom saboru da je aktualna Vlada brojku od 160 dužnosnika od prije godinu dana povećala na 198.

Poruka

”Mi ćemo dati vrlo preciznu informaciju o tim brojkama pa će se moći provesti usporedba”, uzvratilo je premijer dr. sc. **Ivo Sanader** i odmah podsjetio na činjenicu da je u proteklih 14 mjeseci na državnom proračunu nekoliko tisuća ljudi manje nego što je bilo u vrijeme prošle Vlade RH. ”Ne možemo se praviti ludi i zatvarati oči pred činjenicom da svi u Europi, pa i najveće države, idu na smanjivanje broja svojih ministarstava i jednu elastičniju administraciju”, nastavio je premijer i ustvrdio da je 13 ministarstava sasvim primjeren broj za Hrvatsku. Najavio je zatim reformu državne administracije te rekao kako tek treba vidjeti koliko u kojem ministarstvu treba biti manje ljudi. Složio se sa zastupnikom Čehokom da treba staviti naglasak na gospodarstvo, a upravo službeni podaci Statističkog zavoda govore da je aktualna Vlada akcent svog djelovanja stavila na vanjsku politiku i na razvoj gospodarstva. Tako je drastično promijenjen trend izvoza i uvoza u nas u korist izvoza (lani je izvoz rastao 17 posto, a uvoz 5 posto, pokrivenost uvoza izvozom bila je 48 posto, a do prije godinu dana iznosila je 43 posto). U tom smislu zabilježen je jedan pozitivan trend i valja ga nastaviti, ali je isto tako jasno da nitko ne može u godinu dana promijeniti trend koji će dovesti do toga da izvoz pokrije kompletan uvoz. Premijer je spomenuo zamjetan rast industrijske proizvodnje te ukazao na Agenciju za promicanje ulaganja i izvoza. Aktualna je Vlada zatekla Agen-

ciju s jednim zaposlenim djelatnikom i jednom tajnicom, a upravo se dovršava proces tj. ostvarenje zacrtanog cilja o zapošljavanju 13 osoba u Agenciju. S tim u vezi premijer je rekao da neke države u našem jugoistočnom susjedstvu, a napose one koje su na gospodarskoj razini i planu pridruživanja EU-u daleko iza nas, imaju na planu promicanje ulaganja i izvoza agencije s puno većim brojem zaposlenih ljudi koji rade na tim poslovima. Aktualna je Vlada RH pojačala i rad gospodarske diplomacije, i dosad već ostvareno na tom planu daje razlog za zadovoljstvo i očekivanje boljeg i jačeg rasta izvoza.

Nije svejedno kakva se poruka kroz imenovanja ministara šalje hrvatskoj i svjetskoj javnosti, poručio je u ime Kluba zastupnika HDZ-a **Luka Bebić**. A predloženi kandidati su mladi i afirmirani ljudi koji su u relativno kratkoj životnoj dobi iskazali izvanredne sposobnosti na poslovima koje su do sada obavljali u Vladi, gospodarstvu ili medicinskoj struci. Ovim prijedlozima Vlada šalje poruku optimizma, mladosti, znanja i sposobnosti. Ministrica Grabar-Kitarović sa sigurnošću nastupa u našoj i svjetskoj javnosti, vlada materijom o kojoj govori i što je najvažnije uvjerenja je u ono što zastupa, nastavio je gospodin Bebić. U proteklih godinu i više dana vlasti aktualne Vlade spomenuta je ministrica pokazala svoju kompetentnost, sposobnost i znanje. Za gospodina Polančeca rekao je da s obzirom na struku iz koje dolazi poznaje hrvatsko gospodarstvo, a kao član Uprave Podravke zadužen za razvoj tržišta Hrvatske i jugoistočne Europe ima odgovarajuće spoznaje i za onaj segment hrvatskoga gospodarstva koji se bavi proizvodnjom lijekova (farmaceutska industrija). I gospodin Ljubičić je s obzirom na dosadašnje svoje aktivnosti pokazao poznavanje sustava zdravstva što je vrlo važno za razvoj jedne tako važne grane kao što je naše zdravstvo u budućnosti. Zaključujući raspravu ustrajao je na već spomenutoj poruci koja se šalje kroz prijedloge o iskazivanju povjerenja za troje kandidata te ustvrdio da je korektno dati potporu mladim i sposobnim ljudima.

Dr. sc. **Zlatko Kramarić (LS)** priznao da nije lako biti mandatar Vlade i to usporedio s odlukom trenera u športu npr. nogometu i rukometu da igrače koji igraju slabije i ne zadovoljavaju zamijeni. No, prevelik broj promjena svjedoči o posvemašnjoj nesigurnosti i neizvjesnosti, pa u to valja ući s puno osjećaja za mjeru i takt, i što je najvažnije sve dobro pripremiti. Rekonstrukcija Vlade bila je najavljena prije mjesec dana, a iznudena nekim objektivnim i subjektivnim razlozima, ali je neprijeporno da javnost nije zadovoljna našim gospodarskim trenutkom i stanjem. Iako, kaže, nije pristojno govoriti o ljudima koje se dovoljno ne pozna, želi vjerovati da su predloženi kandidati za članove Vlade dobri političari i ljudi od zasluga te da će raditi na dobrobit svih nas. Pritom je važno, kaže da političari imaju dobru logistiku – stručne savjetnike koji se neće mijenjati kod svake promjene vlasti. Nesporno je da su predloženi kandidati mladi i imaju određene reference za posao koji će obavljati. A opet jasno je gospodinu Polančecu da se ne može staviti znak jednakosti između države i Podravke iz koje dolazi jer su posve drugačiji kriteriji i parametri u igri upravljanja. Replicirao mu je **Pero Kovačević (HSP)** konstatacijom da činjenica da je netko bio uspješan u nekoj velikoj tvrtki npr. u Podravki ne znači da će biti uspješan i u obnašanju funkcije potpredsjednika Vlade RH jer državna uprava ima svoje specifičnosti što bi gospodin Kramarić i kao gradonačelnik trebao znati.

Nakon rasprave predsjednik Hrvatskoga sabora Vladimir Šeks utvrdio je da postoji kvalificiran kvorum pa se pristupilo glasovanju. Zastupnici su zatim sa 84 glasa "za", 34 "suzdržana" i 2 "protiv" iskazali povjerenje Damiru Polančecu za obavljanje dužnosti potpredsjednika Vlade RH; s istim brojem glasova "za" i "suzdržanih" ali i jednim "protiv" povjerenje mr. sc. Kolindi Grabar-Kitarović za obavljanje dužnosti ministrice vanjskih poslova i europskih integracija; a sa 83 glasa "za", 35 "suzdržanih" i 2 "protiv" povjerenje dr. sc. Nevenu Ljubičiću za obavljanje dužnosti ministra zdravstva i socijalne skrbi.

Novi članovi Vlade prisegnuli su tada da će "dužnost člana Vlade savjesno i časno obnašati, poštovati Ustav, zakone i pravni poredak te se zalagati za svekoliki napredak republike Hrvatske", a predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks čestitao im je i zaželio uspjeh u radu.

J.Š.

ŽIVOTOPISI

Potpredsjednik Vlade RH **Damir Polančec** rođen je 25. lipnja 1967. u Koprivnici. Diplomirao je 1992. godine na Agronomskom fakultetu u Zagrebu, polaznik je poslijediplomskog studija Organizacije i menadžmenta na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu. Završio više programa iz menadžmenta.

Djelovao od 1992. u "Podravci" gdje je od 2003-2005. bio član Uprave zadužen za razvoj međunarodnih tržišta.

Predsjednik Gradskog odbora HDZ-a u Koprivnici.

Ministrica vanjskih poslova i europskih integracija mr.sc. **Kolinda Grabar-Kitarović** rođena je 29. travnja 1968. u Rijeci. Maturirala je na Los Alamos High School u SAD, diplomirala na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Završila poslijediplomski studij na Diplomatskoj akademiji u Beču, te poslijediplomski studij na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu. Djelovala u Ministarstvu vanjskih poslova gdje je stekla položaj ministrice-savjetnice. Autorica brojnih znanstvenih radova. Članica HDZ-a.

Ministar zdravstva i socijalne skrbi dr.sc. **Neven Ljubičić** rođen je 1. svibnja 1963. u Ninu. Diplomirao na Medicinskom fakultetu u Zagrebu, gdje je završio i postdiplomski studij i doktorirao.

Djelovao u Općoj bolnici "Sveti Duh" i usavršavao se u SAD i Norveškoj a od 1996. u bolnici "Sestara milosrdnica" kao specijalist interne medicine. Izabran u zvanje višeg znanstvenog suradnika.

Godine 2004. pomoćnik ministra zdravstva i socijalne skrbi.

Autor brojnih znanstvenih radova.

Sudionik Domovinskog rata.

Član HDZ-a.

Ž.S.

IZVJEŠĆE MANDATNO-IMUNITETNOG POVJERENSTVA O PRESTANKU MIROVANJA ZASTUPNIČKOG MANDATA ZASTUPNIKA ANDRIJE HEBRANGA I PRESTANKU ZASTUPNIČKOG MANDATA ZAMJENICE ZASTUPNIKA KATARINE FUČEK

Izvješće je obrazložio predsjednik Mandatno-imunitetnog povjerenstva **Damir Sesvečan**.

Mandatno-imunitetno povjerenstvo Hrvatskog sabora razmotrilo je na 10. sjednici pisani zahtjev zastupnika prof. dr. Andrije Hebranga od 17. veljače 2005. godine, kojim je izvijestio predsjednika Hrvatskog sabora da ga je predsjednik Vlade RH rješenjem od 16. veljače 2005. godine razriješio dužnosti potpredsjednika Vlade RH i ministra zdravstva i socijalne skrbi, pa su time prestali razlozi za mirovanje njegovog zastupničkog mandata, a zbog nespojivosti obnašanja navedenih dužnosti sa zastupničkom dužnošću.

Povjerenstvo je utvrdilo da je mirovanje zastupničkog mandata prof. dr.

Andriji Hebrangu izabranom na listi HDZ-a u 2. izbornoj jedinici započelo 23. prosinca 2003. godine te da je njegova zamjenica Katarina Fuček 23. prosinca 2003. godine započela s obnašanjem zastupničke dužnosti u Hrvatskom saboru. Kako je prof. dr. Andrija Hebrang sukladno članku 13. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor podnio pisani zahtjev predsjedniku Hrvatskog sabora u zakonskom roku, Povjerenstvo je utvrdilo da su ispunjeni zakonom utvrđeni uvjeti pa je mirovanje zastupničkog mandata zastupnika prof. dr. Hebranga prestalo 8 dana od podnošenja zahtjeva, te je istim danom prestala zastupnička dužnost njegove zamjenice Katarine Fuček.

Sukladno rečenom, Mandatno-imunitetno povjerenstvo je nakon provedene rasprave jednoglasno predložilo Hrvatskom saboru donošenje odluke kojom se utvrđuje da je 25. veljače 2005. godine prestalo mirovanje zastupničkog mandata zastupnika prof. Hebranga i da je zamjenica zastupnika Katarina Fuček 25. veljače 2005. godine prestala obnašati zastupničku dužnost.

Kako nije bilo prijavljenih za raspravu, predsjedavajući ju je odmah i zaključio i pristupilo se glasovanju sukladno prijedlogu Mandatno-imunitetnog povjerenstva. **Odluka je donesena većinom glasova, sa 90 glasova "za", 4 "suzdržana" i 2 "protiv".**

S.Š.

IZVJEŠĆE MANDATNO-IMUNITETNOG POVJERENSTVA O PRESTANKU MIROVANJA ZASTUPNIČKOG MANDATA ZASTUPNIKA MIOMIRA ŽUŽULA I PRESTANKU ZASTUPNIČKOG MANDATA ZAMJENICE ZASTUPNIKA DANIRE BILIĆ

Izvješće je obrazložio predsjednik Mandatno-imunitetnog povjerenstva **Damir Sesvečan**.

Mandatno-imunitetno povjerenstvo Hrvatskog sabora razmotrilo je na 10. sjednici održanoj 23. veljače 2005. godine pisani zahtjev zastupnika dr.sc. Miomira Žužula od 17. veljače 2005. kojim je izvijestio predsjednika Hrvatskog sabora da ga je predsjednik Vlade RH rješenjem od 16. veljače 2005. godine razriješio dužnosti ministra vanjskih poslova, pa su time prestali razlozi za mirovanje njegovog zastupničkog mandata, a zbog nespojivosti dužnosti ministra sa zastupničkom dužnošću.

Povjerenstvo je utvrdilo da je mirovanje zastupničkog mandata prof. dr.

sc. Miomiru Žužulu izabranom na listi HDZ-a u 7. izbornoj jedinici započelo 23. prosinca 2003. godine, te da je njegova zamjenica Danira Bilić 23. prosinca 2003. započela s obnašanjem dužnosti u Hrvatskom saboru.

Kako je prof. dr. Miomir Žužul sukladno članku 13. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor podnio pisani zahtjev predsjedniku Hrvatskog sabora u zakonskom roku, Povjerenstvo je utvrdilo da su ispunjeni zakonom utvrđeni uvjeti pa je mirovanje zastupničkog mandata zastupnika prof. dr. Miomira Žužula prestalo osmog dana od podnošenja zahtjeva, te je istim danom prestala zastupnička dužnost njegove zamjenice Danire Bilić.

Sukladno rečenom, Mandatno-imunitetno povjerenstvo je nakon provedene rasprave jednoglasno predložilo Hrvatskom saboru donošenje Odluke kojom se utvrđuje da je 25. veljače 2005. godine prestalo mirovanje zastupničkog mandata zastupniku dr.sc. Miomiru Žužulu i da je zamjenica zastupnika Danira Bilić 25. veljače 2005. godine prestala obnašati zastupničku dužnost.

Kako nije bilo prijavljenih za raspravu, predsjedavajući ju je odmah i zaključio i pristupilo se glasovanju sukladno prijedlogu Mandatno-imunitetnog Povjerenstva. **Zastupnici su predloženu Odluku donijeli većinom glasova, sa 85 glasova "za", 5 "suzdržanih" i 3 "protiv".**

S.Š.

PRIJEDLOG ODLUKE O RAZRJEŠENJU I IMENOVANJU NOVOG ČLANA NACIONALNOG VIJEĆA ZA VISOKO OBRAZOVANJE

Ispravljena tehnička greška

O PRIJEDLOGU

Obrazlažući Prijedlog odluke o razrješenju dosadašnjeg i imenovanju novog člana Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, državni tajnik **Slobodan Uzelac** objasnio je da se formalno radi o dvije spojene odluke – na prvi pogled o dramatičnom razrješenju pa imenovanju. A zapravo je riječ o situaciji nastaloj isključivo tehničkom pogreškom Stručne službe Parlamenta (najvjerojatnije, zamjena disketa s popisima).

Dužnosti člana Vijeća razriješen je Mato Bučar, i na tu dužnost, kako je prvotno bilo i odlučeno, imenovan Ivica Prskalo.

Državni tajnik je podsjetio da je na sjednici u prosincu na listi kandidata bilo i ime dr. sc. Ivica Prskala. U fazi pripreme (u Odboru za znanost, visoko obrazovanje i kulturu) pojavilo se i ime Mate Bučara, ali na nekom od saborskih tijela predloženo da se umjesto Bučara na tu dužnost imenuje Prskalo (na to primjedbi nije bilo). Prskalo je, dakle, imenovan u Vijeće, ali je u "Narodnim novinama" umjesto njegovog objavljeno ime Mate Bučara.

Rekavši kako je to izazvalo neugodu u svih – pa i Bučara i Prskala, koji na sjednicama sudjeluje kao promatrač i čeka odluku Sabora.

RASPRAVA

Uslijedila je rasprava u koju se, u ime Kluba zastupnika HNS-PGS-a najprije javio dr. sc. **Miljenko Dorić**, ispravivši

državnog tajnika tvrdnjom kako je bilo vrlo ozbiljnih prigovora na predloženi sastav Vijeća. Podsjetio je na svoja upozorenja kako bi strategiju obrazovanja obavezno trebalo nasloniti na razvojnu strategiju Hrvatske odnosno da bi u Vijeću trebali biti upravo ljudi iz struka koje odražavaju upravo jadransku orijentaciju (na koju je ukazao i premijer Sanader, podsjetio je). Nitko ne negira da ljudi predloženi u Vijeće nisu stručni, ali ih nema iz područja turizma, agronomije, veterine, pomorstva, informacijsko-komunikacijskih tehnologija, stranih jezika i sl.

Nazočni zastupnici podigli su ruke, naglasio je, za dva pedagoga, jednog teologa, za tri ekonomista, muzikologa, matematičara i još nekoliko stručnjaka.

Danas se razrješava jedan od pedagoga i imenuje profesor fizičke kulture, rekao je Dorić, upozorivši da se s time ne slaže te dometnuvši kako njega, s 27 godina u visokom obrazovanju, prethodno obrazloženje o tehničkim propustima za koji nikome ne padne dlaka s glave, ponižava.

Predložiti će stoga, ustvrdio je, kolegama iz Kluba da se suzdrže od glasanja.

U ime Kluba zastupnika SDP-a, **Marija Lugarić**, izvijestila je zastupnike da ih je na sudjelovanje u raspravi potaklo uvodno izlaganje te nedavna rasprava o Izvješću o radu bivših saziva nacionalnih vijeća. I ovaj klub smatra kako nije riječ baš samo o tehničkom propustu, odnosno da je riječ o preozbiljnoj stvari a da bi se time mogla pravdati. Podsjetivši kako je teklo imenovanje Nacionalnog vijeća, na povučene prijedloge, pa "kiseljenje" novih, zastupnica je ustvrdila kako nije dobro da se ovako razgovara o tijelima tako važnim i za znanost i za visoko školstvo.

U Klubu zastupnika SDP-a nemaju ništa ni protiv Prskala niti Bučara, rekla je, ustvrdivši potom kako je trebalo – kad se već ide zbog tehničkog propusta - ići i u mijenjanje članica i članova Vijeća. Prvenstveno misli na Niku Vidovića, pojasnila je, sanacijskog upravitelja Studentskog centra imenovanog po kriteriju "osobe izvan sustava visokog obrazovanja".

Ispravljena je tehnička greška nastala kod imenovanja člana (na sjednici u prosincu) Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje.

"Petljanje" oko nacionalnih vijeća pokazuje, naglasila je zastupnica Lugarić, da nema jasne vizije što napraviti niti konkretne da se napravi nešto konkretno. Zbog toga će se ovaj klub suzdržati u glasanju.

U zaključnom izlaganju, državni tajnik **Slobodan Uzelac** je objasnio da je isključivi razlog izmjene tehnička pogreška, da su Bučar i Prskalo ljudi iz istog sustava, da su dopuštene razlike u gledanjima na pojedina imena te da je važno to da su poštovane zakonske odredbe u pogledu strukture, kompletnog sastava Vijeća.

Ispravljajući Uzelca, dr. sc. **Miljenko Dorić** je napomenuo kako nije spomenuo nijedno ime niti je to smatrao potrebnim. Riječ je o načelnoj grešci u načinu rada.

Mato Bučar razriješen je dužnosti sa 81 glasom "za", 4 "suzdržano" i 26 "protiv", dok je Ivica Prskalo imenovan sa 74 glasa "za", 9 "suzdržano" i 25 "protiv".

J. R.

Izbiri-imenovanja-razrješenja

- dr. sc. **Alemka Markotić** imenovana je ("82 glasa "za", 6 "suzdržano" i jedan "protiv") za člana **Upravnog odbora Nacionalne zaklade za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske**.

- U **Istražno povjerenstvo za utvrđivanje činjenica u svezi sa zaključnim ugovorima između državnih tijela i tvrtki u vlasništvu ili djelomičnom vlasništvu dužnosnika** imenovani su (sa 99 glasova "za", 4 "suzdržano" i jednim

"protiv") - za predsjednika **Nenad Stazić**, za potpredsjednika **Krunoslav Marković**, za tajnika **Ivan Vučić**, a za članove: **Emil Tomljanović**, **Frano Piplović**, **Jozo Radoš** i **Ljubica Lalić**.

J.R.

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

GRADITELJTVO

Uklanjanje protupravnih građevina

Na zastupničko pitanje **Nikole Vuljanića (HNS/PGS) kada će inspeksijska služba Ministarstva poduzeti da se zaustavi nezakonito postupanje glede izgradnje betonare i pogona za proizvodnju asfalta u MO Kardinal Franjo Kuharić u Samoboru?** odgovorilo je **Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva**.

"Inspeksijskim pregledima od 10. rujna 2004. godine građevinska inspekcija ovog Ministarstva je utvrdila da "Samoborka" d.d. iz Samobora na k.č. br. 539 dio k.o. Samobor u ul. N. Šubića Zrinskog b.b. u Samoboru gradi poslovni kompleks betonare i pogona za proizvodnju betonskih pločica, a da poduzeće "Hvar" d.o.o. iz Samobora na k.č. br. 329/3, 329/4, 329/5 i dio 329/17 k.o. Samobor odvojak ul. N. Šubića Zrinskog b.b. u Samoboru gradi poslovni kompleks pogona za proizvodnju asfalta.

S obzirom na to da je u nadzoru utvrđeno da za gradnju navedenih pogona nisu pribavljene građevinske dozvole, konačne ili pravomoćne u upravnom postupku, u skladu s odredbom čl. 84. Zakona o gradnji ("Narodne novine", br. 175/03 i 100/04), zapisnicima o inspeksijskim pregledima, građevinska inspekcija je naredila "Samoborki", odnosno poduzeću "Hvar" iz Samobora, zatvaranje gradilišta postavljanjem posebne oznake, u skladu s Pravilnikom o načinu zatvaranja i označavanja zatvorenog gradilišta naređeno je tvrtki "Samoborka" d.d. da ukloni započete i već izvedene protupravne građevine i to: upravnu zgradu, betonaru, AB boksove za dovoz i spremanje agregata te halu za proizvodnju betonskih pločica. Također je rješenjem naređeno tvrtki "Hvar" d.o.o. da ukloni započete protupravne građevine i to: pogon za proizvodnju asfalta i AB boksove za agregat. Kontrolnim pregledima na licu mjesta obavljenim 13. listopada 2004. utvrđeno je da navedeni investitori nisu postupili u određenom roku po navedenim rješenjima, odnosno da nisu uklonili protupravne građevine. Stoga je građevinska inspekcija zaključcima o dozvoli izvršenja zapo-

čela postupak administrativnog izvršenja tih rješenja.

Protiv navedenih investitora tvrtki "Samoborka", d.d. i "Hvar", d.o.o., koji su istovremeno i izvođači protupravne gradnje, podnesene su prekršajne prijave zbog gradnje bez građevinske dozvole, kažnjive u čl. 179. st. 1. podst. 1. odnosno čl. 184. st. 1. podst. 2. Zakona o gradnji, a povodom utvrđenog nastavka gradnje poslovnih kompleksa nakon zatvaranja gradilišta posebnom oznakom, građevinska inspekcija je uputila i prekršajne prijave, kažnjive u čl. 192. istog Zakona, kao i prijavu protiv tvrtke "Samoborka", d.d. zbog korištenja betonare i pogona za proizvodnju betonskih pločica bez uporabne dozvole, kažnjive u čl. 179. stav. 2. podst. 6. U svezi prekršajnih prijava ovom nadležstvu nije poznato postupanje prekršajnog suda u tim predmetima.

Tvrtke "Samoborka" d.d. i poduzeće "Hvar" d.o.o. izjavile su žalbe na rješenja građevinske inspekcije o uklanjanju predmetnih protupravnih građevina, koje u drugostupanjskom postupku nisu ocijenjene osnovanima. Pozivom na izdane lokacijske dozvole tvrtke su zatražile i odgodu izvršenja inspeksijskih rješenja.

U svezi s navodom iz zastupničkog pitanja o upitnoj zakonitosti priključenja pogona betonare i proizvodnje pločica, odnosno pogona za proizvodnju asfalta na komunalnu infrastrukturu i struju napominje se sljedeće:

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnom gospodarstvu ("Narodne novine", broj 82/04 od 17. lipnja 2004.) utvrđena je zabrana priključenja protupravnih građevina na komunalnu infrastrukturu (vodovod i kanalizaciju), dok je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energiji ("Narodne novine", broj 177/04 od 15. prosinca 2004.) utvrđena zabrana priključenja energenata (struje i plina) na protupravne građevine. Za inspeksijsko postupanje po Zakonu o komunalnom gospodarstvu i Zakonu o energiji nadležni su inspektori Državnog inspektorata i drugi inspektori prema posebnim propisima.

Iz očitovanja distributera i drugih dostupnih podataka proizlazi da poslovni kompleks betonare koristi priključke gradskog vodovoda i kanalizacije temeljem postojećeg vodovodnog i kanalizacijskog priključka na parceli, koju je ranije koristio pogon Chromosa iz Samobora. HEP u Samoboru odobrio je nadalje 24. lipnja 2004. privremeni priključak betonari i pogonu za proizvodnju pločica na električnu struju. Pogon asfaltne baze nije priključen na struju i vodu, premda je na parceli tog pogona postojeća upravna zgrada "Fotokemike", koja je priključena na struju i vodu.

Sukladno tome građevinska inspekcija je u svezi rečenih priključaka vode, kanalizacije i struje zatražila nadležno postupanje inspektora Državnog inspektorata. Također je obavljen nadzor inspekcije zaštite okoliša ovog Ministarstva radi utvrđivanja mogućeg utjecaja na okoliš pogona betonare i pogona za proizvodnju betonskih pločica te asfaltne baze u kojem je utvrđeno da su stacionarni izvori opremljeni filterima za sprječavanje onečišćenja zraka.

Ured državne uprave u Zagrebačkoj županiji, Ispostava u Samoboru izdao je tvrtki "Samoborka" d.d. iz Samobo-

ra, lokacijsku dozvolu od 26. listopada 2004. godine za poslovnu zgradu, pogon za proizvodnju betona - betonaru i halu za proizvodnju pločica na k.č. br. 539 k.o. Samobor i lokacijsku dozvolu od 3. studenog 2004. godine za pogon za proizvodnju asfalta na k.č. br. 329/3, 4, 5 i 17 k.o. Samobor. Rečene dozvole izdane su pozivom na Generalni urbanistički plan Grada Samobora ("Službene vijesti Grada Samobora", broj 4/96, 5/96, 3/99, 4/99 i 6/03), u kojem se na području dijela ul. N. Šubića Zrinskog u Samoboru određuje radna zona. Sukladno članku 36. GUP-a u takvim zonama je dopuštena gradnja samo onih objekata i djelatnosti koje neće ugrožavati okoliš, što znači da se moraju osigurati propisane mjere zaštite okoliša. Na navedene lokacijske dozvole izjavljene su žalbe o kojima je rješavanje u tijeku.

U Ministarstvu je zaprimljen i zahtjev tvrtke "Samoborka" d.d. za provedbu postupka procjene utjecaja na okoliš za kompleks betonare i proizvodnju betonskih pločica, za koji su u tijeku pripreme aktivnosti.

Zaključuje se stoga da je Ministarstvo poduzelo i poduzima mjere iz svoje nadležnosti, a o postupcima u tijeku ovisit će i konačni način rješavanja protupravnog građenja betonare i pogona za proizvodnju betonskih pločica te pogona za proizvodnju asfalta" - stoji u odgovoru.

ELEKTROPRIVREDA

Obnova niskonaponske mreže

Na zastupničko pitanje zastupnice **Alenke Košiča Čičin-Šain, koje se odnosi na obnovu niskonaponske mreže na području Općine Topusko** odgovorilo je **Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka.**

"Tijekom 2004. godine, Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka u suradnji s Hrvatskom elektroprivrednom, na temelju realizacije programa obnove u ratu oštećenih ili uništenih obiteljskih kuća i zahtjeva korisnika za priključcima na elektroenergetsku mrežu, izradilo

je program "Sanacija i obnova elektro-distribucijskih objekata na ratom stradalom području". Prema istom, potrebno je obnoviti 7.306 priključaka na niskonaponsku mrežu, a predvidivi troškovi iznose 322.068.749 kuna.

U realizaciji programa zauzet je polazni princip obnove što većeg broja priključaka s manjim utroškom potrebnih sredstava. Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka i Hrvatska elektroprivreda za 2005. godinu potpisali su Sporazum o obnovi 3.191 priključka planske vrijednosti radova u iznosu 55.000.000 kuna.

U naseljima općine Topusko, prema sačinjenoj analizi stanja, potrebno je provesti priključke za 68 kuća, od čega: Crni Potok-15, Donja Čemernica-3, Gređani-1, Katinovac-11, Mala Vranovina-1, Pecka -19 (na oba trafo priključka), Perna-3, Staro selo Topusko-3, Topusko-7 i Vorkapići-5.

Od navedenih naselja, u 2005. godini, planirana je realizacija 37 priključaka, ukupne vrijednosti oko 1.320.000 kuna, odnosno prosječno 35.765,68 kuna po priključku, dok je za naselje Pecka s 19 priključaka potrebno osigurati 2.551.000 kuna, odnosno 134.263,15 kuna po priključku.

U naselju Mala Vranovina, u kojem je evidentirana potreba za 1 priključkom, potrebna sredstva obnove iznose 1.228.000 kuna, dok se naselje Bukovica ne nalazi niti u jednom programu obnove. Iz navedenog, razvidno je da se pri određivanju prioriteta naselja rukovodilo principom racionalnog ulaganja."

OBRAZOVANJE

Priznavanje stranih visokoškolskih kvalifikacija

Na zastupničko pitanje zastupnice **Marije Lugarić (SDP) o postupku priznavanja inozemnih visokoškolskih kvalifikacija**, - odgovorilo je **Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa:**

"Prema spomenutom Zakonu, zahtjeve za priznavanje zaprima Nacionalni

ENIC/NARIC ured, te ih prosljeđuje na vrednovanje nadležnim tijelima visokih učilišta. Na osnovi vrednovanja tijela visokih učilišta Agencija za znanost i visoko obrazovanje, čiji je Nacionalni ENIC/NARIC ured sastavni dio, izdaje rješenje o priznavanju stranih visokoškolskih kvalifikacija.

Slijedom primjene novog Zakona, Ministarstvo je ustrojilo Nacionalni ENIC/NARIC ured, izvještajni centar o akademskoj pokretljivosti i priznavanju visokoškolskih kvalifikacija, koji je član Europske mreže nacionalnih izvještajnih centara. Nacionalni ENIC/NARIC ured ima na raspolaganju stručnu pomoć konzultanata na CARDS projektu Mobilnost u visokom obrazovanju koje Ministarstvo provodi od rujna 2004., uključen je u europsku mrežu ENIC/NARIC centara, te su službenici Ureda u svrhu što boljeg ustrojavanja aktivnosti otpočeli sa studijskim posjetima europskim ENIC/NARIC centrima. Ured je izradio iscrpne korisnički orijentirane web stranice smještene na web stranici Ministarstva, te je na raspolaganju građanima za upite i savjetodavnu pomoć. Ured je do sada zaprimio 382 zahtjeva za priznavanje, te veći dio stručno obradio i uputio na vrednovanje nadležnom tijelu visokih učilišta.

Kako se vrednovanje zahtjeva za priznavanje treba vršiti prema za to utvrđenim kriterijima, Ministarstvo je 3. siječnja 2005. donijelo Kriterije za vrednovanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija.

Na inicijativu Ministarstva da visoka učilišta pripomognu što bržem rješavanju podnesenih zahtjeva, Rektorski zbor je početkom siječnja 2005. godine imenovao Povjerenstvo za priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija. Povjerenstvo se sastoji od predstavnika svih hrvatskih sveučilišta i svih znanstvenih područja, a zadaća mu je vrednovati zahtjeve za priznavanje. Povjerenstvo je tijekom dosadašnjeg rada već vrednovalo preko 200 zahtjeva za priznavanje visokoškolskih kvalifikacija.

Donijeta su rješenja o priznavanju 106 zahtjeva, te će podaci o nazivima i stupnjevima utvrđenim postupkom

priznavanja biti predstavljeni na tiskovnoj konferenciji u povodu početka rada Agencije za znanost i visoko obrazovanje, 28. veljače 2005. godine, te objavljeni na web stranicama Nacionalnog ENIC/NARIC ureda.

Važno je napomenuti i da je u siječnju 2005. godine osnovano stručno povjerenstvo za izradu Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija koji će biti dovršen u travnju 2005. godine. Izmjene i dopune Zakona će dodatno uskladiti postojeći Zakon s Konvencijom o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija u području Europe, te i na taj način pojednostaviti postupak priznavanja. Također je u pripremi i novi pravilnik o naknadi za rješavanje zahtjeva za priznavanje koji će propisivati znatno niže naknade od onih koje su bile propisane Pravilnikom o visini naknade za troškove postupka priznavanja potpune istovrijednosti odnosno istovrijednosti stranih diploma (Narodne novine, broj 34/00.).

PRAVA ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI

Najviši iznos novčane naknade za vrijeme nezaposlenosti utvrđuje Vlada RH

Na zastupničko pitanje **Dragice Zgrebec (SDP) u svezi s novčanom naknadom** odgovorila je **Vlada RH**.

”Novčana naknada za vrijeme nezaposlenosti utvrđuje se temeljem Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (NN, br. 32/02, 86/02, 114/03 i 151/03, u daljnjem tekstu: Zakon). Nezaposlena osoba, ovisno o ukupnom vremenu provedenome na radu, ostvaruje pravo na novčanu naknadu u razdoblju od 78 do 390 dana. Izuzetak od ovog pravila je žena koja je provela na radu 30 godina, odnosno muškarac koji je proveo na radu 35 godina koji imaju pravo na novčanu naknadu sve do ponovnog zaposlenja, odnosno dok

ne nastupi neki od slučajeva propisan Zakonom za prestanak prava na ovu naknadu.

U razdoblju od 2002. do 2007. godine za navedene osobe povećava se vrijeme provedeno na radu za jednu godinu, pa tako u 2005. godini vrijeme provedeno na radu za stjecanje trajne naknade za muškarca je 33 godine, za ženu 28 godina, a u 2007. godini za muškarca će biti 35 godina, a za ženu 30 godina (članci 36. i 70. Zakona).

Visina novčane naknade utvrđuje se prema prosječnoj plaći umanjenoj za obvezne doprinose, ostvarenoj u punom radnom vremenu u posljednja tri mjeseca provedena na radu. Novčana naknada ne može biti niža od 20 posto iznosa prosječne plaće isplaćene u gospodarstvu Republike Hrvatske prema posljednjem objavljenom podatku, niti viša od iznosa utvrđenog Odlukom Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra nadležnog za rad uz prethodno mišljenje Gospodarsko-socijalnog vijeća i ministra nadležnog za financije. Najniži iznos novčane naknade od 01.02.2005. je 870,40 kuna, dok je najviši iznos novčane naknade 1000,00 kuna (članak 34. i 35. Zakona).

U konkretnom slučaju nezaposlenoj osobi je utvrđeno pravo na novčanu naknadu 2001. godine dok je na snazi bio Zakon o zapošljavanju (NN 59/96), a prema kojem se visina novčane naknade utvrđivala na osnovu prosječne plaće umanjene za doprinose, ostvarene u punom radnom vremenu u tromjesečnom razdoblju koje je neposredno prethodilo prestanku radnog odnosa, i to za prvih 78 dana korištenja u iznosu od 80%, a za preostalo vrijeme korištenja u iznosu od 60 % od osnovice. Novčana naknada nije mogla biti niža od najnižeg niti viša od najvišeg iznosa novčane naknade. Tako je nezaposlena osoba za prvih 78 dana ostvarila pravo na novčanu naknadu u najvišem iznosu (tada 900,00 kuna) a nakon toga 60% od osnovice.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (NN 114/03), koje su stupile na

snagu 19.07.2003., propisano je da najviši iznos novčane naknade utvrđuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra nadležnog za rad uz prethodno mišljenje Gospodarsko-socijalnog vijeća i ministra nadležnog za financije, te da se utvrđeni iznos najviše novčane naknade isplaćuje po službenoj dužnosti nezaposlenim osobama kojima je to pravo utvrđeno. Odlukom Vlade Republike Hrvatske o najvišem iznosu novčane naknade za nezaposlenu osobu (NN 154/03 od 30.09.2003.) utvrđenje najviši iznos novčane naknade za nezaposlenu osobu u iznosu od 1.000,00 kuna, te da se Odluka primjenjuje od 01.08.2003.

Budući da je navedenoj nezaposlenoj osobi rješenjem utvrđeno pravo na najviši iznos novčane naknade samo za prvih 78 dana, i to razdoblje je isteklo, a za preostalo vrijeme korištenja 60% od osnovice, koji iznos je bio ispod iznosa najviše novčane naknade, nema osnove po kojoj bi joj Zavod povećao iznos novčane naknade na 1.000,00 kuna mjesečno."

PROSTORNO PLANIRANJE

Lokacijska i građevinska dozvola u skladu sa zakonom

Povodom zastupničkog pitanja gde. **Jagode Martić (SDP): "Da li će Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva preispitati cijelu proceduru temeljem koje je izdana građevinska dozvola za gradnju tunela Sv. Ilija? Ministarstvo zaštite okoliša dalo je slijedeći odgovor:**

"Za područje Parka prirode Biokovo nije donesen prostorni plan područja posebnih obilježja već se primjenjuje Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije ("Službeni glasnik Županije Splitsko-dalmatinske", br. 1/03) i prostorni planovi jedinica lokalne samouprave. Tunel kroz Biokovo planiran je Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije na kojem se dokumentu prostornog uređenja temeljilo izdavanje lokacijske dozvole za taj zahvat.

Ovo je Ministarstvo pozivom na odredbu čl. 35. st. 5. Zakona o prostornom uređenju a u svezi članka 1. i članka 3. točk. 6. Uredbe o određivanju građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku ("Narodne novine", br. 6/00 i 68/03) izdalo Uredu državne uprave u Splitsko-dalmatinskoj županiji, Ispostavi u Imotskom, na prijedlog lokacijske dozvole za tunel Sv. Ilija. Ta lokacijska dozvola izdana je sukladno odredbama Zakona nakon provedenog postupka procjene utjecaja na okoliš za tunel i pristupne ceste koji je okončan rješenjem o prihvatljivosti zahvata za okoliš u kojem su, između ostalih, utvrđeni i uvjeti zaštite prirode. Na temelju dobivene lokacijske dozvole koja je postala konačna danom davanja suglasnosti od strane ovog Ministarstva stekli su se uvjeti za izdavanje građevinske dozvole. Lokacijske dozvole za pristupne prometnice tunela nisu izdane i čine zasebne postupke. Sve dosadašnje radnje oko izdavanja lokacijske i građevinske dozvole u skladu su sa Zakonima."

M. M.

izvješća
**HRVATSKOGA
SABORA**

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
dr. Željko Sabol

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
REDAKCIJA: Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavnog i odgovornog urednika), Đurđa Krmpotić, Marta Micek, Jasna Rodić, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj
GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasijin
RAČUNALNA OBRADA: Ivo Rada
TAJNICA REDAKCIJE: Gordana Petrović
ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6,

tel: 01/4569-722
fax: 01/6303-018
Web: <http://www.sabor.hr>
E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb
PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162
Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
TISAK: Tiskara Hrvatskoga sabora